NASLOV

„VDARILA JE ONA VÖRA...“

Ko se bodo na predvečer mednarodnega delavskega praznika (30. aprila) na ulice Murske Sobote zgrnile množice, da ob mlaju v soboškem parku in kresu blizu prve osnovne šole obudé spomin na dogodke v Chicagu 1886, ko so tamkajšnji delavci terjali osemurni delavnik, bo nekaterim — posebej iz garde starih, še živečih revolucionajev — misel segla v trideseta leta.

Takrat so žandarji razgnali sleherno ljudsko zborovanje ali shod, kar pa ni moglo preprečiti, da ne bi v letu 1934 prišlo v Murski Soboti do ustanovitve „društva trgovskih delavcev in nameščencev“, ki so s prvim predsednikom Aleksandrom Šiftarjem v madžarščini, oblasti v izziv, zapeli Internacionalo. Kako je bilo takrat, ko je še glasneje „vdarila vöra za prekmursko proletarstvo“, se bomo razpisali v naslednji številki. Medtem pa soboški sindikalni aktivisti v okviru posebnega organizacijskega odbora skrbno pripravljajo osrednjo proslavo, ki bo prvega maja ob 11. uri pri kopališču v Murski Soboti.

Leto XXXVI

Št. 15

Murska Sobota
19. april 1984

CENA 13 DIN

VESTNIK

35 LET

ZVEZNA ŠTAFETA PRISPE 14. MAJA!

Na prihod letošnjih nosilcev zvezne štafete mladosti se intenzivno pripravljajo tudi v Pomurju. Občinske konference ZSMS so že izdelale podrobnejše programe sprejema štafetne palice, večina prireditev pa bo obogatena s kulturnimi nastopi mladih, ki bodo dostojno obeležili ta izjemni dogodek. Zvezna štafeta mladosti, ki pomeni simbol neomajne ljubezni do tovariša Tita ter bratstva in enotnosti jugoslovanskih narodov in narodnosti, bo letos kar dva dni v Pomurju.

V ponedeljek, 14. maja, ob 13.05 jo bodo pri Benediktu od lenarških vrstnikov prevezeli mladi iz radgonske občine. Osrednja prireditev bo na Glavnem trgu v Gornji Radgoni, kamor bo zvezna štafeta prispela ob 13.30. Približno 10 minut prej pa bodo prišli tja tudi nosilci občinske štafete, ki bo krenila na pot že v soboto, 12. maja, ob 11. uri izpred vzgojnovarstvenega zavoda v Gornji Radgoni, prenočevala pa bodo v Apačah in na Rožičkem vrhu. Zvezna štafeta bo nato nadaljevala pot proti Radencem, kjer jo pričakujejo ob 14. uri. Na ploščadi pred zgradbo PTT jo bodo čez 15 minut prevzeli mladi iz soboške občine, ki jo bodo prek Petanjec in Cankove ponesli proti Gradu in Puconcem do Murske Sobote. Tu jo bodo pričakali nosilci občinskih štafet, ki prispejo iz smeri Rogašovci in Bogojina. Po krajšem postanku na Trgu zmage — prihod zvezne štafete bo ob 16.30 — bodo pot nadaljevali skozi Rakičan do Verženja, kjer jo ob 16.50 predajo vrstnikom iz ljutomerske občine. Že ob 18. uri pa bodo na Gomili predali štafetno palico mladim iz ptujske občine.

Drugi dan, v torek, 15. maja, pa jo bodo ljutomerski mladinci ob 8.35 prevzeli od vrstnikov iz ormoške občine v Žerovincih. Osrednja prireditev bo ob 9. uri v delovni organizaciji Ljutomerčan v Ljutomeru, nato bodo zvezno štafeto ob 9.45 pri Razkrižju predali mladim iz lendavske občine. Na poti po lendavski občini bodo nosilce zvezne štafete mladosti lahko pozdravili prebivalci Bistrice, Črenšovec, Odrancev, Dobrovnika, Genterovec, Polane, Hotize in Lendave, kamor prispejo ob 11.25. Po kulturnem programu v slovenskem in madžarskem jeziku bodo pot nadaljevali do Murskega Središča, kjer jo opoldne predajo mladim iz sosednje Hrvatske.

Milan Jerše

Setev že stekla

Zadnje deževje je nekoliko zavleklo spomladanska dela v kmetijstvu in tudi pomurski kmetijci so z deli v zaostanku za kakšna dva tedna. Najbolj zaostajajo s setvijo sladkorne pese, s katero bi moral biti v tem času zasejan že dobršen del površin, vendar pa se je setev šele komaj dobro začela.

Po republiškem setvenem planu bi morali letos v Pomurju zasejati s sladkorno peso 2.917 hektarjev njivskih površin, od tega 1.493 hektarjev v družbenem sektorju in 1.424 hektarjev pri kmetih. Če bo plan setve v glavnem realiziran v družbenem sektorju, pa vseh planiranih površin ne bodo zasejali kmetje.

Sicer pa so v pomurskih kmetijskih zadrugah zastavili vse sile, da bi se čim bolj približali planskim ciljem in če je še pred nedavnim kazalo, da bodo kmetje zasejali le dve tretjini planiranih površin, se je v zadnjem času število hektarjev, ki jih bodo namenili sladkorni pesi, precej povečalo. Po podatkih, ki so nam na voljo, so v Kmetijski zadrugi Panonka od planiranih 650 hektarjev sklenili pogodbe za 440 hektarjev, v Kmetijski zadrugi Gornja Radgona jim do realizacije plana, ki je 180 hektarjev, manjka le 30 hektarjev, najbolj so se planu približali v Kmetijski zadrugi Lendava, kjer so od planiranih 250 hektarjev sklenili pogodbe za 215 hektarjev, najbolj pa zaostajajo v Kmetijski zadrugi Ljutomer — Križevci, kjer so planske obveznosti izpolnili le 50-odstotno. Dokaj dobro pa sklepanje pogodb teče tudi v VG Kapela in TOK Ljutomerčan. Sklepanje pogodb pa se še nadaljuje in pričakovati je, da se bodo tudi pomurski kmetje čim bolj približali zastavljenim planskim ciljem.

L. K.

TEKSTILCI NAJBOLJE ORGANIZIRANI

Stane Dolanc in Milan Kučan na obisku v soboški občini

Konec prejšnjega tedna so se mudili na obisku v soboški občini in delovni organizaciji Mura član ZIS in sekretar za notranje zadeve Stane Dolanc, član predsedstva CK ZKJ Milan Kučan, podpredsednik Gospodarske zbornice Jugoslavije Anton Stipanič in sekretar Splošnega združenja tekstilne in konfekcijske industrije Silvo Tručl.

Mura je kljub mrtvilu na zunanjih trgih dosegala solidne poslovne rezultate, saj je v treh mesecih letos izvozila za 6,6 milijona dolarjev blaga. Ugodna je tudi struktura izvoza, saj prodajo na konvertibilni trg 85 odstotkov blaga, na klirinškega pa 15 odstotkov od tega, kar izvažajo. Nasploh je Mura v lanskem letu dosegla dobre rezultate. Ustvarila je 6,6 milijard celotnega prihodka, od tega 3,5 milijarde dohodka in 865 milijonov akumulacije. Mura ustvarja 32 odstotkov celotnega prihodka na zunanjem tržišču, kjer so se uveljavili s svojo blagovno znamko in kakovostjo. Pri iskanju razvojnih možnosti so se opredelili za izgradnjo centralnega skladišča in prikrojevalnice, razširili bodo tudi trgovsko mrežo, računalniški center ter kupili sodobno tehnologijo. Kot nosilka razvoja bo Mura soinvestirala skupaj s TAM v proizvodni obrat v Ljutomeru, sofinansirala bo nakup sodobne tehnologije za Liv v Rogaševcih ter poštne opreme, saj si učinkovitega delovanja računalnika ni moč zamisliti brez dobrih telefonskih linij. Del ustvarjenih deviz pa Mura redno vlaga v reprodukcijsko verigo in si na ta način zagotavlja preskrbo s surovinami.

Največji problemi so zaradi omejevanja možnosti uvoza sodobne tehnologije, še posebej zaradi tega, ker s sedanjo tehnologijo ne bodo vzdržali mednarodne konkurence. Moti jih tudi nedefinirana zunanjetrgovinska politika. Poudarili so, da bi moral na področju tekstilne industrije v večji meri delovati zakon trga, saj se administrativna politika negativno odraža, in to tudi v cenah, saj so te za dvajset odstotkov višje, to pa zaradi zagotavljanja materialne baze.

Anton Stipanič je ob tem poudaril, da je tekstilna industrija v Jugoslaviji najbolj stabilno organizirana, saj ima delo organizirano 24 ur na dan, v ostalih panogah pa je izkoriščena le ena izmena in pol. Stane Dolanc pa je poudaril, da moramo slediti ekonomski politiki in se izogibati administrativni s pravilnim odnosom do nerazvitih, kar je naloga vseh subjektivnih sil na čelu z zvezo komunistov. Preveč denarja odteka v negospodarske sfere, kar bi morale upoštevati tudi občine in republike, saj drugače ni moč razbremeniti gospodarstva. Milan Kučan pa je poudaril, da v naši politiki moramo razmisliti in se jasno opredeliti, komu se bomo prilagajali, ali tistim, ki dobro delajo in gospodarijo, ali pa tistim, ki so povprečni ali celo podpovprečni. Zavzemati se moramo za sistem, ki bo enak za vse, in da ne bomo dovoljevali, da bi se sredstva solidarnosti prelivala v osebne dohodke, ampak v razvoj tehnologije in boljšo organizacijo dela. Opozoril je tudi na krizo morale in vrednot, in to v odnosu do dela.

Janez Votek

LETOVANJA

DRAŽJE, VENDAR ŠE VEDNO POCENI

Prav gotovo bo tudi letos največ Pomurcev preživalo letni dopust v počitniškem naselju v Monseni pri Rovinju, kjer ima Počitniška skupnost Murska Sobota 620 postelj. Letos bo cena letovanja nekoliko višja kot lani, vendar še vedno sorazmerno nizka in dostopna delovnim ljudem z nižjimi osebnimi dohodki. Zaradi predvidenih podražitev nekaterih stroškov bi morali ceno letovanja povišati za 37 odstotkov, vendar so se članice Počitniške skupnosti Murska Sobota dogovorile, da bodo združevale sredstva, tako da bo cena letovanja višja od lanske le za okrog 17 odstotkov na posameznika. Tako bo znašala cena letovanja v Monseni pri Rovinju v sezoni za člane počitniške skupnosti 175 dinarjev dnevno na osebo, za nečlane pa 220 dinarjev. Cena letovanja brez postelje za člane bo znašala 125, za nečlane pa 150 dinarjev. Izven sezone je cena letovanja za člane 125, za nečlane pa 150 dinarjev. Brez postelje je mogoče prijaviti le otroke do 15. leta starosti. Otroci, rojeni v tekočem letu in pa v pretekiem letu, pa imajo bivanje zastonj, če ne rabijo postelje. V ceno letovanja je vračunana tudi turistična taksa — 22 dinarjev dnevno, ki se plačuje za osebe rojene 1973 in starejše. Možno si je sposoditi tudi posteljnino, ki jo zaračunavajo po 220 dinarjev za posteljo in se plača v času letovanja.

Poleg letoviškega naselja v Monseni pri Rovinju ima Počitniška skupnost Murska Sobota tudi počitniški dom Jelka na Pohorju, kjer je na voljo 33 postelj. Cena v tem je od prvega junija letos enotna ne glede na članstvo in znaša polni penzion 800 dinarjev, s tem da imajo otroci do 7 let starosti 30 odstotkov popusta, majhni otroci pa imajo bivanje v domu zastonj, če ne rabijo postelje. V času prvomajskih praznikov — od 25. do 31. maja 1984 — pa je cena penziona 600 dinarjev dnevno.

Čeprav je rok prijav za letovanje v Monseni pri Rovinju in v Počitniškem domu Jelka na Pohorju za članice do konca meseca aprila in prijave še niso zbrane, je pričakovati, da se bodo delovni ljudje Pomurja tudi letos odločali za letovanja in tako izkoristili sredstva za regres namensko za oddih. Po prvem maju pa bo imela Počitniška skupnost Murska Sobota podatke o prostih zmogljivostih, ki jih bodo lahko izkoristili tudi nečlani skupnosti.

Feri Maučec

Darilo ingolstadtske bolnišnice

Pretekli teden je iz zahodnonemškega mesta Ingolstadta, kjer je v tovarni avtomobilov Audi—NSU še vedno zaposlenih precej Pomurcev, in s katerim je Murska Sobota že pred leti navezala prijateljske stike, prispela pošiljka medicinske in bolniške opreme, ki je darilo ingolstadtske bolnišnice za potrebe soboške bolnišnice. Gre za sicer že rabljeno, vendar dobro ohranjeno opremo — 20 bolniških postelj, 24 nočnih omaric, narkozno in EKG aparaturo in drugo, ki je v brezhibnem stanju. V mestu Ingolstadt so namreč lani zgradili novo bolnišnico in jo tudi opremili z novo medicinsko opremo, zato so rabljeno brezplačno ponudili soboški bolnišnici. Bolniška in medicinska oprema, ki sta jo pripeljala dva tovornjaka je ocenjena na 6.730 nemških mark in bo lahko koristno služila potrebam soboške bolnišnice.

F. M. in A. Á.

Za elektrarne ne bo pogajanj!

Na ponedeljkovem, strokovno in večdisciplinarno zastavljenem razgovoru v Murski Soboti, so se predstavniki slovenskega vodnega in elektrogospodarstva, sozda ABC Pomurka, mariborske višje agronomske šole in pomurske gospodarske zbornice strinjali, da je treba priprave na izgradnjo osmih hidroelektrarn na Muri in sedmih na Savi pospešiti. O tem, kakšne bodo v tej zvezi posledice za vodno gospodarstvo, gozdarstvo, lovstvo, ribištvo in druge dejavnosti, je izdelanih kar nekaj študijskih elaboratov, le za področje kmetijstva manjkajo celovitejši podatki. Razpoložljive je treba samo strniti in priti do pregledne študije, ki bi morala biti končana najkasneje do konca tega ali sredine prihodnjega leta. Poenotili so se tudi, da velja ustanoviti projektni svet, ki bo usklajeval naloge, pristojnosti in financiranje vseh udeležencev, sprožili pobudo za razpis ljudskega posojila in se seznanili, da je že oblikovan poseben konzorcij izvajalcev. Vso potrebno dokumentacijo bodo najkasneje v maju ali juniju predložili slovenski skupščini z zahtevo, naj zaradi dozdajšnjih slabih izkušenj prouči možnosti za sprejem zakona, ki bo omogočal hitrejše razreševanje problemov pri zemljiških posegih na območjih obeh vodotokov. „Ni časa, da bi se z vsakim kmetom pogajali glede odkupa zemljišča,“ je kategorično rekel predsednik Elektrogospodarstva Slovenije Milan Krajnik. Le tako bo mogoče v začetku leta 1986 pristopiti k izgradnji prvih savskih oziroma murskih hidroelektrarn.

B. Žunec

SOŽALNICE ZA KIRURGIJO

V Pomurju gradimo najzahtevnejši in najbolj potreben zdravstveni objekt — kirurški blok soboške bolnišnice v Rakičanu — in to zelo uspešno, v dogovorjenem času. Gre za skupno pomursko naložbo, ki jo financiramo iz sredstev referendumskega programa in republiške solidarnosti. Poleg sredstev pa so delovni ljudje in občani ter organizacije Pomurja doslej prispevali okrog 9 milijonov dinarjev prostovoljnih prispevkov in tako solidarnostno prispevali pomemben delež k hitrejši izgradnji objekta.

Pomurski zdravstveni center, ki je investitor gradnje kirurškega bloka soboške bolnišnice v Rakičanu, pa je te dni izdal sožalnice (sožalne karte) z namenom, da bi jih delovni ljudje in občani ter organizacije uporabljali namesto vencev na grobove umrlih sorodnikov, znancev in prijateljev ter jih pošiljali žalujočim družinam. Sožalnice, ki so natisnjene v večjem številu, pomenijo trajni spomin namesto vencev, ki ovenejo po nekaj dneh. Delovni ljudje in občani ter organizacije, ki bodo nakazovali prostovoljne prispevke namesto vencev, morajo na sporočilo o vplačilu poleg namena nakazila navesti tudi naslov žalujoče družine, ki ji bodo poslali sožalnice. S prostovoljnim nakupom le-teh ponekod v Sloveniji jih že dalj časa uporabljajo, bomo veliko prispevali k humani akciji za hitrejšo izgradnjo kirurgije ter s tem k izboljšanju zdravstvenega varstva delovnih ljudi in občanov Pomurja.

F. Maučec

V zahodnonemškem Frankfurtu je ponovno prišlo do spopadov med policijo in demonstranti, ki se že dve leti upirajo podaljševanju vzletne steze na mednarodnem letališču. V spopadu je bilo ranjenih dvajset policajev, 56 demonstrantov pa so aretirali.

RAZBREMENITI GOSPODARSTVO

Predsednica ZIS Milka Planinc se je pred dnevi v Beogradu s predsedniki republiških in pokrajinskih izvršnih svetov pogovarjala o nekaterih zadevah v zvezi z odmrznitvijo cen.

Po odmrznitvi bodo cene precej odvisne tudi od učinkovitosti ukrepov ekonomske politike, zlasti onih za oživljanje proizvodnje in povečanje izvoza, za finančno konsolidacijo gospodarskih bank in za zmanjšanje materialnih obveznosti gospodarstva. Z vsemi temi ukrepi morajo nastati možnosti za bistveno zmanjšanje stroškov in pritiskov na rast cen.

S stališča uveljavljanja politike cen je izrednega pomena, da uvedemo tudi ostre ekonomske sankcije za neupravičeno navijanje cen, kot na primer onemogočitev najemanja posojil.

Politiko prometnih davkov bo treba nujno bolj prilagajati obstoječim tržnim razmeram, da bi bolj vplivala na gibanja cen.

Vsi predsedniki izvršnih svetov so menili, da je treba čimprej sprejeti konkretne sklepe za razbremenitev gospodarstva, in sicer z zmanjšanjem davkov in prispevkov iz dohodka gospodarstva za potrebe skupne in splošne porabe.

V republikah in pokrajinah je glede tega že do konca tega in v prihodnjem mesecu pričakovati hitre in pomembne posege. Septembra letos pa naj bi temeljiteje razbremenili gospodarstvo, ker bi medtem določili okvire in možnosti za novo zmanjšanje njegovih obveznosti.

Izražena je bila tudi zahteva, da bi republikam in pokrajinam pustili možnosti za konkretne rešitve na selektivni podlagi. Njihov končni učinek na razbremenitev gospodarstva bi bil enak.

Kot so še menili, bi se morala tudi federacija obvezati, da čez leto ne bo zviševala prispevkov republik in pokrajin v zvezni proračun, hkrati pa so sklenili, da je treba do prvega junija letos raziskati možnosti za zmanjšanje zveznega proračuna in predlagati glede tega ukrepe.

Kot je bilo rečeno na sestanku, bo zahtevalo razbremenjevanje gospodarstva tudi revizijo predvidenih pravic in obstoja številnih ustanov v negospodarskih dejavnostih.

ŽE DEVET LET VOJNE

Pred dnevi je minilo devet let državljanske vojne v Libanonu. Bilanca mrtvih znaša okoli 100 tisoč ljudi, več kot pol milijona je bilo ranjenih, skoraj milijon Libanoncev pa je ostal brez strehe nad glavo. Vse to se je zgodilo v državi, ki šteje komaj tri milijone prebivalcev.

Obletnico so »proslavili« tako, da so pripadniki sprtih etničnih in verskih skupin vso noč obstreljevali drug drugega s topovi in minometi.

Predsednik Amin Džemajel se zastonj trudi, da bi sprte strani pomiril in vzpostavil vlado narodne enotnosti.

Za navadne občane — zaprto!

Slišal sem anekdoto: Anglež je prišel v Beograd in ko je v načrtu glavnega mesta opazil totanični vrt — štiri in pol hektarje velik park rastlin in dreves z vsega sveta — se je podal tja, v Takovsko ulico, nedaleč od skupščine SFRJ, kjer je vhod. Ko je vstopil, se mu je zazdelo, da je zgrešil naslov, kajti zašel je na smetišče. Če bi prišel zdaj na ta isti naslov, bi ostal pred zaprtimi vrati, kajti skrbniki botaničnega vrta so se zavarovali pred občani in obiskovalci, ki so v skrbno obnovljenem vrtu zopet začeli razsajati — lomili so veje, hodili po cvetju, ruvali dragocena drevesa in počenjali še marsikaj nespodobnega.

Pred občani takega vandalskega tipa se je sicer mogoče obvarovati tudi drugače: s pomočjo uniformiranih čuvajev; toda teh občini Stari Grad in Palilula nista mogli dobiti, češ da ni denarja. Če je škoda denarja za plače štirih čuvajev in za njihove uniforme, ni pa ga za izredno bogat botanični vrt, potem je vsega konec, so mislili v botaničnem inštitutu, ki je skrbnik tega beograjskega bogastva, zato so vrt zaprli in sklenili, da bodo sprejemali na obisk le tiste organizacije, ki se z botaniko tako ali drugače ukvarjajo, ter tiste posameznike, ki jim je botanika pri srcu.

Tako se je zgodilo podobno kot v šoli, kjer so za škodljiva dejanja posameznikov osumljeni vsi učenci. Res je namreč, da večina obiskovalcev ni vandalsko razpoložena, kakor je tudi res, da lahko en sam nemarnež več uniči, kot zgradijo tisoči.

Za kaj pravzaprav gre? Začetek botaničnega vrta sega v 1861. leto, ko je Josif Pančić, znanstvenik tistega časa, začel zbirati redke rastline

Pismo iz Beograda

in jih saditi na dvorišču tedanjega liceja. Ker so se možu pridružili mnogi drugi Beograjčani, je bilo to dvorišče kmalu pretesno, zato so rastline in drevje premestili na večje dvorišče kapetana Anastasijevića. Ker pa je bilo tudi tu premalo primernega prostora, so nagovorili kralja Milana, da jim odstopi svoje dvorišče in tu je botanični vrt od 1889. leta do danes.

Beograjski botanični vrt je torej že od nekdaj velik laboratorij in muzej, skupaj s tisto stekleno vilo na sredini, ki je v delih prenesena iz nekega nemškega mesta, in ima muzejsko vrednost, čeprav je sila nefunkcionalna za palme ter druge tropske rastline in drevje. Čeprav je marsikaj razdejalo hitlerjevsko bombardiranje Beograda, ki tudi temu vrtu ni prizanesło, se radi ponašajo s petdesetletno porcijo persiko s Kavkaza, osemdesetletno ginko iz Afrike, barsko cipreso (Taodium) z Misisipija, stoletnim samoniklim hrastom, šestdesetletno Pančićevo omoriko in še marsičem drugim.

Preprečevanje obiska preprostemu prebivalstvu je pravzaprav druga skrajnost v primerjavi s tisto dolgotrajno zapuščenostjo tega vrta. Čeprav je vrt kraljevski, se z njim ne bi smeli vesti kraljevsko, čeprav se obiskovalci često obnašajo, kot da je tuj in s tem na nek način sovražen.

Toda problem ni v ljudeh, temveč v načinu delovanja, ki je takšno, da zanemarja ne samo upravljanje s tem vrtom, temveč še marsikaj v glavnem mestu Srbije in Jugoslavije. Občani namreč še vedno stvari nimajo za svoje, ker z ničemer ne morejo dejansko upravljati, se prepuščajo propadanju dobrin, ki jih obdajajo, in s tem sodelujejo pri razpadu marsičesa.

Nam najbližja ilustracija tega je na primer opuščanje hišnikov zaradi „pomanjkanja" denarja, kar je nazadnje privedlo do odpuščanja snažilk v stanovanjskih hišah iz istega vzroka. Denarja namreč ne manjka, ker ga je za stanovanjsko gradnjo in vzdrževanje stanovanjskih poslopij dovolj, le da ga nenamensko porabljajo za vse mogoče druge namene, od komunalnih zadev do centra Sava, ki je tudi zgrajen z velikim delom stanovanjskih sredstev, kot poročajo tukajšnji časniki. To je torej zopet tisto odtujevanje, zaradi česar občanom nihče ne kaže računov, ker bi tedaj doživel ostre kritike in bi bil prisiljen drugače ravnati z denarjem, ki ni njegov, pa ga uporablja kot svojega. Tako je pač, če je občanom — zaprto!

Viktor Širec

ZA AVTOŠTOP — AVTO

Na Madžarskem so uvedli novost, ki naj bi zmanjševala napetost med tistimi državljani, ki imajo avto, in onimi, ki si ga pač ne morejo privoščiti. Mladinska turistična organizacija Ekspres bo avtoštoparjem izdajala posebne izkaznice, ki jim bo zagotovila nekatere prednosti pred drugimi avtoštoparji.

Z novim letom je namreč pričel veljati predpis po katerem lahko vsak državljan, star od 14 do 35 let, za 150 forintov dobi izkaznico z 20 odrezki.

Pri vsaki vožnji naj bi vozniku z odrezkom dokazal, da je pripadnik širokega kroga avtoštoparjev. Vozniki bodo zbirali odrezke in jih pošiljali turistični organizaciji Ekspres. Ta bo naredila nekakšen srečelov z različnimi nagradami, najvišja pa bo osebni avtomobil znamke škoda. Ko bodo avtoštoparji porabili blok z 20 odrezki, bodo lahko kupili še enega, vendar samo z desetimi odrezki.

Izkaznica bo pomenila tudi zavarovanje pri državni zavarovalnici. Tako se voznikom ne bo treba bati morebitnih težav pri prometni nesreči.

Pripravljajo pa še eno novost. Na cestah bodo uredili posebna umikališča, kjer bodo vozniki lahko ustavljali in sprejeli avtoštoparje. V organizaciji Ekspres pričakujejo, da bo do glavne sezone na Madžarskem že 50 tisoč organiziranih avtoštoparjev, piše Tanjug.

KOMBINATI SO KORUZO IZVOZILI

Za koruzo je moč dobiti prav vse, od lokomotive do šivanke, trdi vojvodinski sekretar za kmetijstvo inž. Peter Ilić. Čeprav je zvezni izvršni svet določil ceno 17 dinarjev za kilogram jo prodajajo tudi po 30 dinarjev.

Ilić trdi, da so vsi koruzo pripravljeni kupiti, a niso pripravljeni vložiti niti dinarja. Če bi namenili nekaj denarja za gojenje koruze, recimo na 16 ali 17 tisoč hektarjih, ne bi bilo nikakršnih težav. Danes primanjkuje Jugoslaviji — po Ilićevem izračunu — kakšnih dva do tri milijone ton koruze.

Za preskrbo živinorejcev s krmo, ki sedaj prodajajo živino po nizkih cenah, so odgovorni vojvodinski kombinati, ki so koruzo izvažali da bi tako zagotovili uvoz mesa, reprodukcijskega materiala in surovin, niso pa zagotovili dodatnega odkupa koruze za potrebe živinoreje. Za uvoz 11.200 ton govedine in 8.300 ton svinine so vojvodinski kombinati lani izvozili okrog 100 tisoč ton koruze.

Medtem ko grozi živini v drugih delih države zakol zaradi pomanjkanja koruze, je že kar javna tajnost, da imajo v nekaterih vojvodinskih kombinatih velikanske zaloge koruze, a je niso pripravljeni odstopiti niti sosednjim kombinatom, ki je nimajo. Očitno ravnajo kot zasebniki, ki čakajo, da se bo podražila na 30 dinarjev za kilogram. V skladiščih vojvodinskih kmetov je okrog 2 milijona ton koruze.

Ilić pravi, da je pritisk kupcev iz dneva v dan večji. Zakon kršijo največkrat organizacije izven Vojvodine. Proti kršilcem so vložili številne prijave in zahtevke po odvzemu protipravno pridobljene koristi. Sodišču so prijavili tudi kmete, ki so dražje prodajali koruzo. A vse to je po Ilićevih besedah zaman.

Šovinisti napadajo nadškofa

Nacionalistični krogi iz Videmske pokrajine v Italiji, povezano v odboru za zaščito Nadiških dolin, so sprožili grobo gonjo proti videmskemu nadškofu Alfredu Battistiju, ki se je večkrat javno zavzel za zaščito beneških Slovencev. Nadškof se je tudi podpisal na brzojavko, ki jo je vladi in parlamentu poslalo 16 duhovnikov in v kateri so zahtevali zakon o zaščiti Slovencev. Gre za to, da naj bi država priznala Slovencem status narodnostne manjšine.

Prav tako Slovenci v Italiji zahtevajo podporo njihove kulturne in družbene dejavnosti, šole s slovenskim učnim jezikom ter večjo gospodarsko pomoč manj razvitemu območju Beneške Slovenije.

globus

BRIONI — Nacionalni park in spominsko območje Brioni so odprli za domače in tuje turiste.

***

MOSKVA — Lanska žetev je bila najboljša v zadnjih petih letih; naželi so 195 milijonov ton žitaric.

MARIBOR — Strokovnjaki, ki so na mariborskem sejmu pripravili vinogradniško — vinarsko prireditev »Vinski letnik 83« trdijo, da je bila to letina stoletja.

MOSKVA — Vrhovni sovjet ZSSR je za novega šefa države izvolil Konstantina Černenka, generalnega sekretarja sovjetske partije.

SYDNEY — Več kot 250 tisoč Avstralcev je protestiralo proti jedrski oborožitvi.

TITOGRAD — Pet let po potresu v Črni gori so zgradili okoli 17.200 in obnovili 32.000 stanovanj.

LONDON — Okrog 140 tisoč britanskih rudarjev nadaljuje stavko, ki so jo pričeli pred več kot mesecem dni v znak protesta proti zapiranju rudnikov.

PEKING — Vzdolž vietnamsko-kitajske meje še vedno ni miru. Topniški spopadi trajajo že od začetka aprila.

BONN — Zahodnonemški parlament je SZ ponovno pozval naj umakne svoje čete iz Afganistana. Zahodnonemški poslanci menijo, da bi takšna gesta Moskve veliko pomenila za zmanjševanje napetosti med obema supersilama.

TOKIO — Japonski protikomunisti so sklenili poslati v ZDA 1500 mladih članov svojih organizacij, ki naj bi pomagali predsedniku Ronaldu Reaganu v predvolilnem boju.

***

LJUBLJANA — V prvih treh mesecih letos je Slovenija drugim državam vrnila vso sposojeno elektriko. Slovenski elektroenergetski sistem je v Italijo, Avstrijo in Grčijo posredoval 22,7 milijona kilovatnih ur elektrike.

STO NOVIH SORT

Zvezni komite za kmetijstvo je odobril pridelovanje več kot sto novih sort in hibridov poljščin, ki so jih vzgojili domači strokovnjaki. Po triletnih poskusih je »opravilo izpit« 96 novih hibridov koruze, 15 sort ozimne in trde pšenice, dve novi sorti sončnic itd. Prvič je odobril tudi pridelovanje dveh posebnih hibridov koruze, sladke koruze in koruze za pečenje, ki so ju vzgojili v inštitutu v Zemunpolju. Novi hibridi so bolj rodovitni od dosedanjih (za 500 do 1000 kilogramov na hektar) ali pa so bolj odporni proti boleznim in škodljivcem. Večino teh hibridov so vzgojili v laboratorijih inštituta za koruzo v Zemunpolju, inštituta v Osijeku in Zagrebu pa sta vzgojila vsak po sedem novih hibridov.

od tedna

LENDAVA — Vse kaže, da bo ukrep družbenega varstva v TOZD osnovna šola Jože Kramar-Juš v predpisanem roku ukinjen. Na to opozarjajo poročila članov zavoda za šolstvo Slovenije, ki so obiskali šolo ter pregledali delovanje in dokumente. Organizacija dela se je spremenila, odnosi pa so se izboljšali. Čeprav bo potrebno še veliko storiti, so že danes možnosti za ukinitev družbenega varstva, kar se bo verjetno zgodilo v začetku junija. O tem je razpravljal tudi izvršni svet občinske skupščine Lendava.

x x x

KUMROVEC — V politični šoli CK ZKJ Josip Broz-Tito v Kumrovcu je bila v soboto slovesnost ob zaključku občinskih političnih šol v Pomurju. Predavanje in svečana podelitev priznanj slušateljem občinskih političnih zveze komunistov v Murski Soboti, Ljutomeru in Gornji Radgoni (Lendava bo imela kasneje) ter občinske sindikalne šole v Ljutomeru so bili nekakšna zahvala za uspešno opravljeno delo: To velja za 14 slušateljev iz soboške občine, 16 iz radgonske občine in 14 iz ljutomerske občine, medtem ko je v lendavski občini uspešno končalo občinsko politično šolo ZK 25 komunistov. Poleg tega je v lendavski občini 31 slušateljev končalo občinsko sindikalno šolo, v Ljutomeru pa 16 sindikalnih delavcev, medtem ko jih bodo v soboški in radgonski občini opravili letošnjo jesen.

x x x

RADENCI — V Radencih se je konec preteklega tedna zbralo prek 80 tujih kupcev mineralne vode na jubilejnem 10. srečanju. Prišli so iz osmih držav, poleg že stalnih in največjih odjemalcev iz zahodne Evrope tudi iz ZDA in Kuwaita, in se pogovorili s predstavniki Radenske o nadaljnjem sodelovanju in možnostih za še večjo prodajo domače mineralne vode v svetu. Kupci so si med drugim v dvodnevnem bivanju ogledali proizvodnjo v Boračevi ter znamenitosti Pomurja, na plodnem delovnem sestanku pa so izmenjali izkušnje, ki jih bodo pri prodaji mineralne vode s pridom uporabljali. Za vse pa bo letos veliko dela, saj so si v Radenski zadali, da prodajo v svet več kot 11 milijonov litrov mineralne vode. Prodaja v prvih mesecih — 2 milijona litrov tako rekoč na vseh petih kontinentih — pa kaže, da bo ta cilj z organiziranim delom in ustrezno prodajno mrežo mogoče doseči.

x x x

MURSKA SOBOTA — Pred kratkim je bilo v Ljubljani republiško tekmovanje mladih v znanju nemškega jezika, kjer so se odlično odrezali učenci srednješolskega centra usmerjenega izobraževanja iz Murske Sobote. Prvo mesto je namreč zasedla Alenka Sagadin, učenka drugega letnika naravoslovno-matematične usmeritve, druga je bila Milena Polanič, učenka drugega letnika pedagoške usmeritve, tretje mesto pa je pripadlo Marjanu Vaupotiču, učencu drugega letnika naravoslovno-matematične usmeritve na soboškem srednješolskem centru. Vsi trije bodo 21. aprila v Zagrebu zastopali Slovenijo na zveznem tekmovanju. K tako velikemu uspehu soboških srednješolcev pa sta vsekakor prispevali tudi profesorici Marusja Uhernik in Tatjana Svetanič.

x x x

LENDAVA — Te dni so začeli v novi lendavski pekarni s poizkusno peko kruha in peciva. Zgradili so jo v rekordnem času, enem letu, in bo z zmogljivostjo 600 kg kruha in peciva na uro zadostila vsem potrebam v občini. Prva peka kruha je pokazala, da bo potrebno odpraviti nekatere pomanjljivosti, ki so nastale pri gradnji. Uradno naj bi začeli peči kruh konec tega meseca. V naslednjih letih naj bi glede na potrebe vgradili še dve peči, tako, da bi imela pekarna zmogljivost 1800 kg kruha in peciva na uro. Naložba naj bi veljala 60 milijonov dinarjev, verjetno pa bo dražja zaradi podražitve opreme, ki je vanjo vgrajena.

x x x

MURSKA SOBOTA — V dogovoru s tozdom Komunala podjetja Sobota so krajevne skupnosti mesta Murska Sobota v soboto organizirale tradicionalno akcijo čiščenja okolja. V času med 7. in 13. uro je pet vozil komunalne organizacije brezplačno odpeljalo vse odpadke, ki so bili zloženi na pločnikih ob stanovanjskih hišah in blokovskih naseljih. Na voljo so bili tudi kontejnerji, v katere je bilo moč odvreči ves odpadni material in smeti. Klub delovni soboti je akcija pod naslovom Očistite svojo okolico, v okviru katere naj bi uredili zlasti dvorišča in zelenice, v glavnem uspela, saj so imeli delavci tozda Komunala polne roke dela. To pa je gotovo dobra spodbuda za organiziranje podobnih akcij v prihodnje.

* * *

LENDAVA — Na seji predsedstva občinskega komiteja ZKS v Lendavi so ocenili uresničevanje načrta dolgoročnega programa gospodarske stabilizacije ter poslovanje delovnih organizacij v lanskem letu. Stabilizacijske ukrepe izvajajo, toda ne dovolj odločno, kar kaže tudi to, da so lani štiri delovne organizacije poslovale z izgubo, ki je celo večja kot v letu 1982. Večina teh izgub je seveda v dveh temeljnih organizacijah INA-Nafte — v Petrokemiji in Rafineriji. Težave so bile tudi v drugih delovnih organizacijah. Splošno mnenje je, da poslovanje delovnih organizacij postaja čedalje bolj težavno, zato si bodo morali komunisti bolj odločno prizadevati za dobro gospodarjenje. Na seji predsedstva so obravnavali še uveljavljanje in razvoj političnega sistema socialističnega samoupravljanja s posebnim poudarkom na vključevanju komunistov v delegatski sistem.

* * *

MURSKA SOBOTA — Sredi minulega tedna je komisija za presojo inovacijskih dosežkov, zrelih za prenos v proizvodnjo, pri pomurski gospodarski zbornici vnovič — v drugo — tehtala dosežka Radenske in Primatovega tozda Skladiščna oprema iz Lendave. V prvem primeru gre za večnamensko izkoriščanje geotermalne energije v Moravskih Toplicah in v drugem za izdelavo visokodvižnega regalnega viličarja z vrtljivo glavo ESX-1000. Z nekaj obotavljanja, sicer pa soglasno, so člani komisije odobrili kreditiranje obeh dosežkov. Posojilo bo dala Ljubljanska banka, prav tako pa so se strinjali, naj bo kredita deležna nova tehnologija izdelave proizvodov iz armiranega poliestra po toplem postopku, ki jo razvijajo v ljutomerskem Imgradu.

B. Z.

do tedna

Najboljše kovinarje imajo v Nafti

Na nedavnem delovnem srečanju kovinarjev lendavske občine so se najbolje izkazali kovinarji INA-Nafte, dobri pa so bili tudi kovinarji Primata in Gorenje-Varstroja. Pomerili so se v različnih strokah, tako je prvi pri rezkalcih Vlado Baumgartner iz Gorenja, pri brusilcih pa je najboljši Ferenc Gerenčer iz INA-Nafte. Najboljši varilci so Zlatko Lovrenčič iz Primata, Esada Mehadžič iz INA-Nafte in Karel Kiraly iz Primata. Najboljši se bodo udeležili srečanja kovinarjev iz vsega Pomurja, ki bo 21. aprila v Murski Soboti. Srečanje v Lendavi je pokazalo, da kovinarji dobro poznajo svoje delo, ki se tehnološko čedalje bolj izpopolnjuje, dobro pa so seznanjeni tudi s samoupravnimi pravicami in dolžnostmi. Letošnje delovno srečanje kovinarjev je organiziral občinski svet zveze sindikatov.

Jani D.

Ljubečna Celje
izotal
termoizolacijski pod
(063) 25-800

SOOČENJE RIBIČEV Z VODARJI

Ta kratko potegnile ribe!

Za zeleno mizo konferenčne sobe hotela Radin v Radencih so se konec minulega tedna iz oči v oči znašli najeminentnejši predstavniki pomurskih (slovesnkih) ribičev in mariborskega (slovenskega) vodnega gospodarstva. Triurno razgreto soočanje ne dopušča izluščiti kaj več, kot nekaj dovolj sočnih in pomenljivih domislic in prebliskov, ki sicer sami po sebi zgovorno pričajo, kako daleč je sprava ali vsaj znosno sožitje enih z drugimi.

Največja zamera, ki jo Zveza ribiških družin Slovenije naslavlja na slovensko vodno gospodarstvo je ta, da premalo spoštujejo pravila igre, veljavna pri varstvu in gojitvi rib v vodnih akumulacijah, potokih, rekah in jezerih. Med podpisniki samoupravnega sporazuma za to področje namreč zaman iščemo — ob agrokombinatih iz Maribora in Žalca, Ribiški zvezi Slovenije, Ljubljanskem zavodu za ribištvo in Emoninem tozdu Ribarstvo — tudi vodnogospodarska podjetja. Ta se, kot kaže, še vedno najraje poslužujejo „logike buldožerja", ki je reke in potoke v tolikšni meri skazila, da je v njih čedalje tesneje za ribji zarod. Ironična pripomba predsednika skupščine Ribiške zveze Slovenije Jožeta Hartmana, kako pomeni nameravana skupna vzreja rib in rac na območju vodne akumulacije Domajinci na Goričkem nekaj podobnega kot vzreja volkov in ovac v enem tropu, samo potrjuje, kako so slovenski in vodni gospodarstveniki — slednji naj bi namreč omenjen podvig tudi izvedli — daleč vsak na svojem bregu. Tudi bistroumni nesmisel, naj bi z nekakšnim dekretom dosegli, da bi Slovenci spremenili svoje prehrambne navade in jedilnike češče uvrščali ribje dobrote, dovolj razvidno, dasiravno ne brez zlobe, meri na razmere, kakšne so ta čas v sladkovodnem ribištvu na Slovenskem. Pri tem je nesporno, da poslanstvo ribiških družin ni (več) zgolj v tem, da njeni člani namakajo trnek ali merijo dolžino krapov, postrvi, linjev in drugih rib ter ribic, marveč zlasti v tem, da upravljajo z vodami, vzrejajo ribji zarod, skrbe za ekologijo in podobno. In ravno tu bi se morali najti z vodnimi gospodarstveniki. V Radencih se konec minulega tedna niso našli, ta kratko pa so potegnile, kdo drug kot ribe, ki jim vse gostejše in nevarnejše odplake ter novodobna kmetijska mehanizacija in človek sam ne dajejo dihati.

Kot smo slišali, bo imela o vsem zadnjo besedo slovenska skupščina, če kajpada poprej ne bo prišlo do „sprave" med sprtimi stranmi.

B. Žunec

MOŽNOSTI SODELOVANJA Z DROBNIM GOSPODARSTVOM

Delavci Tovarne polnilne opreme so se v manj kot štirih letih dela uveljavili s proizvodnjo polnilne opreme, to je posameznih delov in celotnih polnilnih linij, doma, vse močneje pa so prisotni tudi v svetu, kjer kljub močni konkurenci tovrstnih proizvajalcev z daljšo tradicijo iz ZR Nemčije in Japonske uspešno prodajajo svoje proizvode in storitve. V tem kratkem času pa so izpopolnili tudi strojno opremo, in ko bo čez približno dva meseca v Mineralni vodi narejen prvi polnilec, bodo polnilne linije iz Radenske v celoti narejene doma. Ker je zanimanje za polnilne linije veliko, posebej še v svetu, proizvodne zmogljivosti pa pretesne, v Tovarni polnilne opreme že pospešeno hitijo z gradnjo nove hale. Lasten dolgoročni razvoj pa vidijo predvsem v širokem in na strokovni ravni zasnovanem sodelovanju z domačim drobnim gospodarstvom, kjer so možnosti skoraj neizčrpne.

Za Tovarno polnilne opreme danes dela že več deset pomurskih zasebnih obrtnikov, s katerimi sodelujejo na osnovi letnih kooperantskih pogodb. Med temi imajo posebno dobre izkušnje z nekdanjimi zdomci. Ker pa je koncept nadaljnega razvoja te najmlajše proizvodne temeljne organizacije Radenske naravnan — tudi sprejet in zapisan v planskih dokumentih — prav v širitev in poglabljanje sodelovanja z malo obrtjo iz regije, so vrata odprta vsem, ki lahko izpolnjujejo njihove kriterije; to je, da znajo delati dobro, strokovno in v dogovorjenem času. V ta namen ponujajo dolgoročni proizvodni program na dom. Zaenkrat zaradi gradnje dodatnih proizvodnih zmogljivosti sedanjim in bodočim kooperantom ne morejo nuditi pomoči pri strojni opremi, vendar to ne pomeni, da ne bo drugače čez leto ali dve. Največje možnosti sodelovanja so na področju mehanske obdelave kovin, predvsem nerjavečih, in v proizvodnji sestavnih in rezervnih delov, od kovinskih, plastičnih (koterma) in gumijastih. Pri tem zagotavlja tovarna vse potrebne materiale in potrebno delovno dokumentacijo.

Kljub temu, da je dosedanja praksa kooperantskega sodelovanja, ki je vse pomembnejši del proizvodnje, slonela na enoletnih pogodbah, so na osnovi dobrega in zavezujočega sodelovanja obeh strani pripravljeni navezati s kooperanti trajnejše poslovne odnose. Pri tem pa je osnovno vodilo želja, da pri proizvodnji polnilnih linij in ostalih proizvodnih programov združijo ekonomske in tehnične zmogljivosti pomurskega drobnega gospodarstva. Preudarnost in odločenost da letega združijo v svoji proizvodnji kaže dejstvo, da so pripravljeni nekatere starejše stroje (sami bodo kupili le nekaj najzahtevnejših strojev, ki so za zasebne obrtnike prevelika obremenitev) dati v uporabo.

V Tovarni polnilne opreme so prepričani, da je njihova usmeritev pravilna, v pot sodelovanja z drobnim gospodarstvom zaupajo in pravijo, da se je potrebno samo poiskati in dogovoriti. Na delo domov so pripravljeni ponuditi celo celotne agregatne sklope in podsklope, v sami tovarni pa bi naj v prihodnosti opravljali le končno montažo. To, projektiranje, konstruiranje in izdelava prototipov pa bo v razvoju tudi osnovna dejavnost njihovih strokovnjakov in zaposlenih delavcev. Vse ostalo pa bi naj delali njihovi kooperanti. Že novi program bo slonel prav na njihovem delu. Sicer pa so si zadali nalogo, da letos v Tovarni polnilne opreme povečajo proizvodnjo za več kot polovico, ko bo steklo s polno paro delo v novi hali, pa bodo lahko naredili letno tudi 15 polnilnih linij z zmogljivostjo od 20 do 30 tisoč steklenic na uro.

V. Paveo

Prispevek kovinarjev k stabilizaciji

V prostorih srednješolskega centra v Murski Soboti je v soboto potekalo 5. občinsko proizvodno-delovno tekmovanje kovinarjev soboške občine. Vse navzoče tekmovalce in goste je v imenu občinskega sveta zveze sindikatov, kot glavnega organizatorja tega tekmovanja, pozdravil njegov predsednik Franc Dervarič.

Kot je poudaril v svojem govoru, postajajo takšna tekmovanja kovinarjev množično družbeno gibanje, ki omogoča dobro preverjanje strokovnih sposobnosti teh delavcev. To pa je pomembno ne le za sam delovni proces in večjo učinkovitost združenega dela, ampak tudi kot konkreten prispevek k stabilizaciji našega gospodarstva.

Na tekmovanju je nastopilo kar 30 tekmovalcev iz delovnih organizacij Panonija, Blisk, Slovenija ceste-Tehnika in rogaševskega Liva. To je bilo doslej največje število tekmujočih kovinarjev, ki so se izkazali tako v teoretičnem delu pri poznavanju poklicne tehnologije, samoupravljanja in varstva pri delu kot v praktičnem delu in produktivnosti. Pomerili so se v 8 različnih usmeritvah, po dva najboljša pa sta se uvrstila na regijsko tekmovanje kovinarjev, ki bo 5. maja v Murski Soboti.

Med orodjarji je zmagal Ivan Sreš (Panonija) pred Antonom Vogrinčičem (LIV), med brusilci je prvi Stanko Oblak (LIV) pred Jožetom Farkašem (Panonija), najboljši strugar je Stanko Recek (LIV) pred Marjanom Sukičem (Blisk), med rezkalci pa Milan Recek pred Francem Šinkom (oba LIV). Najuspešnejši v varjenju TIG je Zdenko Kovač (Blisk) pred Vinkom Srešem (Panonija), v varjenju MAG Slavko Smodiš (Panonija) pred Petrom Mantaroskim (SCT), v plamenskem varjenju Franc Vegi (Blisk) pred Mirkom Bejekom (Panonija), v varjenju REL pa Mile Milosavljevič (SCT) pred Bojanom Zachom (Blisk). Vsi tekmovalci so prejeli priznanja, prvi trije v posameznih usmeritvah pa praktične nagrade. V kulturnem programu so nastopili učenci srednješolskega centra.

Milan Jerše

Franc Zadravec — Kidričev nagrajenec

Med letošnjimi petimi Kidričevimi nagrajenci — nagrade podeljujejo za najodličnejše znanstveno-raziskovalne in izumiteljske dosežke — je tudi naš rojak, profesor doktor Franc Zadravec. Obsežno delo Elementi slovenske moderne književnosti, za katerega je prejel nagrado, analizira razdobje slovenske književnosti od moderne preko ekspresionizma in socialnega realizma do povojnega obdobja slovenske literature. Delo je sinteza Zadravčevega znanstvenega raziskovanja slovenske umetne besede, ki daleč presega izključno literarno-zgodovinsko obdelavo, saj avtor globoko posega v sociološko in tudi filozofsko razčlenjevanje literarnih besedil. Knjigo Elementi slovenske moderne književnosti tematsko dopolnjujejo in zaokrožajo tri knjige, ki so prav tako osredotočene na književnost 20. stoletja: Umetnikov »črni piruh«, Alojz Gradnik in Josip Vidmar. Vsa štiri dela skupaj predstavljajo vrhunski dosežek raziskovalnega dela naše literarne zgodovine. Cestitkam k nagradi se pridružuje tudi naše uredništvo!

KAM VLAGAJO SVOJE PRIHRANKE?

Po najnovejših podatkih je na začasnem delu v tujini še vedno okoli 1400 občanov lendavske občine. V zadnjih nekaj letih se jih je precej vrnilo, v glavnem pa so se zaposlili v delovnih organizacijah ali pa začeli obnavljati kmetije in tam gospodariti. Pozanimali smo se, kam vlagajo svoje prihranke naši občani in kje iščejo možnosti za zaposlovanje.

Obiskali smo banko v Lendavi in zvedeli, da večina naših občanov, ki so na začasnem delu v tujini, varčuje namensko za gradnjo stanovanjskih hiš, manj pa je takšnih, ki bi dobili kredit in odprli obrtno delavnico. V zadnjem času pa veliko zdomcev vlaga sredstva v gradnjo in odpiranje gostinskih obratov. Tako so v Lendavi in neposredni okolici zgrajene gostilne, ki pa ne nudijo tistega kar bi želeli — dobre hrane in pijače. Pritisk za odpiranje gostinskih obratov je še vedno močan, to pa za lendavsko občino ni dobro, zakaj potrebovali bi obrtne delavnice za popravila gospodinjskih aparatov, kmetijske mehanizacije, elektronike, televizijskih aparatov in drugo.

Večina občanov, ki se vračajo iz tujine, pa vlaga svoja sredstva v nakup kmetijske mehanizacije, saj ostajajo doma na kmetijah in skušajo svojo proizvodnjo tržno usmeriti. Tudina tem področju že nastajajo težave, saj je denimo samo traktorjev nekaj vrst, pa še zastareli so.

Delovne organizacije skušajo vsako leto občane, ki so na začasnem delu v tujini zainteresirati za proizvodnoobrtno dejavnost. Tak poskus so napravili pred enim letom v Gorenju Varstroj, ko so pripravili prigodno razstavo izdelkov, ki bi jih lahko izdelovali občani v svojih delavnicah.

Potrebno bi bilo le, da si občani na začasnem delu v tujini nabavijo potrebne stroje, ostalo pa bi preskrbela delovna organizacija. Žal zanimanja za to ponudbo ni bilo veliko, saj si je razstavo ogledalo le šest občanov. V delovnih organizacijah ponujajo posel v vrednosti nekaj milijard starih dinarjev; priložnost je torej, da bi lahko razvili drobno gospodarstvo, seveda pa bi bilo potrebno občanom dati vse informacije o možnostih vlaganja lastnih sredstev v malo gospodarstvo, ali pa združevati sredstva za odpiranje novih delovnih mest v lendavskih delovnih organizacijah.

Jani D.

ZDRAVILIŠČE RADENSKA s tremi srci n. sol. o. RADENCI-TOZD Turizem in gostinstvo ZVEZDA MURSKA SOBOTA
DELAVSKI SVET TOZD Turizem in gostinstvo ZVEZDA Murska Sobota
RAZPISUJE
na podlagi določb statuta temeljne organizacije in sklepa delavskega sveta dela in naloge

DIREKTORJA
TEMELJNE ORGANIZACIJE
za 4 (štiri) leta, začetek dela 1. junija 1984.

Kandidati morajo poleg splošnih pogojev izpolnjevati še naslednje:
— da imajo visoko ali višjo izobrazbo ekonomske ali pravne smeri,
— da imajo srednjo strokovno izobrazbo gostinske smeri (ali visoko kvalifikacijo gostinskega delavca),
— da imajo najmanj 3 leta delovnih izkušenj (visoka izobrazba), 5 let delovnih izkušenj (višja izobrazba) ali najmanj 10 let delovnih izkušenj, (srednja strokovna izobrazba gostinske smeri),
— da imajo moralno-politične kvalitete in pravilen odnos do samoupravljanja, samoupravnega delovanja in samoupravnih odnosov v temeljni organizaciji in zunaj nje.

Kandidati morajo poslati vloge z dokazili o izpolnjevanju pogojev (s kratkim življenjepisom ter dokazili o strokovni izobrazbi in delovnih izkušnjah), najkasneje do 30. aprila 1984 na naslov:
ZDRAVILIŠČE „RADENSKA"—TOZD TURIZEM IN GOSTINSTVO ZVEZDA MURSKA SOBOTA, Trg zmage 8, s pripisom za komisijo za razpis del in nalog direktorja TOZD.
Kandidati bodo obveščeni o izbiri v 20 dneh po izteku razpisnega roka.

„NE ZANIKAM, DA SEM PREKMUREC...!"

In je še dodal: »Ampak zaradi tega, ker stanujem na drugi strani Mure, nimam nobenih kompleksov in mislim, da me tudi ne gledajo kot tujca.« Vedno oborožen z vljudnostjo, z vedno enako dobrohotno ironičnim smehljajem, v dostojanstveni drži univerzitetnega profesorja. Za moderno nemško literaturo in madžarsko poezijo je prav tak izvedenec kot za štajerska vina. Priložnostni zapiski, ki te dni polnijo stolpce revij in časopisov, vsak zase dodajajo še kakšno podrobnost: dejaven, posredujoč, domisein; nam pa naj bo dovoljeno priznati: odprtost, domačnost in zlasti ljudska širina rojaka s konca (svojčas) znamenitega rakičanskega drevoreda ob cesti proti Murski Soboti.

Rudi Čačinovič, predsednik komisije za mednarodne odnose pri slovenski skupščini, diplomat, politik, publicist in —sedemdesetletnik (čeravno bi mu kakšno desetletje lahko mirno »prezrli«) je bil pred časom voljan ustreči naši zvedavosti, in dobri dve uri smo se z njim pomenkovali v našem uredništvu.

Za razbistritev minulosti

Reka Mura kot geografska in domnevno še zmeraj tudi siceršnja ločnica ter bolj ali manj glasne zadrege s pojmi Pomurje in Prekmurje ter Pomurci in Prekmurci — bil je to »izziv«, ki mu je ugledni gost z osebnostno opredelitvijo za Prekmurca in izvirnim ter sočnim besednjakom, ki se je ob nizanju spominskih utrinkov često polemično razvnel, dodobra otopil konico, da bi nekje prebil: »Morda so bili v prvih letih stare Jugoslavije glede Prekmurja res storjeni nekateri napačni ukrepi, da se je le še bolj — delno tudi spodbujevano s strani madžarskih revizionistov — pojavljalo trenje med tako imenovanimi prišleki in domačini.«

Med premišljanja je nekdanji pomurski župan (predsednik pomurskega okrajnega ljudskega odbora leta 1957 z bojda nekaj koceljskega v lastni oblastveni poziciji) vešče vpletal drobce iz biografije, kar sicer daje takim izpovedim nova razsežja in svojsko tehtnost.

O veliki trojici — lokalnih kapitalističnih mogočnežih tipa Benko, Cvetič in Šiftar — ki jim je svoječasni sourednik lista Novi čas in soustvarjalec Ljudske pravice, od leta 1933 pa tudi partijec, Rudi Čačinovič, publicistično zašilil ali zašpičil prenekatero gorko, je to pot menil: »Benko si je pridobil začetni kapital tudi na račun sezonskih delavcev, pomagalo pa mu je še to, da je podkupil glavnega šefa carine v Gederovcih, da je lahko tam čez »lifrat« meso v Radgono in marsikaj nabavljal brez plačila carine. Pri Cvetiču, ki je bil velik kvartač, in bi sam propadel, če ga ne bi reševala podjetna žena, so ne le izrabljali ceneno delovno silo, ampak so bile tudi delovne razmere v tovarni zdravstveno škodljive.« Nekaj podobnega smo slišali o Šiftarju, vse tri figure pa najdemo plastično »izrisane« v spisu Postanek in razvoj kapitalizma v Prekmurju, ki ga je Čačinovič leta 1957 objavil v reviji Svet ob Muri. Kajpak »zajema« še klerikalnega zveličarja Klekla in ne brez ironije se bere: »Upokojeni župnik Jožef Klekl je olajšano in bogovdano vzkliknil v drugi številki svojih Novin, ki jih je izdal v Jugoslaviji: »Hvala Bogi, niedna fabrika nam ne kvari zraka. Z polja živemo i prehranjamo tüdi jezere druge.«

V našem kramljanju pa je sogovornik omenil kmečke posojilnice, ki jih je imel Klekl v svoji politični upravi, in kjer so lahko odločali, komu bodo podaljšali kredit, koga stisnili, mu prodali, s tem pa kmete spravljali v odvisnost. »Ko je prišlo z zakonom do zamrznitve kreditov, je to nekatere rešilo bobna; sicer pa so bile znotraj tega možne razne manipulacije v korist posameznikov, če so odločujoči v bankah ali hranilnicah to hoteli.«

Kaj pa društva kmečkih fantov in deklet?»Pri njihovem delovanju so največ pomagali študentje; kar jih je bilo v Prekmurju, so bila organizirana načrtno in pravzaprav s strani komunistov. Imeli smo prekmursko okrožje s sekretarjem Štefanom Kovačem, takrat odvetniškim pripravnikom, ki še ni bil kompromitiran, in je imel pri oblasteh primerno legitimacijo. Niti eno od teh društev pa ni bilo ustanovljeno v kateri od madžarskih vasi. Poznam študenta Nemetha iz Dobrovnika, Madžara, vendar tudi on ni sodeloval. V teh društvih namreč ni bilo nikogar, ki bi znal madžarski jezik.«

Specializirane obrate do delovne sile

Povojnega trgovinskega atašeja v Budimpešti, nato leta 1949 gospodarskega veleposlanika v Buenos Airesu (Argentina) in od 1952 do 1956 jugoslovanskega generalnega konzula v Zürichu (Švica) smo za tem vprašali, kako vidi povojni razvoj tega dela severovzhodne Slovenije, na stičišču treh meja in prelomu dveh blokovskih svetov. »Razvoj je lahko šel samo v to smer, da smo računali na tukajšnjo delovno silo, posebej tisto, ki je bila izurjena. Poudarek je bil na kmetijstvu — tu je bila tovarna mesnih izdelkov — in na mlinski dejavnosti. Govorili smo o sokovih, pa o tem, kaj bi lahko postala tovarna mlečnega prahu, nekaj osnov je bilo tudi v lendavski dežnikarni. Potem se je začelo z nafto, ki je bila takrat velik obet, čeprav nismo mnogo dobili; le računalo se je, kako jo bomo predelovali, prišli pa smo do metanola. Predvsem pa smo postavljali v ospredje razvoj konfekcije, saj jo je rabila tako Slovenija kot Jugoslavija. Pokazalo se je, da smo imeli prav. Vendar mislim, da se bo moralo Pomurje in z njim vsa Slovenija bolj vključiti v napredek, saj ne gre za to, da bi se neka industrija konzervirala na kalkulaciji cenene delovne sile. Življenjski standard delovnih ljudi je treba povečati, jih vključiti v industrijo, ki bo visoko produktivna, še več, ki bo imela svetovno produktivnost, ne da za njo capljamo.«

Vrtali smo še dalje, hoteč slišati, kaj o politiki opiranja na lastne sile (ne v smislu cenene parole ali floskule!) meni nekdanji član republiškega izvršnega sveta, sekretar za kmetijstvo, predsednik odbora za gospodarstvo in predsednik odbora za družbene službe. Umestnost vprašanja je z ene strani podprlo dejstvo, da začenjamo tudi v Pomurju vse resneje izkoriščati naravna bogastva (geotermalna energija, premog ipd.) in z druge strani spoznanje, da je odnos razvitih regij do manj razvitih često še mačehovski; pa četudi pomurski delegati o tem tako ali drugače razpravljajo malone na slehernem plenumu slovenskih komunistov, drugih družbenopolitičnih organizacij ali na zasedanjih republiške oz. sisovskih skupščin.

»Mislim, da je bilo glede politike skladnejšega regionalnega razvoja vendarle marsikaj narejeno, res pa je tudi, da bi bilo za vso Slovenijo koristneje, če bi pri razvoju nekaterih industrijskih panog v večji meri upoštevala razpoložljivo, specializirano delovno silo, ne pa, da ga je snovala na doseljevanju ljudi od drugod. Ob tem bi se bilo bolje povezovati z osrednjimi slovenskimi gospodarskimi organizacijami, saj bi tako hitreje prispevali k reševanju razvojnih vprašanj ne le Pomurja, ampak tudi Haloz in drugih območij. Mislim, da bi lahko Slovenija mnogo bolj napredovala, saj ima zelo ugodne prometne možnosti in ni velika. Pravzaprav bi se lahko razvijala na podobnem principu kot so ga pri izgradnji svoje industrije razvili Švicarji. Usmeritev na lastne sile je v sedanjih razmerah res potrebna. Ampak bolj kot denar je važna pamet, torej iniciativnost, razmišljanja, znanstvena raziskovanja . . .«

Mnogo ceneje je, če specializirani obrat prineseš tja, kjer je delovna sila, ki z ustvarjenim dohodkom gradi šole, ceste, hiše in rešuje vrsto drugih problemov, ki jih je drugače potrebno drugod vkalkulirati v ceno delovnega mesta. Tu smo precej zamudili . . .

Enkrat favoriziramo prašiče, drugič koruzo

Ker se Pomurja, že kdo bi natanko vedel koliko časa, drži naziv žitnica Slovenije, je logično sledila pomisel, da je v tej zvezi preveč zapostavljeno. »Prepričan sem, da se je precej spremenilo, čeprav ne trdim, da se niso že prej delale razne neumnosti in je marsikaj zamujeno,« nam je kar naravnost odvrnil Rudi Čačinovič, v 70-tih letih svetovalec zveznega sekretarja za zunanje zadeve in kmalu namestnik Janeza Stanovnika na delhijskem Unctadu II. »Res pa je tudi, da mnogi pri nas niso bili preveč zagreti, da bi izkoristili razpoložljivo zemljo. Pogled za nekaj let nazaj nas prepričuje, da nismo imeli v Pomurju cele vrste proizvodov, čeprav bi jih lahko celo prodajali. Primer za to je hren ali recimo solata, po katero so tudi Sobočani nekaj časa hodili v Radgono. Najbrž v odnosu med kmetijskimi in vsemi drugimi zaslužki ni bilo pravega sorazmerja in so ljudje sodili, da je mogoče več zaslužiti zunaj kmetijstva. Skratka, gre za napako v računici in še kje drugje. Svet je davno ugotovil, kakšen je odnos med koruzo in prašičjim mesom, mi pa ravnamo tako, da so enkrat favorizirani prašiči, drugič koruza. Naši kmetijci bi morali več in bolj organizirano ter povezano nastopati. Lani sem govoril o podatkih za rojstno vas Rakičan. Tu so imeli lani 73 traktorjev, so pa samo trije, ki se ukvarjajo zgolj s kmetijstvom. Postavlja se ne le vprašanje izkoriščenosti, ampak tudi oskrbe z nafto in še posebej problem, kakšne kulture gojiti. Kmetijstva gotovo ne bomo reševali z nekakšnimi subvencijami, ampak mora imeti normalne pogoje za razvoj. V Prekmurju je še preveč razdrobljeno in tako ne more ostati, kajti sicer bomo pristali pri ohišnicah, ki pa so pojem zase. V Jugoslaviji namreč nismo šli v kolektivizacijo kot v Rusiji ali na Madžarskem, kjer je igrala ohišnica drugo vlogo, mi pa teh naših kmetijskih posestev vendarle ne moremo proglasiti za ohišnico.«

Eden iz čedalje močnejšega »prekmurskega odreda« ljubljanske družbenopolitične armade je v pogovoru polaskal izjemnemu razmahu turniške Planike, kjer je čevljarska tradicija dobila čvrste industrijske temelje. Med tistimi, ki so »polagali temeljni kamen« je bil tudi Rudi Čačinovič.

Korenine sožitja med Porabjem in Pomurjem

V njegovo strastno privrženost stvarnemu tkanju vezi med narodi in narodnostmi smo se lahko prepričali, ko je stekla beseda o odnosih med Pomurjem in Porabjem.

»Mislim, da so se v precejšnji meri uresničili principi, postavljeni v naši politiki glede odnosov do narodnosti drugih, segajo pa v čase kominforma, ko so bili odnosi z Madžari in ostalimi deželami Varšavskega pakta takorekoč na ničli. Za uvedbo dvojezičnega šolstva (letos je 25 let — op. pis.) je razlog naslednji: omogočiti madžarski narodnostni skupnosti sožitje s Slovenci in jo rešiti pred izoliranostjo.«

Sledila je obširna Čačinovičeva razlaga z nekaj vmesnimi poudarki. Med njimi je ugotovitev iz analize pedagoškega inštituta — narejena je bila nekaj let po uvedbi dvojezičnega šolstva — po kateri učenci med seboj ne sklepajo prijateljstev na podlagi narodnostne pripadnosti, marveč glede na druge skupne interese na športnem, kulturnem in še kakšnem področju. »Zadnji obisk Porabcev v Ljubljani je sicer pokazal nekatere rezultate, vendar jih je še vedno premalo. Po moje je osnovna potreba razvijati dvojezične otroške vrtce, kjer naj bi se otroci naučili — v okviru možnosti — knjižne slovenščine, s tem pa bi lahko nadaljevali tudi v prvih dveh razredih osnovne šole. Poleg tega je zelo važno, da bodo ustanovili višjo organizirano slovensko šolo v Monoštru kot razvitem industrijskem središču, kjer se bodo ljudje zaposlovali. Doslej je bilo namreč tako: tisti, ki ni ostal na kmetiji in je šel drugam, je bil za slovensko narodnostno skupnost izgubljen, ker se je hočeš nočeš moral madžarizirati, asimilirati.«

Naše vprašanje: zdi se, da kar nekako pozabljamo na to, da je tudi v Porabju sezonstvo. Rudi Čačinovič: »Izrednega pomena je razvoj industrije v Monoštru, saj bodo tako ljudje ostajali doma in ne bo odliva delovne sile. Verjetno bi se dalo še kaj narediti na zadružni osnovi. Mi smo večkrat poudarjali, da bi se morala v tej smeri bolj angažirati naša podjetja iz Sobote in Lendave, kajti tako bosta prijateljstvo in sodelovanje dobila materialno podlago.«

Več štipendij, nov prehod, skupna raziskava

Prekaljenega diplomata, ki je v intervjuju za mariborske Dialoge (štev. 9/83), menil, da se moramo skozi diplomacijo spoznavati in iskati pota za sodelovanje, zato laž ni nikoli dobra diplomacija, smo še povprašali, kako in kje naj Slovenija še bolj pomaga slovenskemu življu v Porabju.

Na izkušnjah naše narodnostne skupnosti v Italiji (Benečija z Julijsko krajino) je Čačinovič naglasil pomen obmejnega gospodarskega sodelovanja, ki se sicer z Madžarsko solidno razvija. »Druga možnost je, da čim več štipendiramo, za kar sta lep primer Mukičeva, ki skrbita za področje informiranja. Ob dveh prehodih, ki ju imamo (Hodoš in Dolga vas — op. pis.) bi bilo dobro odpreti novega na območju Martinja na Goričkem. Lani sem bil pri ministrici za kulturo v Budimpešti in se v imenu inštituta za narodnosti dogovoril za izvedbo skupne raziskave. Pogodbo smo tudi podpisali, gre pa za skupno raziskavo Gornjega Senika in Dobrovnika. Mislim, da je treba iskati še več drugih poti in možnosti za sodelovanje in povezovanje.«

Kako globoko pri poslovenjenju?

Pomadžarjenost slovenske narodnostne skupnosti v Porabju se zdi tolikšna, da bo v prihodnje težko delati, še posebej, če ne bomo v Sloveniji v tej zvezi agresivnejši in predvsem učinkovitejši. Gre za to, da študentje, ki pridejo iz Porabja v Ljubljano in tri, štiri leta študirajo na univerzi, komaj čakajo, da se zbero in govorijo madžarsko. Pa ne samo v Ljubljani, tudi ko so na primer na slovenskem balu v Monoštru, ves čas govorijo v madžarskem jeziku. To kaže, da se bo moral začetek procesa vnovičnega slovenjenja začeti globoko . . . Vprašanja ni bilo treba razčlenjevati, saj je naš sogovornik še enkrat spomnil na dvojezične vrtce in tovrstne izkušnje iz Italije in Avstrije ali dobesedno: »Če otroka dobiš v otroški vrtec, ki žlobudra samo nemško, je izgubljen. Zato ni nič manj važen dom, kjer naj bi — kot v vrtcu — ohranjali in razvijali slovensko govorico. Drugih posebnih možnosti ni.«

Nekoč sem povprašal nečaka, kako to, da ima tako debel hren, ko pa se v Ljubljani dobi samo droben. Odvrnil je: saj pri nas ni noben problem, ko pa po naših vaseh Avstrijci vsak teden »hauzirajo« s hrenom. To je bilo takrat tudi za naše, pomurske proizvajalce zelo slabo spričevalo, če so nam morali Avstrijci hren uvažati.

Ne smemo pozabiti na gradbene delavce, ki so sodelovali v enem zelo pomembnih predvojnih gradbinskih štrajkov, kjer sta bila deloma angažirana arhitekt Feri Novak in Brejc, ki je takrat šel v imenu sindikalnih organizacij v Soboto. Tisti štrajk je celo uspel, čeprav niso izostale nekatere policijske posledice. Torej se na tem območju tudi v predvojni Jugoslaviji najde organiziran, zavesten odpor delavcev in delavk.

Mimogrede o „radgonskem kotu"

K temu, da smo vprašanje »radgonskega kota« sploh postavili, nas je navedla literatura, ki je o tej problematiki resda ni kaj prida, a vendarle. V mislih imamo naselja na Štajerskem (v Avstriji) v okolici Radgone (Radkersburg) oziroma v tako imenovanem »radgonskem kotu«, to pa so: Potrna, Žetinci, Dedonci, Slovenska gorica, Zenkovci, Stara in Nova vasica, Farovci, Pridova, Ženavlje, Grič, Modlinci in še nekatera druga.

»V državni pogodbi, na kateri temelji avstrijska neodvisnost, je to omenjeno, res pa je, da Štajerci ne priznavajo, da so tukaj Slovenci. Sicer pa je sploh vprašanje, kako začeti, ko pa ni šol ali česa podobnega. Mislim pa, da je bilo pozitivno vsaj to, da so v Radgoni za opravljanje trgovskih poslov nameščali ljudi, ki so znali slovenski jezik. Tako so se nekateri, ki niso znali slovenščine, lete naučili. Sicer pa v tem primeru — po mojem mneniu — edine priložnosti, ki smo jo imeli, da bi dejansko nekaj napravili, še nismo izkoristili,« je naglasil v nedavnem pogovoru v našem uredništvu ugledni gost, rojak iz Rakičana, Rudi Čačinovič.

BRANKO ZUNEC

Mnogi so govorili: tisoč let pod Madžari nismo imeli nobene slovenske šole, med okupacijo so jih spet ukinili, zdaj pa se hoče vsiliti našim, slovenskim otrokom, da se učijo madžarščine . . . Veliko je bilo napadov in tudi sam sem jih bil deležen.

Nafta je bila velik obet in nekateri so bili veliki optimisti in prepričani, kako bo Lendava zrasla v mesto z najmanj 30 tisoč prebivalci. Tako so postavili novo naselje zunaj Lendave in sta bili mesti takorekoč ločeni. Če se to takrat, pred leti ne bi bilo zgodilo, bi imela Lendava drugačen urbanistični center in bi bila najbrž tudi bolj spojena s Slovenijo in Madžarsko.

V »radgonskem kotu« so ljudje prestrašeni. Prvi šok je bil plebiscit, ko so se odločili, da Radgona pripada avstrijski strani, sledil je hitlerizem in velika negotovost, navsezadnje pa so kasneje sorazmerno dobro živeli, boljše kot pri nas.

Zame je turniška Planika dober primer, kako se lahko v povsem kmečkem okolju, brez kakršnekoli industrijske tradicije, marsikaj pametnega zgradi in razvije, če so seveda tehnologija, organizacija in vse drugo v rokah pametnih, izkušenih ljudi.

PROIZVODNO TRANSPORTNO PODJETJE
AVTORADGONA
GORNJA RADGONA n.sol.o.

SOZD INTEGRAL—PTP Avtoradgona, n. sol. o., Gornja Radgona, Ljutomerska 26, TOZD Avtotrgovina — servisi objavlja prosta dela in naloge

vodje elektro oddelka

Pogoji:
— VKV oz. KV delavec elektrikarske stroke
— 3 leta delovnih izkušenj.

Za objavljena prosta dela in naloge združujemo delo za nedoločen čas.

Zainteresirani kandidati morajo poslati prijave z opisom dosedanjega dela in z dokazili o strokovnosti kadrovski službi delovne organizacije v 8 dneh od dneva objave.

Prijavljene kandidate bomo o izbiri obvestili v roku, določenem s samoupravnim splošnim aktom delovne organizacije, ki določa postopke za izbiro delavcev.

REVIJA POVPREČJA

Revija glasbenih šol Pomurja, ki je bila v galeriji kulturnega centra Miško Kranjec pravzaprav ni prinesla čisto nič novega. Vsakoletni tradicionalni prikaz ustvarjanja posameznih glasbenih šol v vseh štirih Pomurskih središčih je ostal na ravni tistih iz preteklih let. Že stalno prisotna ugotovitev, da v Pomurju še vedno ne premoremo enotnega pristopa do glasbenega šolstva — pri zasedenosti posameznih inštrumentov — se je potrdila tudi letos. Lendavska in gornjeradgonska šola nista predstavili niti enega pihalca ali trobilca, kot da se v pokrajini ob Muri ne bi mogli dogovoriti o izmenjavi strokovnih kadrov med šolami.

Je pa prisotno nekaj: iskanje novih oblik, sodobnejših prijemov pri poučevanju glasbe žejnih in lačnih mladostnikov in seveda uvajanj v tokove sodobne glasbe. Edino glasbena šola iz Lendave je pripravila skupino Orfovega orkestra — se pravi tiste najmlajše, ki se pričenjajo učiti inštrumentov in jim je srečanje z frulico in podobnimi instrumenti prvi korak v glasbeni svet. Precej je še odprtih vprašanj v glasbenem šolstvu v Pomurju, ki bi jih bilo potrebno rešiti in najboljši način bi bil vsekakor ta, da bi poleg srečanja glasbenih šol pripravili tudi srečanje vodij, kjer bi se lahko še kaj dogovorili.

D. L.

Prenovitev folklornega festivala

Na nedavni seji pripravljalnega odbora 14. folklornega festivala — so bile sprejete programske osnove in izdelan konkreten predlog programa te osrednje folklorne prireditve v naši regiji. Nov program prinaša nekatere osvežitve, predvsem pa daje večji poudarek odkrivanju in ohranjanju ne le plesne, temveč tudi drugih oblik ljudske folklore.

Več poudarka bodo v prihodnje dajali ljudski pesmi in glasbi (v okviru festivalskih prireditev bo samostojni večer ljudskih godcev in pevcev); nekoliko več sistematičnosti bo tudi v plesnem programu, saj bo poleg večera jugoslovanske folklore v prihodnje nastop tujih skupin v posebnem programu, medtem ko bodo na nedeljski finalni prireditvi posvečali več pozornosti kakovosti programa. Kar se tiče spremljevalnih prireditev ob festivalu, je bil sprejet sklep, da je potrebno obogatiti sejemsko prireditev s pestrejšo ponudbo izvirnih spominkov, medtem ko naj bi tekmovanje v ljudskih igrah zaključevali že teden dni pred osrednjo prireditvijo, v tekmovalni program pa naj bi v bodoče vključevali prikaze ljudskih iger s širšega območja naše republike. Tradicionalna etnografska razstava naj obuja predvsem tiste dejavnosti, ki jih čas že prekriva. Pomemben je tudi sklep, da je zaradi popestritve in predvsem zmanjšanja stroškov festivala potrebno iskati in izkoriščati povezave z drugimi organizacijami, ki se ukvarjajo s te vrste prireditvami (Festival Ljubljana, Izseljenska Matica, Smotra folklore, folklorna društva itd.), kar so prireditelji posrečeno reševali že doslej. Gre za nastope atraktivnih domačih in tujih folklornih skupin, ki so v času beltinskega festivala na priložnostnih turnejah v naši republiki in jih je tako moč dobiti na cenen način, saj se v Beltincih „ustavijo" mimogrede. Na tak način smo v preteklosti lahko videli na festivalskem odru že lepo število dobrih skupin (Finska, Francija, Kanada), ki so predstavile našemu obiskovalcu folklorno bogastvo iz bistveno drugačne življenjske sredine. Seveda pa delež nastopa domačih skupin pri tem ne more biti okrnjen.

Letošnji festival bo potekal od 2. do vključno 5. avgusta. Petkov večer bo večer ljudske pesmi in glasbe, v njem pa bodo nastopili ljudski godci in pevci iz domala cele republike, zraven pa še pripadniki rojakov iz zamejstva. Sobotni večer je predviden za nastop tujih skupin (Sakalovci, Kormend — LR Madžarska, Gerolfing — ZR Nemčija), medtem ko bo gostujoča skupina iz naše republike (predvidoma Novo mesto) predstavila celovečerni program v Radencih v okviru sodelovanja z Radensko. Na nedeljski prireditvi bo nastopilo poleg teh še več skupin (Dubrava — SR Hrvatska, Šentanel — Koroška, Beltinci), vsekakor bo pa zaradi manjšega števila sodelujočih dano več poudarka kvalitetnejšim točkam njihovega programa. Etnografska razstava bo prikazala izdelke iz papirja in loja (okraski, šopki, slavnostne pogače, venci itd.), torej prikaz ljudske umetelnosti, ki žal prav tako plačuje davek modernizaciji, saj je malodane ni več zasleditи. Nekoliko več pozornosti pa bo posvečene tudi sejmarjenju, kjer bo letos mogoče izbirati med zares bogato ponudbo izvirnih spominkov; v ta namen iščejo prireditelji sodelovanje pri turističnih, šolskih in društvenih organizacijah, ki bi ob privlačnih stojnicah na prireditvenem prostoru morda tudi same lahko iztržile kakšen dinar, predvsem pa tisočim obiskovalcem, med katerimi ne manjka tujih turistov in vidnejših gostov, približale etnografsko in kulturno tradicijo pokrajine ob Muri.

Podatek, da prireditelji ne predvidevajo večjih finančnih težav kljub zaostreni gospodarski situaciji, je spodbuden. Predvsem pa je omembe vredno dejstvo, da je načelo svobodne menjave dela ob vsestranski angažiranosti prireditelјev — KUD Beltinci — in kar največji podpori Kulturne skupnosti M. Sobota našlo novo potrditev v naši družbeni praksi, saj organizacije pomurskega združenega dela večinoma razumejo pomen prireditve in ji nesebično pomagajo po svojih močeh. Tako bo pokrovitelj letošnje prireditve Rašica — TOZD Beltinka, s katero sicer KUD Beltinci zgledno sodeluje že več let, vsa leta doslej pa podpirajo festival tudi druge OZD, predvsem Radenska, Zvezda, ABC Pomurka in Potrošnik. Da je ob tem prireditelјem veliko lažje najti svoj del sredstev za pokritje stroškov te manifestacije (delež KUD Beltinci znaša letos 50 odstotkov), je več kot očitno; ker pa še vedno ostaja problem slabo vreme v festivalskih dneh (prireditev je še vedno na prostem), je treba zagotoviti tudi rezervna sredstva, ki pa so jih prireditelji doslej še vselej znali najti, čeprav je bilo potrebno v ta namen marsikaj priškrniti. —MZ—

Grafično literarni list Lainšček-Vincetič-Mesarič ali o privlačnih nasprotjih

Grafični list, ki je pred kratkim izšel pod okriljem soboške kulturne skupnosti v sedemdesetih izvodih, nosi v sebi zanimivo dvojnost oziroma celo trojnost. Po zgledih še pred nedavnim prevladujoče intermedialnosti prinaša poskus združitve poezije, ki sta jo s po enim tekstom prispevala Franc Lainšček-Feri in Milan Vincetič, ter grafike, katere avtor je Franc Mesarič, hkrati pa že sam v sebi kaže na vprašljivost take združitve. V tem smislu je najbolj moteča nekako osmrtnična črna črta, ki poteka vzporedno z robom lista, ki uokvirja obe pesmi in ki jo prehaja le „grafika" (likovna podoba).

Ta črta je pomembna v dveh pogledih: s svojo eksplicitnostjo odločno ločuje svet poezije od sveta likovnosti (grafike) in s tem razkriva prihod novega časa, časa osmrtnic za takšne in podobne združitve, časa, v katerem bo morala vsaka umetnostna panoga zase in vsak ustvarjalec zase preveriti svojo izpovedno moč ali nemoč, hkrati pa kaže na notranja razhajanja v trojici, pri čemer asociacija na dva generacijska svetova najbrž ni neosnovana. Seveda se pri tem notranjem razhajanju začne že tudi vprašanje trojnosti tega grafičnega lista, zaradi česar bi — če bi hoteli biti dosledni — morali že omenjeno črto podaljšati v prostor med obema pesmima.

Pesniška svetova, ki sta predstavljena, sta namreč med seboj zelo različna. Lainščkova kontaktna smer je izredno ekstrovertirana, v nasprotju z njim Vincetičeva izjemno introvertirana; na eni strani smo priče od Platona naprej (zelo dobro je, da se je Lainšček spomnil nanj!) tisočkrat ponovljenemu spopadu, ki ga generacija, ki ji Lainšček pripada, spet sama zase mora dobiti, na drugi strani nas preseneti „apologija" subjekta, ki je vmes, ki ni ne to in ne ono, saj se zmeraj, ko naj bi bil to ali ono, preneha, subjekta torej, ki je lahko samo tako, da je vmes, da ni ne to in ne ono.

In z vsemi temi nasprotji je ta grafični list kljub vsemu precej: privlačen „dokument" tega, našega časa, polnega nasprotij in razklanosti.

Franci Just

Ponovno poletne prireditve

— Pred dnevi se je v Murski Soboti sestalo predsedstvo zveze kulturnih organizacij, ki je obravnavalo priprave na letno konferenco, uvedbo abonmajskih prireditev za naslednjo sezono in organizacijo kulturnih dni. Na predsedstvu so si bili enotnega mnenja, da je v prihodnji sezoni potrebno organizirati abonmajske prireditve, ki naj bi bile v nekoliko skromnejšem obsegu, vendar stalne. Dogovorili so se, da bodo predlog posredovali ustreznemu odboru, ki naj pripravi konkreten program. Opozorili so sicer tudi na problem financiranja, toda po mnenju članov to ne bi smelo predstavljati problema.

Razpravljali so tudi o oživitvi poletnih kulturnih dni, ki jih lansko leto ni bilo. Predsedstvo je izrazilo mnenje, da je prireditev potrebna, vendar v nekoliko drugačni obliki. Predstave naj bi se vrstile skozi vse leto ter tako razbile poletno kulturno mrtvilo.

J. Votek

Kulturni koledar

LJUTOMER — Nocoj — v četrtek, 19. aprila — bo v Domu kulture gostovalo Slovensko narodno gledališče iz Maribora z Partljičevo igro Moj ata, socialistični kulak. Predstava bo ob 20.00 uri.

LENDAVA — V sredo 25. aprila bo v prostorih Osnovne šole Drago Lugarič v Lendavi občinska revija otroških in mladinskih pevskih zborov. Revija se bo pričela ob 18.00 uri.

GORNJA RADGONA — V četrtek, 26. aprila bo ob 19.00 uri občinska proslava dneva OF z koncertom ženskega pevskega zbora KUD Gornja Radgona in moškega pevskega zbora Obrtne zadruge iz Lenarta.

RAŽKRIŽJE — V četrtek, 26. aprila bo v počastitev dneva OF občinska revija odraslih pevskih zborov. Revija in proslava se bosta pričeli ob 20.00 uri v kulturnem domu na Razkrižju.

Razstave

MURSKSOBOTA — V petek, 20. aprila, bodo v galeriji kulturnega centra Miško Kranjec odprli razstavo Likovna ustvarjalnost v Pomurju, istočasno pa se bo s svojimi deli predstavil tudi slikar ljubitelj Milorad Pavlović iz Kruševca. Otvoritev bo ob 19.00 uri

KNJIŽNE USPEŠNICE v knjigarni Dobra knjiga

Victoria Holt: SKRIVNA ŽENSKA (Pomurska Založba)

Sidney Sheldon: BES ANGELOV (Otokar Keršovani — Reka)

REGICA IN SKOKICA (Mladinska knjiga)

KNJIŽNE NOVOSTI v Pokrajinski in študijski knjižnici

SLOVENSKE RUDARSKE PESMI (Trbovlje 1983), PRAVLJICE OD BLIZU IN DALEČ (Ljubljana 1983), Mihail Bulgakov: MOJSTER IN MARGARETA (Ljubljana 1984), Ivan Kreft: SPORI IN SPOPADI (Ljubljana, Murska Sobota, Koper 1984), Milena Batić: ZBORNE RECITACIJE (Maribor 1984), Jasna Fischer: ČAS VESOLNIGA SOCIALNEGA PUNTA (Ljubljana 1983), Branko Horvat) POLITIČKA EKONOMIJA SOCIALIZMA (Zagreb) 1984, Gerhard Herm: KELTI (Ljubljana 1983), Rudolf del Cott: MEDICINSKI TERMINOLOŠKI SLOVAR (Ljubljana 1984), Ivo Božič: PTIČI SLOVENIJE (Ljubljana 1983)

STANE ČERVIČ-BOJAN

9

Spomini na partizansko leto 1944 v Prekmurju

Dane Šumenjak-Miran je bil v času formiranja okrožnega odbora OF v Budimpešti. O tem pa smo se z njim že predhodno dogovorili. O formiranju okrožnega odbora OF sem poslal tudi obširno poročilo, ki se je svojčas nahajalo v arhivu CK KPS v Ljubljani. Ustno pa sva o tem poročala z Jušem Kramarjem v začetku septembra 1944, ko sva se mudila na sedežu pokrajinskega komiteja za Ptuj, takrat sem dobil tudi dva žiga, ki sem ju predhodno naročil, in to za načrtovano okrožje OF Lendava in okrožje OF M. Sobota. Žig za okrožje OF M. Sobota smo pozneje tudi večkrat uporabili, našli pa so ga okupatorji pri meni na Vaneči, ko sem bil težko ranjen.

Ko smo ustanavljali okrožni odbor OF za Prekmurje, smo priključili tudi teren Razkrižja, Štrigove in Gibine. Kljub temu da smo že spomladi najavili pokrajinskemu komiteju za Štajersko formiranje dveh okrožij, s čimer so tudi soglašali, saj so nam izdelali žige, smo iz utemeljenih razlogov oblikovali eno okrožje, in to tako kot je bilo leta 1941.

Oblastni komite KPS za Štajersko je 26. 7. 1944 poslal vsem okrožnim odborom OF navodilo, da funkcionarji OF delujejo v ilegali. To navodilo, ki ga je podpisal za oblastni komite KPS za Štajersko Ivan Nemec-Vojko, sem prevzel na sedežu PK v začetku septembra, ko sva se z Jušem mudila na posvetovanju. To je dokaz, da priznava obstoj prekmurskega okrožja pokrajinski komite KPS za Štajersko.

OKUPATOR Z ARETACIJAMI NI STRL UPORNIŠKEGA DUHA PRI ZAPORNIKIH IN NJIHOVIH DRUŽINAH

Osvobodilno gibanje se je v Prekmurju kljub aretacijam maja 1944, leta širilo, saj večina družin, iz katerih so koga aretirali, ni niti pomislila, da ne bi več sodelovala v OF do dokončnega izgona okupatorja iz pokrajine. Tudi morala zapornikov kljub mučenju ni upadla. Klonili so zelo redki, ti so si pridobili naklonjenost okupatorja in bili izpuščeni. Med zaporniki so vladali veliko tovarištvo visoka morala in upanje v skorajšnjo zmago, kar jim je dajalo novih moči. Med zaporniki domačini iz Prekmurja so bili tudi aktivisti iz moje skupine, s katero smo prišli v Prekmurje, in to Nadja, Mira (ki so jo ujeli na cesti in aretirali), Misko in Jaka. Za Jako ni znano, kako je prišel v Prekmurje. Svojčas je bil hišnik v Sokolskem domu v Ljutomeru. Poznali so ga pod imenom »sokolski Jaka«. Ti zaporniki niso imeli svojcev, ki bi jih obiskovali in jim pomagali, vendar so ostali skrbeli za njih kot za svoje. Organizacija žensk, ki so imele svoje može v zaporu, je bila neverjetna. Znale so organizirati prave zbiralne akcije obleke in perila in prinesle v zapor toliko, da je bilo za vse dovolj. Pri tem so bile iznajdljive in so največkrat podkupile madžarske stražarje s cigaretami, mesom in denarjem, ki so ga zbrale od simpatizerjev OF. Tudi samoiniciativno so nekateri Sobočani pomagali. Omenjam primer soboškega slaščičarja Alije Zečirovića, ki je v soboški Kroni plačal kosilo za zaprto aktivistko Nadjo, ki ga je vsak dan prinašal vajenec v zapor. Kljub temu, da so zasliševali osebje v hotelu, ni nihče izdal, kdo je plačnik kosila, čeprav so razen upravnika Marka Pavića, ki je bil naš poverjenik, tudi drugi vedeli za to.

Zaporniki so bili sojeni 22. junija v Čakovcu. Sodilo jim je vojaško sodišče iz Budimpešte. Zaporniki so do nadaljnjega ostali v Čakovcu, obsojeni so bili na zaporne kazni od 5 do 12 let. Po obsodbah je mučenje zapornikov popustilo, obiski svojcev so bili pogosteje dovoljeni.

Marjeta Domanjko iz M. Sobote, ki je imela zaprtega moža, o tem piše takole: »Iz M. Sobote smo se v Čakovec vozile s kolesi, in to Poredoševa, Jandlova, Karel Podlesek, Hajdinjakove, Šijančeve in jaz. Med potjo so se nam pridružile še sotrpinke iz Odranec, Črenšovec, Trnja in Bistric. Ni bilo lahko dnevno prevoziti s kolesom do Čakovca in nazaj, in to otovorjene s paketi. Pri organiziranju prehrane in drugih potrebščin za zapornike velja iz M. Sobote posebej izpostaviti Marjeto Domanjkovo, Katico Volaričevo, Irmo Cigutovo, Zdenko Požarjevo, Maro Kocmurjevo, Alijo Zečirovića, Jandlove, Hajdinjakove in Šijančeve, iz Odranec Marijo Hajdinjakovo, iz Srednje Bistrice Angelo Doma, iz Lendave Gabrielo Klepec. Posebno pomoč je nudil zdravnik dr. Piskernik iz M. Sobote, ki je zapornike oskrboval z raznimi zdravili.«

Ko so bili zaporniki premeščeni iz M. Sobote oz. Čakovca v Budimpešto, so se te žene vozile tudi tja in skrbele za svoje zaprte može in sinove. Domanjkova o tem pripoveduje takole: »Tudi tja smo se vozile na obiske, vendar smo za te zapore morale imeti posebna dovoljenja. Ta dovoljenja smo dobile od nekega odvetnika in Szombathelya. Ko smo prišle tja drugič, so trdnjavo, v kateri je bil zapor, bombardirala zavezniška letala. Zavezniki niso vedeli, da tam ni več skladišče municije, ampak zapor. Del trdnjave je bil ob bombardiranju porušen, nekaj je bilo mrtvih in ranjenih, vendar na srečo nobeden od naših. Po sugestiji nekega madžarskega oficirja smo v oktobru 1944. leta Marjeta Poredoš, Karel Podlesek in jaz posredovali na švicarski konzulat sporočilo, naj zavezniki ne bombardirajo zaporov. Ko so može odpeljali v koncentracijska taborišča v Nemčijo, jim nismo mogle več pomagati.«

Pomagale pa so preostalim sodelavcem OF doma in aretiranim ter zaprtim v oktobru 1944.

V PREKMURJE PRIDETA JOŽE KRAMAR-JUŠ IN ALOJZ KOSI-FRANCE

Kmalu po obnovitvi okrožnega odbora OF za Prekmurje sta se nam pridružila Jože Kramar-Juš, ki je prišel v Prekmurje kot sekretar okrožnega komiteja SKOJ in njegov spremljevalec Alojz Kosi-France.

Jože Kramar — Juš je po oktobrskih obsodbah leta 1941 kot gimnazijec odšel s Francem Škobernetom iz Prekmurja k partizanom v Slavonijo. Tam je kmalu postal bataljonski sekretar SKOJ. Spomladi 1944 je ta slavonska brigada operirala ob meji jugovzhodne Slovenije. Ustregli so Juševi želji, da ostane med slovenskimi partizani. Na Rogu je končal višjo skojevsko šolo. Od 2. do 4. maja 1944 je bil delegat na kongresu USAOJ (Ujedinjeni savez antifašističke omladine Jugoslavije), na katerem je sodelovalo 47 slovenskih delegatov. Po vrnitvi s kongresa so Juša imenovali v oblastni komite SKOJ za Štajersko, kamor je bil poslan iz Bele Krajine prek Moravč. Prebil naj bi se v Prekmurje. Že meseca julija 1944 sta Juš in France prišla v okolico Ljutomera, kjer sta sodelovala v nekaterih borbenih akcijah.

(dalje)

RAČUNALNIK — Murina desna roka

Ura kot računalniški terminal (izdelovalec: japonska družba Seiko), namizni podstavek hišnega računalnika, povezan s televizijskim ekranom za potrebe gospodinjstva (na primer: dnevni nakup v trgovini, plačevanje raznih računov, branje elektronske pošte, revij in časopisov) — vse to in še mnogokaj je, kar nosi s sabo prodor tehnološke (tudi računalniška oz. informacijska) revolucije v razvitem svetu. Pri nas se žal še vedno gremo računalništvo s „kroglicami in fižolčki", sam proces „računalniškega opismejevanja" pa se šele začenja. Prihaja kot „bum" in ni čudno, če z dokajšnjim nezaupanjem, bolje čudenjem, zremo na tkim. male mislece z one strani luže. Gre za najcenejše, a hkrati dovolj zmogljive računalnike iz ZDA, kot so: texas instruments TI 99/4A, TRS-80 color computer, commodore 64, timex sinclair 2000, spectravideo SV-318, panasonic JR-200U in drugi. Mimogrede: nekatere prodajajo za vsega 50 ameriških dolarjev!) Kajpada tudi naši domači, točneje Iskrini (mikro) računalniki, niso mačji kašelj, a o njih nekaj več kdaj drugič.

KOT V ORWELLOVI VIZIJI

Najkasneje v štirih dneh je pripravljen obračun osebnih dohodkov za 5204 zaposlene in dva tedna rabijo za izračun stroškov mesečnega poslovanja šestih tozdov in skupnih služb. „Brez računalnika bi morali v ta namen vpreči armado ljudi," meni direktor službe za avtomatsko obdelavo podatkov v tovarni oblačil in perila Mura v Murski Soboti Franc Žižek. „Naši vodilni kadri in strokovnjaki priznavajo, da Mura ne bi bila, kar je, če se ne bi leta 1969 odločila za nakup računalnika. Sprva smo ga uvajali predvsem za računovodsko-finančne posle in manj za spremljanje ter obračunavanje stroškov proizvodnje. Z leti, ko je center za računalniško obdelavo podatkov prerasel v službo in že dolgo več ne ponuja podatkov zgolj v ‚paketih', ki so zastareli, marveč sprotne informacije oz. informacije za odločanje, smo bistveno napredovali. Strateška naravnanost delovne organizacije v izvoz narekuje strogo upoštevanje rokov, izjemno kvaliteto in konkurenčne cene. Računalniško spremljanje Murinih proizvodnih procesov omogoča, da imamo vsak hip pregled nad povpraševanjem, zalogami, porabo materiala in dela ter ponudbe." Še več: že zdaj zmore Murin sistem IBM-4341 spremljati osebne podatke delavcev in kmalu bo — z magnetnimi karticami, ki jih bodo delavci vlagali pri vratarju — sleherni „nadzorovan", če je ali ga ni na delovnem mestu. Kot v Orwellovi viziji, ki jo ponuja v svoji uspešnici 1984 z vodilom: veliki brat te opazuje.

ZA MILIJARDO DINARJEV ZMOGLJIVOSTI

„Računalniško opremo imajo še Radenska — sodim, da vredno okrog 110 milijonov dinarjev — sozd ABC Pomurka, Gorenje-Varstroj, Gorenje-Elrad, radgonska obrtna zadruga 14. oktober, DES Elektro, SDK, Zavarovalna skupnost Triglav, Ljubljanska banka in še kdo. Te zmogljivosti, skupaj z Murinimi, v opremi in programih vrednostno presegajo milijardo dinarjev, komisija za računalništvo pri pomurski gospodarski zbornici pa namerava z anketo zbrati še natančnejše podatke. Tako bomo namreč lažje usklajevali lastne in skupne naloge ter se ravnali po smernicah in določilih pred leti podpisanega samoupravnega sporazuma o razvoju računalništva v regiji," pripoveduje Žižek. Kot predsednik omenjene komisije dodaja: „V zadnjih dveh letih je zanimanje za to področje vse večje, najbrž tudi zato, ker se je drugje, posebej v razvitem svetu, razmahnila raba mikroračunalnikov. V Murski Soboti smo februarja pripravili računalniški sejem pod nazivom ‚Mikro-makro', ta ali prihodnji mesec pa naj bi v Murski Soboti ustanovili občinsko društvo za

— „Znanje, ne računalnik sam po sebi, je tisto, kar revolucionira," je prepričan direktor službe AOP v soboški Muri Franc Žižek. (Foto: A. Albert)

računalništvo; torej mislim, da smo na dobri poti k razvijanju računalniške kulture, zlasti med mladimi."

V ERI UMETNE INTELIGENCE

Vračamo se k Murinim računalniškim zmogljivostim in skorajda 15-letnim izkušnjam, ki spominjajo na začetke siceršnjega razvoja v tej dejavnosti. Prva generacija računalnikov se je pojavila po drugi svetovni vojni. To so bili velikanski okorni stroji, sestavljeni iz elektronk. Druga generacija je prinesla transistorje. Za tretjo so značilna integrirana vezja — računalniki iz te generacije prevladujejo na svetovnem trgu in se „tihotapijo" tudi k nam. Toda z velikim naskokom prodira že četrta generacija, ki ima v svojem telesu mikrovezje — čip. (Op. avt.: čip — v angleščini chip — pomeni nekajmilimetrski, tanek, majhen okrušek ali iver, v bistvu pa silicijevo rezino, ki je lahko programirana za opravljanje zapletene serije funkcij.) Vrhunski znanstveniki na Japonskem in v ZDA pa snujejo že peto generacijo, ki bi imela za osnovo nekaj, kar trenutno imenujejo AI (Artificial Inteligence) — umetna inteligenca. Da pa ne bomo zabredli v „prerokbe", zastavimo vprašanje, ki smo ga zastavili direktorju službe za avtomatsko obdelavo podatkov v soboški Muri Francu Žižku: koga je strah mikroprocesorjev oz. računalnikov sploh — tistih v pisarnah ali pa je utemeljena bojazen, da se bo brezposelnost z računalniki in zaradi njih povečala? Odgovor nanj bomo ponudili prihodnjič v sestavku Kompjutrski izziv Pomurju!

Branko Žunec

Komisija za delovna razmerja Osnovne šole Cankova razpisuje prosta dela in naloge:

— **učitelja glasbene vzgoje** za nedoločen čas s polnim delovnim časom. Pogoj PRU ali P.
— **učitelja fizike in tehničnega pouka** za določen čas s polnim delovnim časom. Pogoj PRU ali P.
— **hišnika — kurjača** za nedoločen čas s polnim delovnim časom. Pogoj: mizar ali delavec s poklicem kovinske stroke.

Nastop službe 10. 5. 1984.

Interesenti naj se osebno oglasijo na šoli.
Rok prijave: 15 dni

ZDOMCI SE VRAČAJO

ČEVLJAR JE ZADOVOLJEN

Naši delavci, začasno zaposleni v tujini, ko se vrnejo domov in se lotijo ustanavljanja zasebne obratovalnice, so često razočarani; ugotavljajo, da le ne gre vse tako gladko, kot jim obljubljajo na raznih sestankih. No, 50-letni Anton Malek iz Lukavec, ki je bil na delu v Nemčiji 16 let, pa pravi, da je fobil „papirje" v manj kot enem mesecu. V razmeroma kratkem času je tudi uspel skleniti najemno pogodbo za čevljarsko delavnico oziroma popravljalnico na Postružnikovi ulici poleg blagovnice Vesna.

Malce pretesen je ta lokalček, ki meri le 30 kvadratnih metrov. Upoštevati je pač treba, da je v njem dokaj velik „promet": ljudje prinašajo poškodovane in obrabljene čevlje, odnašajo popravljene . . . Kar precej časa izgubi mojster, ko prevzema naročila in izdaja popravljene čevlje. Zdi se, da ob kontaktih s strankami in popravljanjem čevljev „uživa", sicer ne bi prilagodil delovnega časa: uradno je popravljalnica odprta od 7. do 12. ure, pa spet od 13. do 16. ure. Tudi v soboto je odprta od 7. do 12. ure. Anton stanuje v Lukavcih, torej nekaj kilometrov od Ljutomera, in mu deljen čas ne dela sivih las. Glavno je, da so stranke zadovoljne.

„Začeli ste lani marca. Imate težave z materialom?"

„Lepilo lahko dobim, zadrg in gume pa tudi ne manjka. Hujše je s petami za ženske čevlje. Nekaj tega sem uvozil in tako čevlje popravim tako, da dalj časa držijo. Ne zatekam se k cenenim rešitvam, da bi na primer na peto nabil doma izrazano gumo."

Anton Malek se je rodil v Zgornji Ščavnici. Poklica se je izučil na Ravnah, kjer je pozneje tudi nekaj časa delal kot pomočnik. Nato se je zaposlil v mariborski tovarni čevljev Lilet, leta 1966 pa ga je zvabila tujina. Vse do lani je delal v mestu Tutlingen v tovarni Solidos. Izkušenj mu torej ne manjka, zato je za Ljutomerčane in okoličane tale mojster velika pridobitev. Sicer pa se je tujine naveličal in si je želel domov. Ustalil se je na domu ženinih staršev. Š. SOBOČAN

Anton Malek, nov ljutomerski čevljar, je nenehno na voljo svojim strankam. Foto: Š. S.

ZA VSE TISTE, KI NOSIJO V SEBI PRIROJENO ŽELJO PO LASTNEM DOMU

MARLES MONTAŽNA HIŠA

ŠTEVILKA IN NASLOV ZA TISTE, KI BI RADI ZVEDELI VEČ
MARLES, telefon: (062) 39-441. tozd Inženiring, Limbuška 2, Maribor

marles

SETEV IN OSKRBA KORUZE

V letu 1984 bo na pomurskih poljih zasejano s koruzo 21.000 hektarjev. V teh površinah je zajeto od družbenega sektorja 3424 ha koruze za zrno in 512 ha koruze za siliranje. Ostale površine bodo zasejane v kmečki proizvodnji.

V tem trenutku je za setev pripravljenega dovolj semena, zaščitnih sredstev, oskrba z gnojili pa je v teku. Naloga vsakega pridelovalca pa je, da opravi vse potrebno, da doseže čim večji pridelek.

KOLOBAR

Koruza je redka poljščina, katero je možno pridelovati na istem polju več let. Iz teh razlogov so se površine pod koruzo močno razširile, kar je bilo seveda tudi neizogibno zaradi povečanih potreb po koncentrirani krmi v živalski proizvodnji. Tako smo zašli v enostransko izkoriščanje površin, oddaljili pa smo se od biološko zdravega kolobarja. Pojav nekaterih plevelov (slak, preslica, sirek, ščir, lipolistni slez, tudi kostreba, srakonja in drugi), škodljivcev (strune, vešča) in bolezni (sneti, plesni) so neizogibno povezani s kolobarjem. V prihodnjih letih bomo s stališča zdravega kolobarja morali razmišljati o poljščinah, ki jih bomo vključevali, da bomo ohranili rodovitnost tal in se izognili masovnim pojavom škodljivcev plevelov in bolezni. Med temi poljščinami imajo pomembno vlogo trave, detelje (in njih mešanice) stročnice (soja, bob), križnice (ogrščica, repica) kot glavni posevek itd.

PRIPRAVA TAL

Večina njiv je preoranih jeseni in je v teh primerih spomladanska priprava za setev toliko lažja. Zgodnje spomladansko poravnavanje površine ima pomembno vlogo pri ohranjevanju vlage v tleh, oskrbi rastlin z vlago in delno pri zatiranju plevela. Pomembno pri pripravi tal za setev pa je pravilna uporaba predsetvenika.

Predsetvenik sestavljata zobata toga ali vzmetna brana in zvezdasti ali letvasti valj. Brana drobi brazdo in poravnava zemljišče, valj pa mrvi in stiska zemljo. S spreminjanjem pritiska valja na podlago, ki ga uravnavamo z vretenom in zgornjo priključno ročico traktorja, uravnavamo globino dela, intenziteto stiskanja in drobljenja. Predsetvenik bo uspešen pri delu, če bo traktor vozil z 8 do 12 km na uro, če bo valj dovolj obtežen in če bodo zobci brane česali 5 do 8 cm globoko v zemljo.

GNOJENJE

Dolgoletna praksa pri nas je, da uporabimo pri gnojenju koruze tudi velike količine hlevskega gnoja ali gnojevke. Pri 30 dt/ha hlevskega gnoja oskrbimo posevek s 60—70 kg dušika, 50—60 kg fosforja (P_2O_5) in 120 — 130 kg kalija (K_2O). Pri uporabi večjih količin gnojevke oskrbimo posevek z nekoliko večjimi količinami dušika in kalija. Predsetvena količina gnojevke pa naj ne bi bila večja kot 30 m^3/ha in zadelana v zemljo.

Poleg organskih gnojil je potrebno dodati še mineralna gnojila. Če smo uporabili 30 t hlevskega gnoja ali skupno 50 m^3 gnojevke, je potrebno gnojiti še z mineralnimi gnojili tako, da dodamo 100—120 kg dušika, 70—80 kg fosforja (pri gnojevki 80—100 kg) in 120—140 kg kalija (pri gnojevki in zaoranem koruzinju manj). Na ta način gnojimo na osnovi razpoložljivih vrst gnojil po naslednjih primerih:

1. Primer:

NPK 6—18—18	700 kg/ha
urea	200 kg/ha

— primer uporaben ob gnojevki ali zaoranem koruzinju gnojilo v celoti zadelamo v zemljo pred setvijo.

2. Primer:

NPK 7,5—29—29	450 kg/ha
urea	250 kg/ha

— primer isto kot tč. 1

2. primer:

NPK 8—15—20	700 kg/ha
KAN	300 kg/ha

— kombinacija s hlevskim gnojem, s KAN-om, dognojujemo med rastjo

4. Primer:

NPK 13—10—12	800 kg/ha
urea	100 kg/ha

— kombinacija v različnih razmerah, gnojilo zadelamo v zemljo pred setvijo.

Iz primerov je razvidno, da moramo nitrofoskale zadelati v zemljo, isto je priporočljivo za urea. Pri sejalnicah, ki imajo montiran dozator gnojil, lahko uporabimo ob setvi manjše količine nitrofoskalov (150—200 kg/ha) v vrste). Pri uporabi visoko koncentriranih nitrofoskalov bomo morali dodajati letno poprečno 300 kg/ha apna.

SETEV

Bo opravljena le z brezhibno-natančno naravnano in preizkušeno sejalnico. Natančnejšo setev poleg drugih prednosti seveda dosežemo s pnevmatsko sejalnico. Pri nas je v uporabi izvedba Panonija Becker.

Sejemo, ko se zemlja ogreje na 8-10°C, kar je v naših razmerah konec aprila — začetek maja.

Globina setve je na težjih zemljah 5-6 cm, na lažjih 7 cm. Mnogo je primerov pregloboke setve, ko seme težko vzkali.

Gostota je odvisna od zrelostnega razreda in namena uporabe koruze (zrno-silaža).

Tako bi bilo potrebno sejati v naših razmerah na preizkušene razdalje, ki dajejo višji pridelek:

razred	zrno	silaža
100	8-9 (13-14)	9-10 (12)
200	7-8 (15-16)	8-9 (13-14)
300	6-7 (17-18)	7-8 (15-17)
400	1,5-6,5 (19-20)	6-7 (18-19)
500	5-6 (20-22)	6-7 (20-21)

V večini primerov je zaradi mehaniziranega spravila medvrstna razdalja 70 cm. Številke v tabeli pa pomenijo število rastlin/m^2 in razdaljo med zrni v vrsti. Kot primer: sorta ZPSK 309 spada v razred 300 in je pri potrebnem številu 7 rastlin/m^2 potrebno sejati na razdaljo 17 cm v vrsti. Sorta OSSK 247 prenaša nekoliko gostejšo setev 15-16 cm v vrsti.

SORTE

Razred 100: OSSK 187, BC 188
Razred 200: BC 28-11, BC 264
Razred 300: OSSK 247, ZPSK 309 ali ZPSK 37 t, BC 384
Razred 400: ZPSK 42, BC 468
Razred 500: BC 555

O sortah je že mnogo napisanega in povedanega. Razred 100 naj bo samo za pozne setve v drugi polovici maja. Pretežni del naj zavzamejo sorte iz razreda 300 pri siliranju zrna storža ali cele rastline pa 400. Razred 500 je samo kot poskusna proizvodnja. Poleg teh sort se pojavlja še nekaj tistih, ki niso v sortnem izboru. Nekatere so sicer še primerne, toda ne boljše kot omenjene.

ZATIRANJE PLEVELA

V naših razmerah, kjer imamo opravka z različnimi vrstami plevela, priporočamo kombinirane pripravke, ki zatirajo semenske travnate (srakonja, kostreba, muhvič) in širokolistne plevele. Takšen je pripravek primextra pri uporabi 5-6 l/ha ali lasso combi 5-7 l/ha.

Sami si pripravimo iste kombinacije tako, da zmešamo tik pred škropljenjem dual 31+ atrapin 2 kg/ha ali lasso 4 l + atrapin 2 kg/ha. Škropimo pred setvijo (če je suho, sredstva zadelamo v zemljo) takoj po setvi ali vzniku koruze, ko ima travnati plevel največ dva lista.

Ob nenormalnem pojavu nekaterih trdovratnih plevelov škropimo s posebnimi kombinacijami.

ZATIRANJE ŠKODLJIVCEV

Sovke so sivorjave gosenice metuljev, ki poškodujejo podzemne dele rastlin, koreninski vrat, vegetacijski vrh stebla in liste. Glede na to ali se hranijo v zemlji ali na površini, jih imenujemo podzemne ali listne sovke.

Strune so razvojni stadij hrošča pokalice, so rumenorjavi podolgovati črvi s trdim oklepom. Struna se zavrata v korenino, gomolj ali koreninski vrat, je tipičen parazit.

Kratkoročna prognoza nam daje podatke o dinamiki razvoja kakega škodljivca spomladi, poleti ali jeseni, to je podatke o razvoju posameznih rodov ali razvojnih stadijev škodljivcev. Take prognoze, ki veljajo za razdobje 20 dni nam dajo napotke za optimalno zatiranje. Škodljivce v zemlji zatiramo, ko doseže njihovo število kritično vrednost (n. pr. pri okopavinah 1 do 3 gosenice sovke na m^2) in določen razvojni stadij (sovke n. pr. najučinkoviteje zatiramo, ko dosežejo gosenice II. in III. razvojni stadij.)

Pri varstvu koruze, upoštevaje ekonomski prag škodljivosti, bomo tretirali zemljo pred setvijo, če ugotovimo poprečno 5 do 8 strun ali 0,2 do 0,4 gosenice sovk na 1m^2 ali pa, ko so sovke poškodovale 4 do 6% vzniklih rastlin (če nismo pravočasno tretirali zemlje).

Strune, sovke, ogrce majskega hrošča bomo zatrli z enim izmed tehle insekticidov, ki ga damo v zemljo ob setvi **(tretiranje v vrstah)**

dotan G-5	6-12 kg/ha
volaton G-5	20-30 kg/ha
volaton G-10	10-15 kg/ha
furadan G-5	20-30 kg/ha

Ob pojavu sovke v času rasti koruze pa po navodilih strokovne službe uporabimo sredstvo dursban E-48, talcord 25 EC in še nekatere druge.

Geza DŽUBAN, kmet. ing.

Marija Skledar, dipl. ing. agr.

Dejavniki rasti: TOPLOTA, VODA, TLA

TOPLOTA

Glavni vir toplote na Zemlji je Sonce. Zaradi sončnega sevanja se najprej segreje površina kopnega in morja, nato pa se toplota odbija in segreje spodnje plasti zraka in potem še višje. Spodnja plast zraka, ki se segreje najprej, postane lažja in se začne dvigati, težje hladnejše plasti pa začno padati.

Segrevanje kopnega je odvisno od vrste dejavnikov:

— nadmorske višine — čim večja je nadmorska višina, manj toplote dobiva,

— vlažnosti tal — vlažna tla se segrejejo težje kot suha ter jim zato pravimo hladna tla,

— od lege tal in nagiba zemljišča, tla na južni legi so najtoplejša, na severni pa najhladnejša, tudi nagnjeno zemljišče se bolj segreva tam, kjer je obrnjeno proti soncu,

— od obraščenosti tal — obraščena tla se segrevajo počasneje, vendar dlje zadržijo toploto. Rastlinje varuje tla pred prevelikim segrevanjem in ohlajanjem.

— od snežne odeje — sneg varuje tla pred velikim ohlajanjem.

Toplota, ki jo tla podnevi prejmejo od sonca, počasi prodira v globjo plast, a ne več kot en meter, ponoči pa je obratno. Zemeljsko površje ponoči in pozimi, ko sonce ne greje, izgublja toploto, se ohlaja, s tem pa se ohlajajo tudi spodnje plasti ozračja.

Toplota je eden izmed najpomembnejših dejavnikov za razvoj rastline. Nanjo vpliva tudi nihanje zračne temperature med dnevom, mesecem in letom. Veliko nihanja so škodljiva, posebno če temperatura pade pod ničlo.

Večina življenjskih pojavov rastlin se odvija v okviru optimalne krivulje — kjer razlikujemo tri glavne točke: minimum, optimum in maksimum. Pri minimumu se življenjski proces začenja, pri optimumu poteka najugodneje, pri maksimumu pa jenjava.

Pozebe

Vznikle rastline so za mraz občutljive, vendar ne vse enako. Tako pomrzne rž pri —25°C, pšenica pri —20°C, koruza pri 0°C, kumare pri 0°C itd.

VODA

Rastline so pretežno iz vode, saj jo nekatere vsebujejo kar od 80 do 90 odstotkov. Voda je potrebna za asimilacijo, za sprejemanje hrane s tal, nasploh za vse življenjske pojave v rastlinah. Rastline oddajajo vodo skozi listje. Temu pravimo transpiracija. Računajo, da odda 1 hektar žita med rastno dobo do 2 milijona litrov vode, detelja pa 4 milijone. Iz ene koruzne rastline izhlapi med rastno dobo do 200 l vode. Rastline črpajo s koreninami iz tal velikanske količine vode in jo iz svojih nadzemnih delov oddajajo v ozračje. Ti vodni hlapi vlažijo zrak, posebno pri zemlji in med rastlinjem. Čim bolj je zrak vlažen, tem manjše je izhlapevanje. Če rastlina v suhem zraku izgublja vodo z izhlapevanjem dalj časa, se celice izsušijo, rastline ovenejo, ker popusti napetost. Do tega pride zlasti, ko je zrak suh in so visoke temperature. Če nastopi suša v obdobju mlečne zrelosti, ostane zrno drobno, lahko, pridelek je manjši.

Velika zračna vlaga pa je lahko tudi škodljiva, kar se pokaže pri zdravju rastlin.

Ker so glavni vir vode padavine, spada le-ta med najmanj stanovitne dejavnike rasti. Razpoložljive količine vode se močno razlikujejo od kraja do kraja in iz leta v leto.

Pogostost in obilost padavin je odvisna od nastajanja in pomikanja ciklonov in anticiklonov. Na območju ciklona se zrak dviga in pri tem ohlaja. Izloča se vlaga v obliki kapljic in nastane deževje. Anticiklon pa nastane na robu ciklonskega območja. Tu zrak pada, se pri tem segreva in relativna zračna vlažnost se znižuje. Anticikloni so zato nosilci lepega vremena.

Nam prinašajo dež zlasti cikloni, ki nastajajo nad Atlantikom in se pomikajo proti našim krajem.

Količino padavin izražamo v milimetrih. Vsak milimeter nam pove, da je na površje zemlje padel na vsak kvadratni meter 1 liter vode.

TLA

NASTANEK TAL

Tla so nastala in še nastajajo s preperevanjem kamenin. Različne naravne sile toplota, mraz, težnost, voda in druge povzročajo raztezanje, krčenje, pokanje, krušenje in drobljenje kamenite gmote v **preperino.** To preperino voda in kemični procesi dalje razkrajajo. Preperele kamenine ostajajo na mestu nastanka ali pa jih voda odnaša s seboj in jih v rečnih strugah dalje drobi, dokler jih na mirnih mestih ne odloži kot prod, pesek in mivko. Svoj delež k preperevanju, in nadaljnjemu razvoju tal prispevajo tudi živi organizmi. Tako se na skalah kot prve naselijo bakterije, sledijo jim alge, lišaji, mahovi ter ostalo rastlinstvo in živalstvo. Tudi ti organizmi načenjajo kamnito gmoto, pozneje pa nastalo preperino s svojimi koreninami prepletajo in vnašajo vanjo novo sestavino, to je **humus.**

SESTAVINE TAL

Tla na katerih živimo in po katerih hodimo, so v svoji globini od metra do metra drugačna. Ta raznolikost je posledica različne količine in kakovosti osnovnih sestavin, preperelih kamnin, zemlje, humusa (mikroorganizmov), vode in zraka.

DESET TISOČAKOV, KUPLJENIH ZA POLOVICO MANJ

Za hranilno pismo Ljubljanske banke,
ki ga danes kupite
za vsega 4.768,50 dinarja,
boste čez tri leta dobili
10.000,00 dinarjev.
Več kot še enkrat toliko,
oziroma natančno 5.231,50 dinarja več!
In vse to so obresti.
Seveda pa lahko izberete tudi drugače.
Lahko se odločite za krajšo dobo
varčevanja in manjšo obrestno mero.
Lahko kupite hranilno pismo
z manjšo ali večjo vrednostjo,
saj so na voljo v zneskih za 5.000,
10.000, 50.000 in 100.000 dinarjev.
Kombinacij je veliko.
Nekaj pa velja za vse:
hranilno pismo
je dobra naložba denarja
z zajamčeno visoko obrestno mero,
in je tudi primerno darilo
za vsako priložnost.
V Ljubljanski banki vas pričakujemo!

Hranilno pismo Ljubljanske banke
dokument,
ki ima že danes svojo jutrišnjo vrednost

VKLJUČITE SE V PROIZVODNJO HRANE

FARMIN
TITOVO VELENJE

ZGRADIMO VAM MINIFARMO PO NAJSODOBNEJŠI TEHNOLOGIJI

S področja perutninarSTVA nudimo izgradnjo farmskih objektov, dobavljamo in montiramo tehnološko opremo za kokoši brojlerje in nesnice, purane, goske, fazane in mini-inkubatorje za valjenje jajc.

Za PRAŠIČEREJO nudimo izgradnjo tipskih objektov, dobavljamo in montiramo bokse za pitance, vzrejo do 25 kg, porodne bokse, opremo za krmljenje in napajanje.

Razvili smo mini farme za KUNCE in nudimo farmske objekte, kletkaste sisteme za vzrejo kuncev, krmljenje, napajanje, izgnojevanje in prezračevanje.

S področja GOVEDOREJE imamo pripravljen program malih farm za vse sisteme reje (prosta, privezana, skupinske) za vse kategorije živali in nudimo vse od objektov do tehnološke opreme.

Nudimo vam sodelovanje pri projektiranju, izgradnji farmskih objektov, dobavi in montaži.

Pišite nam, radi vam bomo dali podrobnejše informacije. FARMIN, Trg mladosti 6, Titovo Velenje, Jugoslavija, telefon: (063) 852-611, telex 33678 yu far ve.

V skladu z zakonom o stanovanjskem gospodarstvu (Ur. list SRS, št. 3/81), družbenim dogovorom o skupnih osnovah za zagotavljanje in usklajevanje samoupravnih družbeno-ekonomskih odnosov na področju stanovanjskega gospodarstva v SR Sloveniji (Ur. list SRS, št. 15/81) ter samoupravnega sporazuma o temeljih plana Samoupravne stanovanjske skupnosti občine M. Sobota in na teh osnovah sprejetega pravilnika o pogojih in merilih za pridobitev posojil iz združenih sredstev vzajemnosti v občini Murska Sobota

SAMOUPRAVNA STANOVANJSKA SKUPNOST OBČINE MURSKA SOBOTA

razpisuje

III. NATEČAJ

za dodelitev kreditov iz sredstev vzajemnosti

I. NAMEN KREDITIRANJA

- za kreditiranje gradnje stanovanj in stanovanjskih hiš v družbeni lasti;
- za kreditiranje gradnje stanovanj v etažni lasti;
- za kreditiranje gradnje, nakupa stanovanj in stanovanjskih hiš v zasebni lasti;
- za kreditiranje prenove stanovanj in stanovanjskih hiš v družbeni ali zasebni lasti pod pogojem, da se z njo poveča stanovanjska površina ali število stanovanjskih prostorov ali kvalitetneje izvedejo toplotne izolacije oziroma racionalnejši sistem ogrevanja.

II. NATEČAJNA VSOTA

a) za družbeno usmerjeno stanovanjsko gradnjo za OZD, DS in etažne lastnike 40.000.000.— din
b) za individualno gradnjo 17.000.000.— din
c) za delavce, zaposlene pri samostojnih obrtnikih v občini M. Sobota 5.000.000.— din
d) za invalide in borce NOV 500.000.— din

III. PRAVICO DO KREDITA IMAJO

- temeljne organizacije združenega dela in delovne skupnosti, ki so podpisale samoupravni sporazum o temeljih plana Samoupravne stanovanjske skupnosti in združujejo v skladu z njim sredstva vzajemnosti;
- do posojila so upravičene tudi temeljne organizacije združenega dela in delovne skupnosti, ki začasno niso sposobne zbrati dovolj sredstev v skladu skupne porabe za načrtovan obseg stanovanjske gradnje, ki vrednostno ni večji od 5 odstotkov celotne mase BOD v tem obdobju, in ki združujejo sredstva za vzajemnost v dogovorjenem roku in obsegu ali ki jim pristojni organ stanovanjske skupnosti začasno, deloma ali v celoti odloži obveznost plačila obračunskega prispevka za vzajemnost v skaldu s pogoji in merili, ki so določeni v samoupravnem sporazumu o temeljih plana stanovanjske skupnosti;
- delavci, ki združujejo delo v temeljni organizaciji združenega dela in delovni skupnosti, ki združuje sredstva vzajemnosti v stanovanjski skupnosti, ali so združevanja začasno oproščeni, in ki zagotavljajo lastno udeležbo z namenskim varčevanjem za stanovanjsko graditev ali pa s kakršnim drugim načinom sodelovanja z banko, na osnovi katerega bodo pridobili stanovanjsko posojilo;
- delovni ljudje, ki samostojno opravljajo dejavnost z osebnim delom s sredstvi v lasti občanov, pri njih zaposleni delavci, delovni ljudje, ki samostojno opravljajo, kot poklic, umetniško ali drugo dejavnost, ki združujejo sredstva vzajemnosti v stanovanjski skupnosti in ki zagotavljajo lastno udeležbo z namenskim varčevanjem v banki ali pa s kakšnim drugim načinom sodelovanja z banko, na osnovi katerega bodo pridobili stanovanjsko posojilo;
- upokojenci in invalidi, ki za stanovanjsko graditev namensko varčujejo pri banki ali pa bodo s kakšnim drugim načinom sodelovanja z banko pridobili stanovanjsko posojilo in zagotovili lastno udeležbo; pravico do posojila uveljavljajo po domicilnem principu.

IV. NATEČAJNI POGOJI

1. Temeljne organizacije združenega dela in delovne skupnosti lahko pridobijo posojilo, če izpolnjujejo še naslednje pogoje:
- da so sprejele samoupravne splošne akte o osnovah in merilih za reševanje stanovanjskih vprašanj delavcev, usklajene z zakonom o stanovanjskem gospodarstvu in z družbenim dogovorom o skupnih osnovah za zagotavljanje in usklajevanje samoupravnih družbenoekonomskih odnosov na področju stanovanjskega gospodarstva v SR Sloveniji;
- predložijo plan, v katerem so plan dohodka, finančni plan in plan financiranja stanovanjske gradnje in prenove;
- potrebe po stanovanjih in program reševanja stanovanjske problematike svojih delavcev;
- sprejemajo na ustrezen način obveznosti vsakoletnega zagotavljanja lastne udeležbe, vračila anuitet in izpolnjujejo obveznosti do že odobrenih posojil iz združenih sredstev vzajemnosti;
- bodo delavcem dodeljevali standardna stanovanja;
- niso v preteklem letu prekoračile družbeno dogovorjenih meril za oblikovanje in delitev sredstev za osebne dohodke;
- da gradijo ali kupujejo stanovanja v okviru programa stanovanjske gradnje samoupravne stanovanjske skupnosti;
- da lahko zaključijo finančni načrt za obseg stanovanj, ki jih bodo pridobile po tem natečaju.

Organizacija združenega dela in delovna skupnost lahko dobi kredit za gradnjo ali nakup stanovanja ali stanovanjske hiše tudi v krajih zunaj občine M. Sobota, če le-ta potrebuje taka stanovanja za delavce, ki opravljajo njeno poslovno dejavnost v teh krajih in je to stalnega značaja v kraju nakupa stanovanja.

Višina lastne udeležbe organizacije združenega dela ali delovne skupnosti pri gradnji ali nakupu stanovanj ali stanovanjskih hiš se računa od vrednosti le-teh in je odvisna od razmerja med povprečnim mesečnim dohodkom na zaposlenega delavca v SR Sloveniji v preteklem letu in izplačanim osebnim dohodkom na zaposlenega delavca v organizaciji združenega dela ali delovni skupnosti v preteklem letu. Lastna udeležba in znesek pripadajočega kredita se izračunajo na podlagi naslednje tabele:

povprečni mesečni OD na zaposlenega v OZD v primerjavi s povpr. mesečnim OD na zaposlenega v SRS v preteklem letu	OZD mora sodelovati z lastno udeležbo, ki ne more biti manjša od:	OZD pripada kredit iz sredstev do
do 90 %	25 %	75 %
od 90 % do 100 %	30 %	70 %
od 100 % do 115 %	35 %	65 %
od 115 % do 120 %	40 %	60 %
nad 120 %	45 %	55 %

V skladu z določili samoupravnega sporazuma o temeljih plana Samoupravne stanovanjske skupnosti občine Murska Sobota za obdobje 1981 — 1985 in pravilnika o pogojih in merilih za pridobitev posojil iz združenih sredstev vzajemnosti v občini Murska Sobota imajo ob upoštevanju kriterijev iz tega natečaja prednost pri dodelitvi posojila organizacije združenega dela oz. delovne skupnosti, ki bodo namenile iz sredstev za reševanje stanovanjskih vprašanj svojih delavcev vsaj 60 odstotkov teh sredstev za gradnjo oz. nakup stanovanj v družbeni lasti.
Odplačilna doba kredita je do 10 let, odvisno od višine odobrenega kredita. Organizacijam, ki trenutno poslujejo z izgubo, se glede na možnosti odplačevanja odobrenega kredita odloži pričetek odplačevanja največ za dve leti, s tem da kredit v celoti vrnejo v 10 letih. Obrestna mera znaša 6 odstotkov.
2. Delavci in ostali upravičenci imajo pravico do kredita za gradnjo ali nakup stanovanja v etažni lasti oziroma gradnjo, nakup in prenovo stanovanjske hiše, če izpolnjujejo naslednje pogoje:

- da nimajo stanovanja ali pa imajo neustrezno oz. neprimerno stanovanje in niso sami ali njihovi družinski člani lastniki vseljivega stanovanja, stanovanjske hiše ali vseljive počitniške hišice, katere površina presega 50 kvadratnih metrov,
- da namensko varčujejo za stanovanjsko gradnjo v banki ali pa bodo s kakšnim drugim načinom sodelovanja z banko pridobili stanovanjski kredit in zagotovili lastno udeležbo;
- da imajo zgrajeno stanovanjsko hišo do delne IV. gradbene faze, če gre za novo gradnjo (zgrajene predelne stene, vzidani slepi ali normalni vratni podboji, notranji stropni in stenski ometi, vgrajena groba notranja električna in vodovodna instalacija). Če gradijo montažno stanovanjsko hišo, morajo imeti veljavno sklenjeno pogodbo o nakupu montažne hiše;
- da imajo sklenjeno soinvestitorsko ali kupno pogodbo, če gre za gradnjo ali nakup stanovanja;
- da imajo veljavno gradbeno dovoljenje oz. potrdilo o priglasitvi gradnje, če prenavljajo stanovanje oz. stanovanjsko hišo.

Neprimernost stanovanja se ugotavlja v skladu s sprejetimi stanovanjskimi standardi.

Za družinske člane se štejejo zakonec, otroci in starši, če živijo v skupnem gospodinjstvu.

Kredit za gradnjo, prenovo, nakup stanovanja ali stanovanjske hiše lahko dobijo tudi delavci, ki imajo ustrezno rešeno stanovanjsko vprašanje, če bodo z gradnjo ali nakupom stanovanja oz. stanovanjske hiše sprostili družbeno stanovanje v dveh letih po dodelitvi stanovanjskega kredita. V tem primeru skleneta stanovanjska skupnost in delavec pogodbo, s katero določita medsebojne pravice in obveznosti. Če delavec ne izprazni stanovanja v roku, ki je določen s pogodbo, mora kredit po izteku roka za izpraznitev stanovanja takoj v celoti odplačati.

Vsak delavec lahko dobi ob pogojih, ki jih določajo ta razpis in drugi akti stanovanjske skupnosti, posojilo le za standardno stanovanje.

Osnova za določitev višine kredita, ki pripada delavcu po tem razpisu, je razmerje med mesečnim čistim dohodkom na člana družine delavca v preteklem letu in med poprečnim mesečnim osebnim dohodkom na zaposlenega v gospodarstvu v SR Sloveniji v preteklem letu.

Višina kredita, ki pripada delavcu oz. drugemu upravičencu glede na družinske člane v preteklem letu, znaša:

poprečni mesečni dohodek v primerjavi v s poprečnim mesečnim osebnim dohodkom v gospodar. v SRS v preteklem letu	delavcu pripada kredit od cene stand. stanovanja ali od prenove v indiv. stan. hiši največ	delavcu pripada kredit za nakup etažnega stanovanja največ do
do 50 %	30 %	40 %
od 50 % do 75 %	25 %	35 %
od 75 % do 100 %	20 %	30 %
od 100 % do 120 %	15 %	25 %
nad 120 %	10 %	20 %

Znesek kredita, ki ga lahko prejme upravičenec, ne more biti nižji od 50.000.- din. Upravičencem, ki so dobili kredit že po predhodnih natečajih, se le ta revarolizira na današnjo vrednost.

Skupna vsota posojil, ki jih dobi delavec, ne sme presegati
- pri nakupu etažnega stanovanja 80 %
- pri zadružni gradnji 75 %
- pri gradnji individualne stanovanjske hiše in prenovi stanovanj in stanovanjskih hiš 60 % predračunske oz. končne cene po kupoprodajni pogodbi stanovanja ali stanovanjske hiše ob upoštevanju standardne stanovanjske površine, ki znaša pri stanovanju in stanovanjski hiši največ 90 kvadratnih metrov.

Prednost za posojilo po tem natečaju ima delavec, ki:
- ima nižji povprečni mesečni dohodek na člana družine,
- kupuje ali gradi stanovanje oz. stanovanjsko hišo v okviru usmerjene ali zadružne stanovanjske gradnje,
- kupuje standardno stanovanje,
- bo z nakupom, dograditvijo ali prenovo stanovanja oz. stanovanjske hiše sprostil družbeno stanovanje, ki po stanovanjskih standardih ne ustreza njegovi družini,
- nima stanovanja oziroma ima neustrezne stanovanjske razmere.

Višina kredita za delavce, zaposlene pri samostojnih obrtnikih, je odvisna od višine razpoložljivih sredstev in števila upravičencev do posojila.

Odplačilna doba za kredit za gradnjo stanovanj v etažni lastnini je do 15 let in za kredit za nakup, gradnjo in prenovo stanovanj in stanovanjskih hiš v zasebni lasti je do 10 let, odvisno od višine odobrenega kredita in kreditne sposobnosti upravičenca. Obrestna mera znaša 6 %, po 10 letih pa se ta poveča za 2 %.

V. OSTALA DOLOČILA

Obrazce na vloge za sodelovanje na tem natečaju in vse informacije daje LB — Temeljna pomurska banka, poslovna enota M. Sobota v sobi št. 11 — prvo nadstropje.

RAZPISNI ROK TRAJA DO VKLJUČNO 7. MAJA 1984.

Glede ugotavljanja kreditne sposobnosti upravičencev do posojila, način porabe in odplačevanje posojila ter drugih pogojev, ki jih ta natečaj ne opredeljuje podrobneje, se smiselno uporabljajo določila Pravilnika o kreditiranju stanovanjske graditve ter drugih aktov LB — Temeljne pomurske banke v M. Soboti in samoupravnih aktov Samoupravne stanovanjske skupnosti občine M. Sobota.

LB — Temeljna pomurska banka in Samoupravna stanovanjska skupnost občine M. Sobota si pridržujeta pravico, da preverita resničnost podatkov prosilcev kredita.
Vloge na natečaj zbira:
- vloge TOZD, DS in njihovih delavcev LB — temeljna pomurska banka, poslovna enota M. Sobota;
- vloge delavcev, zaposlenih pri samostojnih obrtnikih, osnovna organizacija sindikata delavcev samostojnih obrtnikov pri občinskem sindikalnem svetu v M. Soboti;
- vloge invalidov in borcev zbira Zveza združenj borcev NOV.

O rezultatu bodo udeleženci obveščeni v 60 dneh pokončanem natečaju.

VLOGE, PRISPELE PO RAZPISNEM ROKU, IN NEPOPOLNE VLOGE NE BODO UPOŠTEVANE!

SAMOUPRAVNA STANOVANJSKA
SKUPNOST OBČINE M. SOBOTA

ABC POMURKA
Veletrgovina „POTROŠNIK"
TOZD „VELEPRODAJA"
Murska Sobota

RAZPISUJE

v skladu z določbami statuta TOZD „VELEPRODAJA" ter na temelju sklepa delavskega sveta temeljne organizacije

dela in naloge
VODJE POSLOVNE ENOTE „AGROOPREMA"

Pogoji za zasedbo:
— višja ali srednja izobrazba ekonomske ali druge ustrezne smeri
— 4 leta delovnih izkušenj

Vodja poslovne enote je imenovan za dobo 4 let.

Kandidati za razpisana dela in naloge naj pošljejo pismene prijave z dokazili o izpolnjevanju pogojev v 8 dneh po objavi na naslov:
Veletrgovina POTROŠNIK TOZD VELEPRODAJA
Arhitekta Novaka 2, 69000 Murska Sobota
z oznako za razpisno komisijo.

Kandidate bomo o izidu razpisa obvestili v 15 dneh po opravljeni izbiri.

NOVO V KMETIJSTVU

MOTORING TIP 203

NAMEN NAPRAVE

Monitoring je namenjen ugotavljanju razsipa zrnja pri kombajniranju. Opozarja kombajnista, da je razsip zrnja prešel določeno mejo.

Naprava omogoča vozniku, da izbere ustrezno delovno hitrost kombajna ob žetvi, odvisno od vrste žitaric in žetvenih razmer. Uporablja se za žetev pšenice, koruze, soje, rži, ječmena in sončnic.

PRODAJA, VGRAJUJE IN VZDRŽUJE DO »AGROSERVIS«, MURSKA SOBOTA, Kroška cesta 58, tel.: (069) 21-630.

NEUTEMELJENE GOVORICE

DEVIZNO VARČEVANJE

Glede na to, ker je okrog deviznega varčevanja naših delavcev, začasno zaposlenih na tujem, in domačih deviznih varčevalcev še vedno nekaj nejasnosti, smo obiskali podpredsednika poslovodnega odbora LB — Pomurske banke v Murski Soboti tovariša Milana Bratkoviča in mu zastavili nekaj vprašanj.

VESTNIK: Obresti na dinarske vloge so se v zadnjem času občutno povečale, v prihodnje pa se bodo še bolj. Nasproti temu pa so menda bili predlogi, naj bi obrestno mero za devize celo znižali?

MILAN BRATKOVIČ: Okrog obračunavanja dinarskih obresti na devizne vloge je bilo več predlogov v uradnih krogih, še več pa je bilo razprav med varčevalci. Obveljala je odločitev, da devizne obresti ostanejo enake, kot so bile prej, torej 7,5 odstotka za vloge na vpogled oziroma toliko odstotkov, kot je določeno v pogodbi, ki sta jo sklenila varčevalec in banka. Obresti za devizne vloge, ki jih imajo naši delavci, zaposleni v tujini, torej delavci, ki imajo veljavno delovno vizo, bo banka še naprej obračunavala v valuti, v kateri varčujejo. Vsem ostalim deviznim varčevalcem pa bo banka prav tako obresti obračunala v deviznem znesku po veljavni obrestni meri, vendar bo namesto deviz izplačala dinarje.

VESTNIK: Bi lahko navedli kak primer?

MILAN BRATKOVIČ: Nov način varčevanja oziroma obračunavanja obresti velja od 1. 1. 1984. Nekomu, ki je z novim letom imel v banki saldo ali položil 10.000 šilingov, bo banka 31. 12. 1984 obračunala, če je imel vlogo na vpogled, 7,5-odstotne obresti, ki znašajo 750 šilingov. Če je varčevalec zdomec, bo dobil izplačanih 750 šilingov, če pa gre za varčevalca, ki nima veljavne delovne vize, mu bo banka prav tako obračunala 750 šilingov, ki pa jih bo „pretopila" v dinarje. Računamo, da bo ob koncu leta šiling veljal 9,3615 dinarjev, kar znese 6.976,10 dinarja. Če občan, ki nima veljavne delovne vize, ne dvigne svojih obresti (ki so zdaj zaradi zakonskih določil dinarske), se mu te ne pripišejo k devizni vlogi, ampak se vknjižijo na poseben dinarski račun, s katerega lahko potem obresti dvigne. Dejal pa sem že, da je drugače pri varčevalcih-zdomcih.

VESTNIK: Kakšno pa je stanje deviznih hranilnih vlog?

MILAN BRATKOVIČ: Razveseljivo je, da ne padata ne število deviznih varčevalcev in seveda ne skupni znesek vlog. Varčujejo tako zdomci kakor tudi ostali občani, saj banka ne ugotavlja izvora deviz in tudi nima posebnega seznama, iz katerega bi bilo razvidno, ali je varčevalec zdomec ali „domačin". Le pri dvigu obresti je potreben dokaz o zaposlitvi v tujini, kajti v tem primeru ne le da obračunamo, ampak tudi izplačamo devizne obresti, sicer pa dinarsko protivrednost. Resnici na ljubo pa moram povedati, da nam je nekaj škode svojčas naredila tuja propaganda, češ da devizne vloge pri nas niso varne, da jih bo država pretopila v dinarje itd. Pri tej zlovešči propagandi so se „izkazala" nekatera tuja informacijska sredstva. Posledica so bila nekaj časa manjša nakazila iz tujine. Zdaj, ko so se naši zdomci in ostali varčevalci prepričali, da so njihove devizne vloge varne in še kako koristne za njih in skupnost, pritekajo devize spet kot prej.

VESTNIK: So obresti pri nas za devize enake ali pa morda celo višje kot v tujini?

MILAN BRATKOVIČ: V Zvezni republiki Nemčiji so obresti za vloge na vpogled 4-odstotne, v Avstriji od 3,5 do 4-odstotne, v Švici prav tako od 3,5 do 4-odstotne . . . Pri nas so obresti za vloge na vpogled 7,5-odstotne, kar je enkrat več. Splača se torej varčevati doma.

VESTNIK: Kako pa je z razpolagalno pravico deviznih hranilnih vlog. Menda so tu nekatere spremembe?

MILAN BRATKOVIČ: Naši državljani, zaposleni v tujini, lahko svoje prihranke dvigajo neomejeno. Varčevalci, ki pa ne delajo v tujini, imajo po določilih samoupravnega sporazuma jugoslovanskih bank pravico, da mesečno

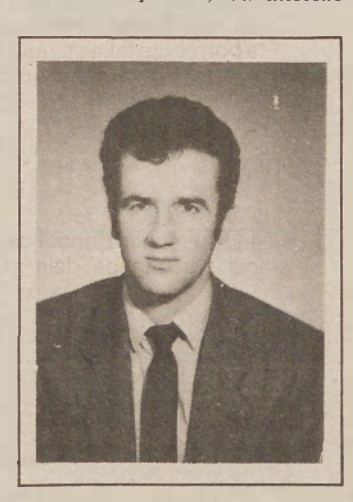

dvignejo do 250 dolarjev oziroma ustrezno višino drugih valut. Pred kratkim pa je prišlo do spremembe, ki je še bolj v prid domačim varčevalcem. Za vsak prehod meje smejo dvigniti 250 dolarjev oziroma protivrednost v drugi valuti. Torej lahko mesečno dvignejo večkrat po 250 dolarjev, vendar morajo v tem primeru predložiti potno listino, iz katere mora biti razvidno, da je občan resnično potoval v tujino.

VESTNIK: So še drugi načini, ko domač devizni varčevalec lahko porabi devize s svoje knjižice oziroma računa?

MILAN BRATKOVIČ: Občani lahko s svojimi privarčevanimi devizami plačujejo razno blago, ki ga kupujejo v naših konsignacijskih trgovinah, devize pa lahko tudi nakazujejo v tujino, vendar le na temelju računa o nakupu blaga. Ker pa je zasebni uvoz skoraj povsem omejen, slednje pride bolj malo do izraza, razen za plačila tuje literature in časopisov.

VESTNIK: Mnogi naši delavci-zdomci so se že vrnili, drugi se še bodo. Ali lahko po vrnitvi v domovino plačujejo s svojih deviznih računov obveznosti, ki so nastale še za časa njihovega bivanja v tujini, na primer kredite in podobno?

MILAN BRATKOVIČ: V skladu z veljavnimi zakoni lahko vsi naši zdomci po vrnitvi domov poravnavajo svoje obveznosti, nastale v tujini.

VESTNIK: Naše zdomce in ostale devizne varčevalce zanima, ali lahko dobijo dinarske kredite?

MILAN BRATKOVIČ: Možnosti za to je veliko. Kredit je možno dobiti za stanovanjsko in komunalno izgradnjo, za opravljanje raznih dejavnosti na področju malega gospodarstva . . . in ne nazadnje gotovinski kredit, če zdomec ali drug devizni varčevalec proda banki devizne prihranke.

Govorice o „ogroženosti" deviznih vlog so torej neutemeljene. Tako varčevanje je še kako privlačno, zato vloge spet naraščajo, zlasti v teh dneh, ko so se vrnili domov naši delavci.

Pogovarjal se je
Š. SOBOČAN

TEHNOSTROJ

„Tehnostroj" Ljutomer, n. sol. o., TOZD Proizvodnja vozil in kmetijske mehanizacije

Komisija za delovna razmerja oglaša prosta dela in naloge:

vodenje nabavne službe

Pogoji:
— visoka izobrazba ekonomske ali organizacijske smeri in najmanj 4 leta delovnih izkušenj

Kandidati naj pošljejo ponudbe z dokazili o izpolnjevanju pogojev v 15 dneh po objavi na naslov: „Tehnostroj", industrija in servis vozil Ljutomer, n. sol. o., Prešernova c. 40 z oznako, „za komisijo za delovna razmerja". O izbiri bomo vse prijavljene kandidate obvestili v 30 dneh po sklepu komisije.

VESTNIKOV VLAK 84 V ROGAŠKO SLATINO

MONTAŽNO PROIZVODNO PODJETJE
»INSTALATER« PREVALJE
n. sol. o.

TOZD PROIZVODNJA

IZDELUJEMO:
STOJIŠČA Z GRABNERJEVO NAVEZO,
STOJIŠČA ZA BIKE, BOKSE
ZA TELETA. OPREMO ZA PROSTO REJO GOVEDI,
OPREMO ZA PRAŠIČEREJO,
SISTEM IZGNOJEVANJA ZA TEKOČI ALI TRD GNOJ

Tel.: (062) 851-330, 851-161

od 20. do 30. aprila 1984
DNEVI MURE v BLAGOVNICI

ŠIROKA PONUDBA IZDELKOV MURE IZ PROGRAMA POMLAD – POLETJE 84

posebna ponudba mladinskega programa

MODNA REVIJA dne 23. 4. 1984, ob 17³⁰

strokovni nasveti Murinih kreatorjev vsak dan razen sobote od 16. do 18. ure, na oddelku MBM

TOZD IZBIRA
VELETRGOVINA
Potrošnik
MURSKA SOBOTA

MURA
MURSKA SOBOTA

program maja

pohištvo BREST dobite v salonu pohištva BREST Maribor, Kneza Koclja 6 in v ostalih trgovinah s pohištvom

maja O

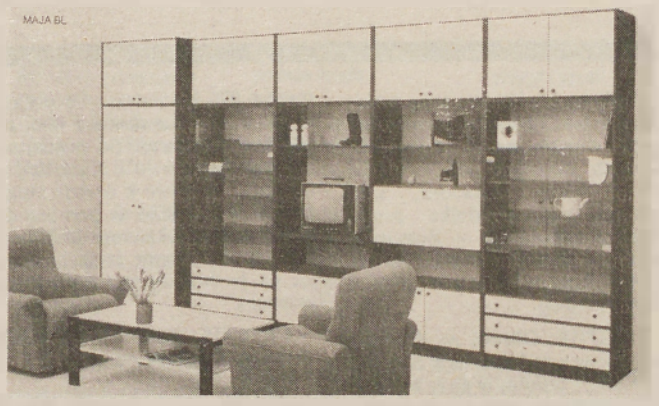

maja BL

sedežne garniture

lenka

lenka

ksenija

ksenija

mojca

program kuhinj

brest n. sol. o. cerknica
industrija pohištva jugoslavija
telefon (061) 791 200, teleks 31167

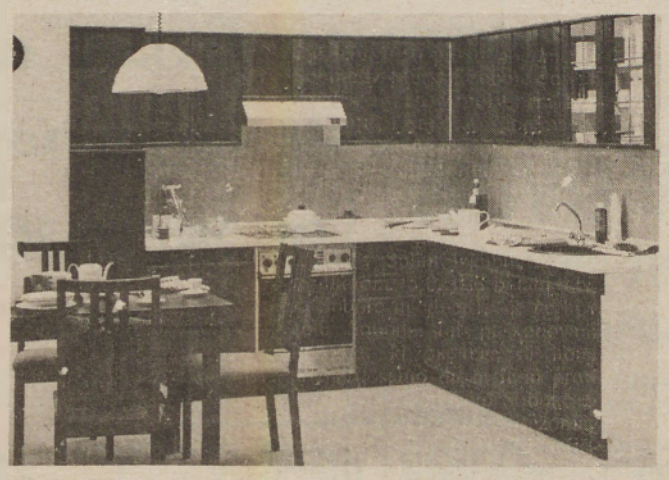

B 15

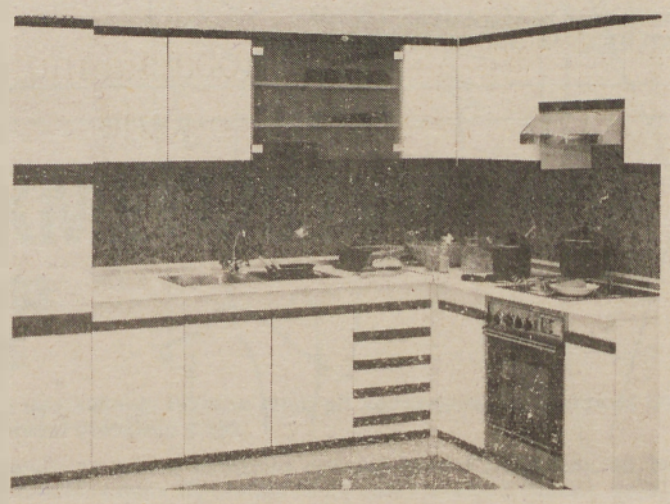

B 11

ljubljanska banka

Pomurska banka

MOŽNOSTI UPORABE KREDITOV NA PODLAGI VEZAVE ALI PRODAJE DEVIZ

NAMENSKO VARČEVANJE ZA 10 VRST POSOJILA

Namen: nakup starih stanovanj ali stanovanjskih hiš, plačilo stroškov vzdrževanja ali obnove stanovanja ali hiše, nakup izdelkov za varčevanje z energijo, gradnja ali nakup garaže, plačilo stroškov za priključitev na električno ali vodovodno omrežje in kanalizacijo, plačilo stroškov za telefonski priključek, popravilo avtomobila ali kmetijskih strojev, plačilo invalidskih pripomočkov.
Pogoj: namensko dinarsko varčevanje ali vezava dinarske protivrednosti prodanih deviz. Varčevalna doba ne more biti krajša od 12 mesecev. Znesek kredita: 150 do 330 odstotkov od privarčevanih sredstev.

KREDIT NA PODLAGI PRODAJE KONVERTIBILNIH DEVIZ (POTROŠNIŠKI)

Pogoj: Prodaja deviz. Znesek kredita: 100 odstotkov na znesek prodanih deviz. Odplačilna doba 5 let, obrestna mera od 20—25 odstotkov

KREDIT ZA POSPEŠEVANJE GOSPODARSKE DEJAVNOSTI

Pogoj: Prodaja deviz in vezava dinarske protivrednosti. Višina posojila: 300 odstotkov od vezave dinarske protivrednosti. Odplačilna doba 6 do 10 let. Obrestna mera 16 odstotkov.

KREDIT ZA POSPEŠEVANJE KMETIJSKE DEJAVNOSTI IN RIBISTVA

Pogoj: Prodaja deviz in vezava dinarske protivrednosti. Višina posojila 300 odstotkov od vezave dinarske protivrednosti. Najvišji znesek posojila 1.000.000 din. Obr. mesa 16 odstotkov. Odplačilna doba 6 do 10 let.

POSOJILO ZA POSPESEVANJE KMETIJSKE DEJAVNOSTI IN RIBIŠTVA NA PODLAGI PREDHODNEGA NAMENSKEGA VARČEVANJA KONVERTIBILNIH DEVIZ

Pogoj: dolgoročno namensko varčevanje v devizah in po končanem varčevanju vezava dinarske protivrednosti. Višina posojila 20 do 750 odstotkov. Obrestna mera 16 odstotkov. Odplačilna doba je odvisna od dobe varčevanja, največ do 10 let.

STANOVANJSKA POSOJILA OBČANOM

Pogoj: Prodaja deviz. Višina posojila je 150 % od protivrednosti prodanih deviz. Odplačilna doba 10 let, obrestna mera 5 odstotkov.

STANOVANJSKO POSOJILO OBCANOM NA PODLAGI PREDHODNEGA NAMENSKEGA VARČEVANJA KONVERTIBILNIH VALUT

Pogoj: varčevanje v konvertibilnih devizah in po končanem varčevanju vezava dinarske protivrednosti. Višina posojila je odvisna od dobe varčevanja (od 250 do 750 odstotkov). Odplačilna doba je 15 let. Obrestna mera 8 odstotkov.
Vse podrobnosti o navedenih posojilih lahko dobite v poslovnih enotah LB Pomurske banke v Murski Soboti, Lendavi, Gornji Radgoni in Ljutomeru.

Narodni dohodek — „barometer" razvitosti

Z narodnim dohodkom na prebivalca v mnogočem opredeljujemo razvitost posameznega območja. Pravkar objavljeni podatki o narodnem dohodku na prebivalca v SR Sloveniji, ki jih je izdelal republiški zavod za statistiko, za Pomurje niso nič kaj spodbudni. Še vedno so namreč vse štiri pomurske občine v zadnji tretjini te lestvice, kar pomeni, da je zaostajanje za razvitejšimi predeli v naši republiki dokaj očitno.

Najvišje je radgonska občina, ki zavzema 44. mesto s 137.591 dinarji narodnega dohodka na prebivalca. Ob tem pa je vendarle spodbudno, da se je v primerjavi z letom 1981 radgonska občina v letu 1982 povzpela za tri mesta.

Medtem pa je ljutomerska občina v tem obdobju nazadovala kar za štiri mesta, saj je zdaj na 47. mestu; narodni dohodek na prebivalca je 129.561 dinarjev. Čeprav se je soboška občina povzpela za štiri mesta, še vedno zavzema skromno 50. mesto v naši republiki. Narodni dohodek na prebivalca je pičlih 126.543 dinarjev. Najnižje uvrščena pa je lendavska občina, saj je na 56. mestu med 60 slovenskimi občinami. Pri njih je narodni dohodek na prebivalca le 114.109 dinarjev. Po prvotnih januarskih podatkih pa je bila občina Lendava celo v prvi tretjini slovenskih občin, vendar je tamkajšnja služba družbenega knjigovodstva nato sporočila, da je rafinerija INA-Nafte izračunala preveč prometnega davka in naj zato statistika to upošteva pri izračunu narodnega dohodka.

Milan Jerše

Počitniška zveza krepi svoje vrste

Pri podružbljanju splošne ljudske obrambe in družbene samozaščite imajo pomembno vlogo tudi družbene organizacije, ki razvijajo različne obrambne in samozaščitne aktivnosti. Med te sodi tudi družbenovzgojna organizacija počitniška zveza, ki združuje predvsem mlade, in v okviru katere se oblikuje mladostnikova osebnost, kar je izredno velikega pomena za razvoj samoupravne socialistične osebnosti. Počitniška zveza je organizacija, v kateri se mladi — pa tudi starejši — prostovoljno združujejo. Njihovi interesi se izražajo prek različnih oblik delovanja kot so: izletništvo, potovanja, letovanja, zimovanja, športna rekreacija, negovanje tradicij NOB in revolucije ter krepitev bogatstva in enotnosti naših narodov in narodnosti.

Počitniška zveza je torej organizacija, ki omogoča svojim članom, da pod enakimi pogoji na organiziran način potujejo, letujejo, zimujejo in se rekreirajo v različnih krajih naše domovine, spoznavajo kraje, ljudi in običaje, spominska obeležja, kulturne in druge znamenitosti. Z dejavnostjo mladinskega turizma pa je pošitniška zveza pomembna tudi za turistično gospodarstvo.

Počitniška zveza v Pomurju ima čez tisoč članov, vendar se število nenehno povečuje, še zlasti po lanskoletni ustanovitvi Počitniške zveze Pomurja, v okviru katere delujeta občinski organizaciji počitničarjev v Murski Soboti in Ljutomeru, Medtem ko sta občinski organizaciji v Lendavi in Gornji Radgoni v ustanavljanju. Pomurski počitničarji so zelo aktivni in razvijajo dejavnost skozi vse leto. Razvili so tudi že nekatere tradicionalne dejavnosti kot je pohod na Tromejnik, ki ga organizirajo vsako leto; letos bo 21. aprila.

Ta pohod je dobil precejšnje razsežnosti, saj na njem poleg počitničarjev, ki prihajajo iz celotne države, sodelujejo tudi planinci, taborniki, pripadniki teritorialne obrambe, vojaki in borci. Tradicionalna so tudi kviz tekmovanja „Koliko poznaš domovino", ki imajo vsako leto različno tematiko. Poleg tega pa pomurski počitničarji ob pomembnih obletnicah redno sodelujejo na raznih pohodih in srečanjih po Jugoslaviji. Tako sodelujejo na pohodih Djure Djakovića in Nikole Hečimovića, pri Duhu na Ostrem vrhu, ob žici okupirane Ljubljane, po poteh Titove mladosti v Kumrovcu itd.

Prav tako se redno udeležujejo akcij v Ivanič gradu, Trsteniku, Bujanovcu, Kragujevcu, Splitu, Zagrebu, Prilepu in Blacu v Srbiji. Poleg tega je Počitniška zveza v Pomurju razvila tudi druge oblike aktivnosti, v katere se vključujejo posamezniki, družine, osnovne in srednje šole, delovni kolektivi in krajevne skupnosti.

Feri Mučec

Do kam seže sodobno spoznanje o kajenju

Kajenje je postalo simbol sprostitve, bežanje od krutega vsakdana, odpor proti stresu in drugim oblikam življenskih pritiskov, ki jim je sodoben človek našega planeta vsak dan vse bolj izpostavljen.

Za mnoge ima „magična cigareta" večkratni pomen. Ob krogih modrikastega dima se pojavljajo trenutki zbranosti ali popolne sprostitve, sprehajanja po svoji lastni intimnosti.

In medtem ko veliko število naših sodobnikov išče izhod v toplem dimu cigarete, se vse bolj postavljajo v ospredje vprašanja o resničnem vplivu tobaka in kajenja na zdravje.

O kajenju in tobaku se v glavnem govori na črno — beli način. Nasprotniki kajenja ga brezkompromisno napadajo, kadilci pa ostajajo pri svojem; najpogosteje pa oboji, brez pravih znanstveno utemeljenih argumentov, edino s strastjo sovraštva enih oziroma obrambe navade drugih.

Tako je fenomen kajenje ostal ena od sodobnih ugank in dilem, predvsem zaradi enostranskega informiranja javnosti. Zunaj ozko strokovnih krogov je zelo malo celovitih, vseobsegajočih informacij o resničnih učinkih kajenja in tobaka, do javnosti pa prihajajo predvsem delci, iz katerih ni mogoče oblikovati prave slike.

Od časa, ko se je pri nas pojavil tobak, pojavil pa se je skupaj s Turki, ki so ga prinesli v naše kraje, se je veliko spremenilo. Sodobna medicinska znanost z ene strani in razvita tobačna industrija z druge, vlagata velike napore v proučevanje spoznanj o učinkih tobaka in kajenja.

Kajenje in zdravje

Ko govorimo o kajenju, se pogovor pogosto vrti okrog tega, kako škodljiv je tobak za zdravje ljudi. O tem se sedaj prav gotovo ve že vse. Nedvomno dolgotrajno uživanje tobaka škodi človeškemu organizmu in povzroča določena obolenja.

Mišljenja o tem so si pogosto prav nasprotujoča. Včasih se gibajo tudi do povsem nasprotnih mej. Z druge strani pa izkušnje celih generacij kadilcev potrjujejo v prvi vrsti individualnost vpliva kajenja. Dolgo časa je prevladovalo prepričanje, da je glavni negativni faktor kajenja nikotin. Čeprav je nikotin glavni farmakološko aktiven del tobačnega dima, pa so učinki nikotina pri kadilcih, ki vlečejo dim vase pri eni cigareti relativno majhni, okrog enega miligrama.

Tobačna industrija proučuje

Z razvojem kemijske industrije je bilo možno razširiti raziskovanja tudi na področje dimnega kondenzata, popularno imenovanega „ter" ali „katran". Sodobna razvita tobačna industrija vlaga velike napore v to, da bi ugotovila in po možnosti tudi zmanjšala negativne sestavine v cigareti. Opremljena z najsodobnejšimi laboratoriji, vrhunskimi strokovnjaki, specialisti, želi poiskati sodobne tipe cigaret s pomočjo že doseženih znanstvenih spoznanj.

Eden znanih nemških strokovnjakov, dr. kemije, pravi: „Tobačni dim vsebuje veliko število substanc, ki pri kajenju cigarete povzročajo poln okus in vonj. Mnoge od teh sestavin, ki povzročajo aromo tobačnemu dimu, so v samo neznatnih koncentracijah v kondenzatu ali pa v fazi plina, pa vendar so nezamenljive za okus cigarete.

Lahke blend cigarete

Od tod izhaja tudi orientacija tobačne industrije razvitih držav v proizvodnjo tipov cigaret z manjšo vsebino nikotina in kondenzata. Več kot 20 let že ta tehnologija predelave tobaka teži k proizvodnji tako imenovanih lahkih cigaret, katere osnovne značilnosti so manjša vsebina kondenzata in nikotina v eni cigareti.

Tako je osnovni, najvažnejši problem moderne tobačne industrije in človeške navade za kajenje v zadnjih letih usmerjen k iskanju cigarete, ki bo ohranila okus pravega tobaka, se pravi čim več svojih sestavin, obenem pa bo čim manj škodovala človekovemu zdravju.

V velikih tobačnih industrijah razvitih dežel se v to vlagajo ogromna sredstva. V iskanju najboljše tobačne mešanice so v zadnjem desetletju naredili novo tako imenovano blend cigareto. Praktično predstavlja vsa spoznanja sodobne tobačne industrije, s ciljem nadaljnjega zmanjševanja kondenzata in nikotina, da pri tem cigareta še naprej obdrži vse bistvene lastnosti, okus in vonj, vse tisto, zaradi česar jo na koncu koncev kadilec tudi kadi.

Računalniki določajo okus cigarete

Zadnja leta vse vrste takšnih cigaret nastajajo v laboratorijih, kjer računalniki „brez kadilskih strasti" izračunavajo vrednost mešanic tobaka in določajo njihove značilnosti. Vse recepture za nove poskusne mešanice tobaka gredo skozi strogo proceduro nepristranskega ocenjevanja elektronskih računalnikov. (fotografija)

Takšne, danes v svetu že zelo popularne znamke lahkih cigaret vsebujejo med 0,30 do 0,70 miligramov nikotina v cigareti oziroma 10 — 15 miligramov kondenzata, kar je velika razlika v primerjavi s tako imenovanimi težkimi cigaretami, pri katerih so vse te vrednosti izražene v dvakratnih pa tudi trikratnih količinah. „Tisti, ki se nikakor ne morejo odvaditi kajenja, naj to počno na način, ki je za zdravje najmanj škodljiv", je pred kratkim izjavil

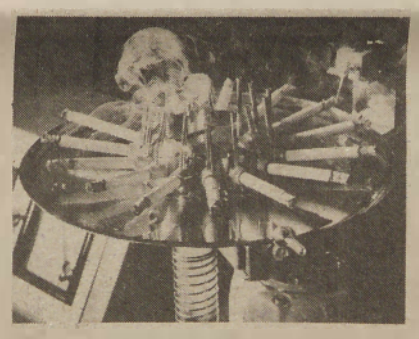

eden od ameriških zdravnikov, ki sporoča kadilcem, naj po možnosti kadijo cigarete, ki vsebujejo nižji odstotek nikotina in kondenzata. „Škodljivi učinki bodo tako manjši kot pri kajenju močnejših cigaret," je končal.

Kadite manj nevarno

Ali je to sporočilo za tiste, ki se ne morejo odvaditi kajenja? Zdi se da sodobna psihologija usmerja kadilca v tej smeri: kaditi drugače, kaditi nekaj drugega, da bo tveganje pri kajenju manjše.

Jugoslovanska tobačna industrija v korak s sodobno tehnologijo

Za nas je zelo zanimivo vprašanje o razvojni stopnji jugoslovanske tobačne industrije v primerjavi s sodobno tehnologijo v svetu. Kljub temu, da tradicionalne drobnolistnate vrste orientalskega tobaka, ki ga vzgajamo pri nas, niso primerne za proizvodnjo lahkih „blend" cigaret, jugoslovanska tobačna industrija vse bolj uspešno proizvaja nekaj vrst lahkih cigaret, pri tem pa uporablja izkušnje velikih svetovnih proizvajalcev.

Leta 1982 so bile opravljene analize vsebine nikotina in kondenzata v licenčnih cigaretah, ki jih redno proizvajajo jugoslovanski predelovalci tobaka. Analizo je opravil Tobačni inštitut v Zagrebu.

	kondenzat v mg v cigareti	Nikotin v dimu v mg v cigareti
Lord Extra	13,9	0,93
Marlboro	16,7	1,31
Astor mild	18,6	1,00
Winston	18,8	1,17
Kent	19,6	1,25
Milde Sorte	20,3	1,38
Milde Sorte box	21,9	1,20
HB	22,4	1,54

To so v glavnem stara in nova spoznanja, ki pomagajo predvsem pri izdelavi tako imenovane cigarete bodočnosti. Manj škodljiva cigareta je potrebna vsem, še posebno pa kadilcem. Obenem pa je stalna orientacija tobačne industrije v celem svetu. Vsi se zanimajo za tehnološko inovacijo cigaret v pozitivnem smislu.

Eden od pomembnih strokovnjakov dr. Homburger, ki vodi medicinsko — biološki laboratorij v ameriškem Bostonu meni, da prepoved kajenja ni rešilen problem Tobak — zdravje. Po njegovem mnenju je edina pametna rešitev v proizvodnji cigarete, ki jo imenuuje „Varna", a bo nudila enako zadovoljstvo kot današnja cigareta. Dr. Homburger napoveduje, da se bodo na tržišču že čez deset let pojavile cigarete, ki bodo iz biološkega in kemičnega stališča še bolj varne za človekovo zdravje, kar pa samo po sebi pomeni priznanje, da so današnje cigarete nevarne. Dr. Gio Gori z ameriškega inštituta za raziskave raka v Washingtonu se z njim strinja. Tega znanstvenika imenujejo „mister varna cigareta". On prav tako zastopa stališče, da bi bilo veliko boljše izdelati za kadilce manj nevarno cigareto, kot pa od njih zahtevati, da prenehajo kaditi.

Kdor ne more nehati — naj kadi manj nevarno

Kaj torej na koncu iz vsega tega zaključiti?

Večina udeležencev takšnih ali podobnih pogovorov na temi tobak — zdravje, se bo na koncu strinjala, da je najboljše pač ne kaditi. Prav gotovo pa je to nemogoče doseči v kratkem času, ali pa sploh ne. Zato velja ob zaključku med ostalim sprejeti vsedobronamerne nasvete, med katerimi izstopa osrednji. Če kadite, če ne morete prenehati kaditi, kadite manj nevarno za svoje zdravje in okolico.

620 let staro seme

Pred nedavnim so britanski botaniki v topli gredi uspešno opravili dejanje, ki bi ga lahko označili kot obujanje od mrtvih. Uspelo jim je oživiti seme Viole persicifolie, za katero so domnevali, da je izumrla v Veliki Britaniji ob koncu prve svetovne vojne. Seme so našli v prsti. Pod skrbno nego je skalilo in zrasla je rastlina, ki so jo bili že odpisali.

Uspeh je zastavil dvoje vprašanj: koliko časa ostanejo semena še živa in kdaj lahko neko rastlinsko vrsto proglasijo za izumrlo.

Odgovor na prvo vprašanje so znanstveniki že nekajkrat dobili in največkrat je bil presenetljiv. Tako je skalilo seme, ki so ga našli arheologi v nekem grobu na argentinskem najdišču. Med predmeti so izkopali tudi ovratnico, ki je bila sestavljena iz vrste majhnih ropotuljic. V praznih orehovih lupinah so bila semena kane, rastline, ki jo v Argentini poznajo in uporabljajo že stoletja. Merjenje starosti z najmodernejšimi metodami je pokazalo, da gre za 530 let star grob.

Ko so del semen v vlažni prsti ter v temi hranili nekaj časa, so skalila. Rastlina se je prebudila po več kot pol tisočletja! Ker so podvomili o točnosti meritev, so jih ponovno opravili. Tokrat so ugotavljali starost orehovih lupin, da ne bi mešali ostankov kosti z ovratnico. Toda izkazalo se je, da je bila ovratna ropotuljica še starejša, saj so lupinam ugotovili starost 620 let.

ZDRAVNIKOV NASVET
— Zdravnik mi je odsvetoval igranje nogometa.
— Je s srcem kaj narobe?
— To ne. Prejšnjo nedeljo je videl kako igram.

OBRAMBA
— Jože, kaj v tvoji pisarni cel mesec nihče niti s prstom ni mignil?
— Tega mi ne govori. Ko smo prejšnji teden glasovali o povišanju osebnih dohodkov, smo vsi dvignili roke.

ROK TRAJANJA
— Naša športna oprema je super.
— Kako to misliš?
— Trenirka, na primer, zdrži dalj časa kot trije trenerji.

Neka ženska iz avstralskega Brisbana je rodila dvojčke, vendar drugega šele po 56 dnevih. Prvi je tehtal dve, drugi tri kilograme.

X X X

Nekje blizu angleškega Southporta se je sedemtonski tovornjak, naložen z jajci, prevrnil v jarek. Rezultat: razbilo se je samo 30 (beri: trideset) jajčk.

drugje smo prebrali

Najdaljša letalska proga na svetu, ki pa so jo pred kratkim ukinili, je bila proga Seattle (ZDA) — Capetown (Južja Afrika). Za pot, dolgo 16.500 kilometrov, je porabil boeing 747 17 ur in 22 minut.

x x x

Najbolj prometno letališče na svetu je pri Chicagu. Vsakih 55 minut bi z njega poletelo letalo, če bi bilo odprto polnih 24 ur. Letno na tem letališču pristane ali z njega odleti 37 milijonov potnikov.

NI SREČE
— Nimam in nimam sreče!
— Tako hudo pa menda le ni.
— Pa je. Vedno, ko se hočem poročiti iz ljubezni, mi fant prizna, da nima denarja.

HRABROST
— Moj oče je najbolj pogumen v celi vasi. To zimo je smučal brez kape.
— To ni nič. Moj pa je smučal brez las.

armal
MARIBORSKA LIVARNA

veliki podvigi (2)

VELIKI POSEGI V NARAVO

Tudi dežele, južno od Sahare, so se lotile velikih podvigov. Na rekah Senegal, Niger in Gambija so začeli graditi osem velikih jezov. Leta 1980 so Senegal, Mali in Mavretanija položile temeljni kamen za zajezitev Senegala. Investicija, vredna 132 milijonov dolarjev, naj bi dajala električno energijo in vodo za namakanje obdelovalne zemlje.

Kmalu po tistem, ko so v SZ objavili načrte o „obračanju" vodnih tokov, so svetu posredovali podoben projekt tudi v ZDA. Vodo iz rečnega bazena Britanske Kolumbije in Aljaske bodo „dvignili" za 900 metrov, na Skalno gorovje in tako naredili umetno jezero, po velikosti enako Bajkalskemu. Odtod bo potem voda tekla na jug, v Kalifornijo, Arizono, Teksas, Oklahomo, v severno Mehiko, kakor tudi v nekatera stepska območja Kanade in ZDA. Proračun za ta podvig je 100 milijard dolarjev, dela pa naj bi opravili v tridesetih letih.

NOVA MORJA NA KOPNEM

Med velike sodi tudi zamisel, da bi zajezili južnoameriško Amazonko in tako naredili novo morje, veliko kot polovica Francije. Na Amazonki, ki ima petino vseh rečnih voda na svetu, naj bi zgradili tudi velike elektrarne in tako omogočili izkoriščanje velikih ležišč boksita in proizvodnjo aluminija.

Ukvarjajo se tudi z načrti kako dovesti vodo v puščavsko Saharo. Skupina zahodnonemških in italijanskih strokovnjakov je predlagala, da bi za to porabili vodo iz Konga, in sicer tako, da bi naredili najprej „Kongoško morje", veliko za tri Jugoslavije. Odtod bi vodo pretakali v novo „Čadsko morje" in nato v Saharo, vse do Sredozemskega morja. Z velikimi akumulacijami bi potopili okoli deset odstotkov afriškega kontinenta. Drugi načrti govorijo o tem, da bi za Saharo porabili Sredozemsko morje, ki bi ga prečrpavali v velikansko akumulacijo, vodo s posebnim postopkom razsolili in jo potem uporabljali za namakanje.

„SUŠENJE" SREDOZEMSKEGA MORJA

Že iz prve polovice tega stoletja je znana zamisel o tem, kako bi spremenili klimo v Sredozemlju in to tako, da bi znižali nivo Sredozemskega (in tudi Jadranskega) morja. Na Gibraltarju in v Dardanelah naj bi zgradili velike jezove, da bi Sredozemsko morje ločili od Črnega morja in Atlantika. Ločena voda bi tako hitro izparevala, da bi se nivo morja znižal v enem samem letu za meter in pol. Če bi to znižanje znašalo 200 metrov, bi pridobili ob obalah Sredozemskega in Jadranskega morja 600 tisoč kvadratnih kilometrov obdelovalne zemlje.

Nekateri strokovnjaki tudi trdijo, da bi z ustvarjanjem velikih umetnih akumulacij lahko vplivali celo na spremembno zemeljske osi, to pa bi imelo nepredvidljive posledice na klimo celega planeta. Velika umetna jezera so po mnenju nekaterih povezana tudi s potresi. Tako je leta 1967 prišlo do potresa v Indiji (porušeno mesto Kojnanagar in 200 mrtvih). Vzrok za potres naj bi bil rečni jez na reki Kojna, ki je zadrževal 2 milijardi 800 milijonov kubičnih metrov vode. Podobno je bilo s potresom v Rodeziji in v Grčiji.

Že leta 1968 so v ZDA organizirali poseben simpozij, na katerem je ameriški znanstvenik Fred Singer dejal, da prihajamo v obdobje „planetarnega inženiringa in da je skrajni čas, pogovoriti se o tem, kaj dobrega kaj slabega nam prinašajo veliki posegi v naravo. V zvezi s tem je britanski biolog in publicist G. R. Taylor v „Knjigi sodnega dneva" pisal o povampirjenosti moderne tehnologije in supertehnologije.

Ta trenutek obsega večni led ali pesek 28 odst. Zemljine površine. Tundre se razprostirajo na 12 odst. površine, ekvatorialni pragozdovi na šestih, stepski svet na 25 odst. Pravzaprav ima le 19 odst. Zemeljine površine (gledano s stališča temperature in padavin) primerno klimo. Glede na to, ideje o tem, kako izboljšati klimo, niso nič nenavadnega.

(Dalje prihodnjič)

OVČJA KOZA ALI KOZJA OVCA

Žival je videti nekako tako, kot bi koza oblekla ovčji kožuh. Mi bi jo imenovali ovčja koza ali kozja ovca, nekaj si bo pač treba izmisliti za imenovanje novega bitja, ki so ga ustvarili strokovnjaki za živalsko embriologijo na cambriškem inštitutu za živalsko fiziologijo. Uspelo jim je namreč križati dvoje povsem različnih živalskih vrst, kozo in ovco, kar po zakonih, po katerih se ravna mati narava, ni možno. A če se vplete človek s svojim znanjem, potem se dogaja tudi kaj takšnega.

Strokovnjaki so združili zarodke ovce in koze, ko so bili še na zelo zgodnji razvojni stopnji, se pravi, ko je imel vsak komaj štiri do osem celic. Nove zarodke so potem vsadili v maternice nadomestnih ovc in koz, kjer so se razvijali naprej. Živali, ki so se skotile, imajo tako kar štiri starše. Za zdaj živi na svetu vsega šest ovčjih koz.

Od vseh šestih živali so le pri eni ugotovili krvne beljakovine obeh vrst. Ta žival se sicer obnaša kot koza in se je poskušala ploditi s kozami, čeprav njeno seme ni aktivno, kot velja sicer za križance.

In čemu takšna križanja? Znanstveniki menijo, da ima uspeh uporabno znanstveno vrednost, ker odpira človeku nova področja praktične uporabe znanja pri ustvarjanju novih živalskih vrst, ki naj bi bile uporabnejše in koristnejše.

TUDI TAKO
— Slišal sem, da si zaradi Katice nehal piti in kaditi.
— Tako je.
— Zakaj pa se ne poročita?
— Zdaj, ko ne pijem in ne kadim, imam šanse tudi pri drugih . . .

VNET GOBAR
— Kam pa, sosed, po regrat?
— Ne, gobe grem iskat.
— To bo pa zanimivo in dolgo iskanje. Gob še ni . . .

HI-FI nasvet

Priročni stroboskop

Ker večina starih gramofonov in tudi nekateri novi nimajo vgrajenega stroboskopa (vrteče se naprave z luknjicami, s pomočjo katerih lahko ugotovimo pravilno vrtenje), vam predlagamo, da krog, ki ga objavljamo, izrežete, prilepite na karton in daste na gramofon. Črtice na zunanji strani

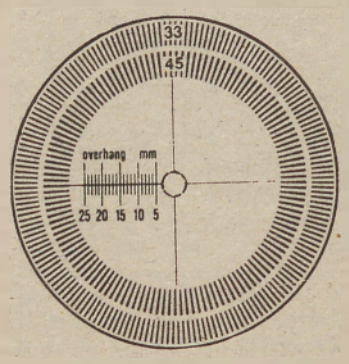

so za kontrolo hitrosti 33, črtice na notranji strani kroga pa za kontrolo hitrosti 45 obratov. Vključite gramofon in pazljivo opazujte. Če je hitrost gramofona pravilna, boste imeli občutek, da se črtice ne premikajo. Če pa se bodo premikale v smer vrtenja, je hitrost vašega gramofona prevelika, če pa se bodo črtice premikale v nasprotno smer vrtenja, je hitrost prepočasna. Ko boste preverjali hitrost, gramofon dobro osvetlite.

S tem nasvetom, ki smo ga povzeli iz revije Sam, vam bomo upamo pomagali, da boste lahko gramofon naravnali na pravilno hitrost.

IZGOVOR V SILI

Kdo je tale v moji postelji?!

— Nimam pojma. Niti pol ure ni minilo od takrat, ko sem ga prvič zagledala.

NE PREVEČ LASKAVA

„Dopoldne sem srečal tvojega bivšega zaročenca. Moram reči, da dobro izgleda. Sicer pa ni čudno — še vedno je neporočen."

nasveti za vsakogar

Madeže od rje na prtih očistimo s pomočjo soli in limoninega soka. Na umazani del prta vsujemo najprej sol, nato ta del zmočimo z limoninim sokom. Pustimo stati čez noč. Zjutraj madeža ne bo več.

Če visi slika postrani na hrbtno stran njenega nasprotnega kota nalepite tanko raditko. Tako bo slika visela naravnost, radirka pa ne bo umazala stene.

Krpe za brisanje prahu bodo bolje vpijale prah, če jih boste splaknili v vodi, ki ste ji dodali malo glicerina.

Muhe, kako se jih znebiti? Ali veste, da muhe nikakor ne marajo vonja mete? Zato v posodo ali vazo z rožami vtaknite vejico mete. Uživali boste brez nadležnih muh!

Psom ne smemo dajati krompirja in beljaka, ker je tovrstna hrana za njih prenevarna(?).

Ko nanašate ličilo na ustnice, imejte vedno pri roki nekaj paličic za čiščenje ušes. Z njimi boste najlaže odstranili odvečno ličilo.

Nespečnost premagate, če pred spanjem popijete sok ene limone, ki ste ga zasladili z žlico medu. Menda pa se da pomagati tudi s steklenico piva.

Najlonke boste dalj časa nosili, če jih operete v vodi, ki ste ji dodali malo škroba.

Vodi, s katero vsak dan zalivate sobne rastline, dodajte nekaj zrn soli.

Če bi radi ugašajoči ogenj poživili, stresite nanj pest soli.

Če so se v kadi pojavili rumeni madeži, jih nikakor ne smete drgniti z vimom. Očistite jih lahko z vročim kisom.

Če mleku med kuhanjem dodamo malo sladkorja, bo ostalo dlje časa sveže.

Kruh ostane svež nekaj dni, če ga skupaj z opranim in osušenim korenom zelene pustimo v plastični vrečici.

Če je sol postala vlažna, dajte v posodico, v kateri jo hranite nekaj zrn riža. Riževa zrnca dobro vpijajo vlago in tako se sol ne bo strjevala v kepice.

Notranjost hladilnika lahko očistimo s krpo, namočeno v kis. Če so notranje stene hladilnika prekrite s tanko plastjo rose, se hladilnik bržčas ne zapira najbolje. Če boste naoljili tesnilno gumo na vratih, se bo hladilnik spet dobro zapiral.

Mudi se vam v službo, kava ali čaj pa se nikakor nočeta ohladiti. Kako spodbuditi hitrejše hlajenje? V skodelico položite žličko in vaša priljubljena jutranja pijača se bo hitreje ohladila.

Pici dodajte šunko ali salamo šele pet minut preden je pica pečena. Tako bo šunka ali salama nepresušena in bo obdržala bogat okus.

Tanke rezine krompirja se med pečenjem ne bodo sprijele, če jih boste pred pečenjem za uro namočili v mrzlo vodo in jih nato pekli v večji količini olja.

Pa še nasvet za kolače! Kolači se ne bodo prijeli dna pekača, če ga boste dobro namastili in posuli z drobtinami.

RADIO MURSKA SOBOTA

5 najpopularnejših

Vsak petek, od 16.00 do 16.30 na Radiu Murska Sobota

Lestvica tega tedna:

1. **My, oh, my** — Slade
2. **Radio Ga, Ga** — Quenn
3. **Turaluraluralu** — Trio
4. **All night long** — Lionel Richie
5. **Lifeboard party** — Kid Creole and the Coconuts

Nagrado — vstopnico za Disco Nr 1 v hotelu Diana prejmeta:
Alojz Krpič, Gornji Slaveči 71, 69263 Kuzma
Štefan Smej, Kapca 99, 69220 Lendava

Naša nova predloga:
Don't forget to dance — The Kinks
Footloose — Kenny Loggins

Vaše predloge in glasove na dopisnicah pošljite na naslov: **Radio Murska Sobota, Titova 29/1 69000 Murska Sobota,** s pripisom: Za najpopularnejših pet.

pravni nasveti

Invalid v Avstriji

V Avstriji sem kot delovni invalid dobil avstrijsko invalidsko pokojnino v znesku 2380 šilingov, k čemur prejemam tudi avstrijski varstveni dodatek 2.000 šilingov. Ko sem zaprosil za avstrijsko pokojnino, sem priložil tudi jugoslovansko delovno knjižico, saj imam tudi v Jugoslaviji nekaj delovne dobe. Vendar iz Jugoslavije dosedaj ni glasu in me zanima, ali moram počakati tu v Avstriji na jugoslovansko pokojnino ali pa se lahko vrnem domov in tam počakam na drugi del pokojnine. V Avstriji z avstrijsko pokojnino ne morem živeti, doma pa bi lahko, čeprav ne bi dobival varstvenega dodatka. Doma sem že odprl devizni račun pri ptujski podružnici Ljubljanske banke (Alojz J., Dornbirn, Avstrija).

ODGOVOR: Priznavanje pokojninskih in invalidskih dajatev osebam, ki so bile zaposlene izmenično v Jugoslaviji in Avstriji, je urejeno z medsebojnim sporazumom o socialni varnosti iz leta 1967. Po določilih tega sporazuma dobi tak delavec pokojnino v dveh delih: iz vsake države enega, glede na delovno dobo, prebito v eni in drugi državi. Tako boste tudi vi dobili sorazmeren del jugoslovanske invalidske pokojnine, odmerjen glede na delovna leta, prebita v Jugoslaviji. Verjetno je avstrijski nosilec invalidskega zavarovanja že poslal ustrezno dokumentacijo v Jugoslavijo za odmero dela pokojnine glede na jugoslovansko delovno dobo. Jugoslovanske invalidske komisije se ponavadi zanesejo na mnenje tujih invalidskih komisij in boste poklicani, če se vrnete v domovino — to vam celo priporočamo — pred invalidsko komisijo v Mariboru, ker se boste verjetno vrnili v Ptuj. Mariborska podružnica pokojninskega in invalidskega zavarovanja bo tudi izdala sklep o pravici do jugoslovanskega dela invalidske pokojnine, morebitne pritožbe pa rešuje odbor za varstvo pravic pri skupnosti pokojninskega in invalidskega zavarovanja v Ljubljani. Če pride do spora, ga rešuje sodišče združenega dela v Ljubljani. In še to: ko vam bodo priznali tudi jugoslovanski del invalidske pokojnine, boste v Sloveniji tudi zdravstveno zavarovani, kakor domači zavarovanci. To pravico bo pridobila tudi vaša družina.

dr. LS

V BIFEJU

— To je že dvanajsti brizganec. Ni malo preveč?

— Pijem, da bi pozabil.

— Potem pa prosim, da takoj plačate.

sestavil Marko Napast	tovarišče, prijateljstvo	otok ob zahodni obali Francije	stavčno ločilo	filmska igralka Ras	češki skladatelj (Karel)	avstralski vrečar	plačilo na račun, predujem
stoti del rublja							
angleški cineast (Sir Laurence)							
apoteka							
dolga doba, obdobje				srebro / ljubkov. ime za sina			danski jezik
družabna namizna igra			star it. kovanec / slovenski tednik				
davno ljudstvo v Južni Ameriki					radij / cenik		
amper		igralec Nalis / islandski denar					
prva psica v vesolju						šumnik / nekdanji turški davek	
Nobile Umberto			delavec s plugom / gora nad Sočo				
podzemlje v grški mitologiji				reka na Peloponezu / vzklik			
ruska dolga ženska halja							
pasji ovratnik z bodicami							

REŠITEV PREJŠNJE KRIŽANKE — Vodoravno: ravnilo, aviatik, zastava, SL, ala, Valkira, E, EA, L, tvarina, LR, voh, januar, atol, IČ, varanje, aranžer.

INDUSTRIJA GRADBENEGA MATERIALA
GRADNJA ŽALEC

schiedel® dimnik

Prebold - Latkova vas

Telefon: (063) 701 003, 701 009, 701 011, 722 027, 722 078
- direktor, komercialni sektor, tehnični sektor in splošni sektor

DIMNIK – pomemben del zgradbe

V preteklem desetletju se je kurilna tehnika razvijala izredno hitro in to predvsem v smislu racionalnega izkoriščanja toplotne energije

Znano je, da so še pred desetimi leti zidali dimnike klasično, z NF opeko, posebnimi opečnimi oblikovanci ali z betonskimi SCHUNT elementi, ki so bili v bistvu ventilacijske tuljave. Življenjska doba teh dimnikov je bila zaradi slabe kakovosti vgrajenega materiala izredno kratka.

Glede na nove zahteve kurilne tehnike in uvajanja različnih montažnih sistemov gradenj je nastopil bistven preobrat, ko so pričeli graditi montažne ognjeodporne dimnike. Montažni prefabricirani elementi so prinesli s konstruktivnimi prednostmi tudi znatno izboljšanje funkcije dimnikov. Elementi so samonosilni, znotraj zelo gladki in imajo veliko difuzijsko odpornost.

Dober dimnik mora zadovoljiti predvsem naslednjim zahtevam:
– biti mora ognjeobstojen, odporen na temperaturne spremembe, vodonepropusten, plinotesen in kislinoodporen;
– imeti mora ustrezno toplotno izolacijo in akumulacijsko sposobnost;
– imeti mora sposobnost raztezanja in krčenja zaradi temperaturnih sprememb;
– imeti mora čim nižje upore, kar dosežemo z gladkim ostenjem in okroglim presekom;
– vsaka konstrukcija sodobnega dimnika mora rešiti vprašanje dilatiranja in zaradi tega nastale napetosti tako, da so le-te popolnoma izključene;

Vsem tem zahtevam popolnoma ustreza trislojni montažni dimnik SCHIEDEL z:
– ognjeobstojno šamotno cevjo;
– zračnim medprostorom in toplotno izolacijo;
– zunanjim plaščem iz lahkega izolaciskega betona

Konstrukcijske rešitve in kakovost uporabljenih materialov pri teh dimnikih je takšna, da nam zagotavlja brezhibno delovanje in izredno trajnost ob pravilni montaži.

Dimnike sistema SCHIEDEL lahko uporabljamo za vse vrste goriv (trda, tekoča ali plinasta), za različne vrste in kapacitete peči oziroma kotlov (od 5 kW pa do 10.000 kW) ter odprtih kaminov.
Dimniki do Ø 20 cm lahko služijo tudi kot zbirni dimniki z več priključki na isto vertikalo, kar predstavlja velike ekonomske prednosti.

Velika izbira različnih dimenzij in kombinacij dimnikov SCHIEDEL (enojni, enojni z ventilacijami, dvojni, dvojni z ventilacijami) omogoča projektantom izbiro potrebnega preseka. Pravilna izbira preseka dimnika glede na učinek in vrsto peči, vrsto goriva in višino dimnika je tudi pogoj za dobro in ekonomično kurjenje.

PRESEK PRIKLJUČNEGA IN KONČNEGA DELA DIMNIKA

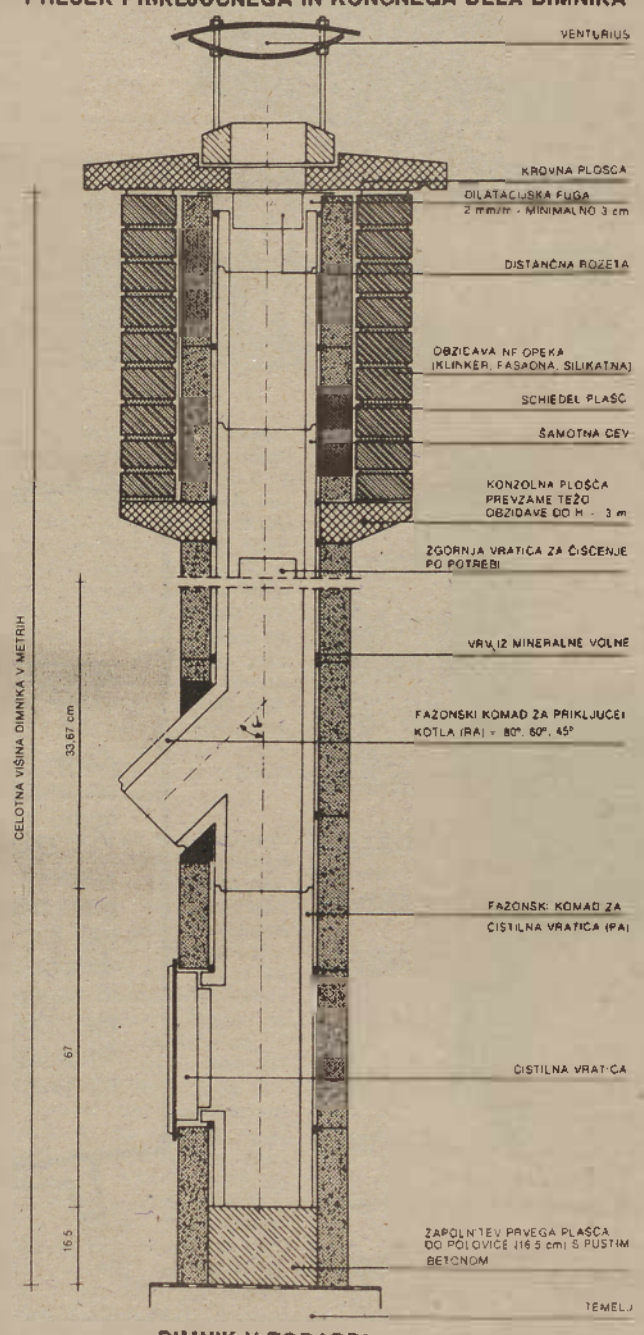

DIMNIK V ZGRADBI

lip bled

vam pomaga graditi hitreje in ceneje!

Nudimo vam kompletna vrata, furnirana in navadna, za suho in mokro vgrajevanje, vhodna vrata, garažna vrata, dvižna garažna vrata, stenske in stropne obloge, opažne plošče in novo notranje pohištvo iz masivnega smrekovega lesa.

PRIPOROČA SE PRODAJALNA LIP BLED MURSKA SOBOTA, Cvetkova 1 a
telefon (069) 22-941 in 22-942

Prodajalna je odprta vsak dan od 7.30 do 15.30 ure
Ob sobotah od 7.30 do 12. ure.

lip bled
lesna industrija
64 260 bled ljubljanska c. 32
telefon: 064-77-661
TELEGRAM; LIP BLED
TELEX; 34525 yu lipex

Kamen je še vedno trd, poklic kamnosek nič več

Stoletja dolgo je veljalo prepričanje, da je poklic kamnoseka nekaj težkega, nekaj skratka, kar človeku nihče ne bi privoščil. Delo v vročini, enolično in garaško vihtenje kladiva in že ga vidimo – to je kamnosek.
Tako je bilo včasih. Z razvojem tehnologije pa so stroji odvzeli človeku težaško delo in poklic kamnoseka je postal nekaj povsem drugega. Postal je oblikovanje, s poudarkom na lepem, skladnem in natančnem, malodane kiparstvo.
Šola za kamnoseke mladega človeka nauči, kako naj obrne kamen, da najde pravo žilo ter ga s pomočjo mehanizacije obdela do najbolj zahtevnih oblik. Kot pika na i nato sledi še montaža, vgraditev izdelkov v razne objekte.
Pa ne le to, da delo sodobnega kamnoseka ni več težko, tudi plačilo zanj je znak pametne odločitve za ta poklic. Povprečni mesečni osebni dohodek kvalificiranega kamnoseka danes presega 24 000 dinarjev.
Delovne organizacije, ki so združene v slovensko kamnoseško skupnost, vsem dijakom na tem oddelku nudijo več kot veliko:

- **brezplačno bivanje in hrano v dijaškem domu**
- **brezplačne šolske potrebščine**
- **štipendije in kar je najpomembnejše v tem času**
- **zagotovljeno zaposlitev.**

Če še nisi star 18 let in če imaš dokončano osnovno šolo potem je še čas, da se odločiš in tudi ti postaneš član skupine zanimivih strokovnjakov, ki svoj pečat vtiskajo v večne oblike kamna, mojstrov, ki jim ljudje še vedno pravijo kamnoseki, le da danes to besedo izgovore s spoštovanjem.

Za vse informacije pokliči:

Sedež slovenske kamnarske industrije, MINERAL, Ljubljana, Letališka 5,
telefon 061/443-210 ali na sedeže posameznih DO:

Industrija naravnega kamna in umetnega kamna MINERAL Ljubljana,
61 000 LJUBLJANA, Letališka cesta 5,
tel. 961/447-419

Gradbeno in obrtno podjetje OBNOVA CELJE,
63000 CELJE, Lava II št. 1, tel. 063/21-020

Splošno gradbeno podjetje KRAŠKI ZIDAR SEŽANA
Cesta na Lenivec 4, tel. 067/72-141

GIO granitna industrija Oplotnica
62317 Oplotnica, tel. 062/819-111

Industrija naravnega kamna MARMOR
Hotavlje, 64 224 Gorenja vas, tel. 064/68-210

Splošno gradbeno podjetje PIONIR, Novo mesto,
68000 Novo mesto, Kettejev drevored 37,
tel. 068/21-826

KAMNOSEŠKA SKUPNOST SLOVENIJE

OGREVANJE JE IZ DNEVA V DAN DRAŽJE
POCENITE GA S PRAVILNO IZBIRO PEČI

TVT MAGMA TOBI 7 trajnožareča peč za sob
TVT KAMIN KERAMIK tra
vanje TVT CEN ogre
TRAL 23 trajnožare
evanje TVT SPECIAL trajnožareča
centralno ogrevanje TVT SPECIAL-S trajnožareča
peč za centralno ogrevanje brez bojlerja SAT 301 solarni boj
ler TVT reča peč za
centralno ralno ogre
vanje na centralno
ogrevanj rni bojler
TVT MA grevanje
TVT KA ono ogre
vanje TV žno ogre
vanje (z rajnožare
ča peč za nožareča
peč za ce nožareča
peč za ce olarni boj
ler TVT ča peč za
centralno ogrev entralno ogre
vanje na trda goriva TVT STANDARD peč za centralno
ogrevanje na trdna goriva brez bojlerja SAT 302 solarni bojler

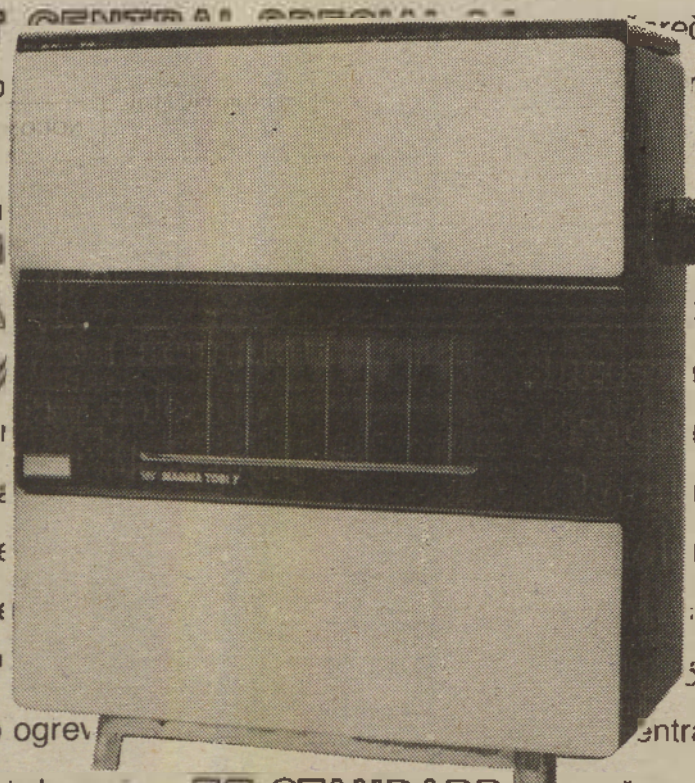

TOVARNA VOZIL
IN TOPLOTNE TEHNIKE
BORIS KIDRIČ n. sol. o.
62101 MARIBOR Leningrajska 27
tel.: 302-321
PREDSTAVNIŠTVO
BEOGRAD, Kataničeva 24
tel.: (011) 450-685

TVT

TVT MAGMA TOBI 7

Kadar se boste odločili, da boste ogrevali le en prostor ali del stanovanja vam priporočamo trajnožarečo peč za sobno ogrevanje TVT MAGMA TOBI 7. Ta peč je primerna za kurjenje z vsemi vrstami domačih premogov granulacije nad 30 mm in v njej lahko kurimo tudi les. Trajnožareča peč MAGMA TOBI 7 dosega zelo visok izkoristek, do 80 odstotkov in zagotavlja kvalitetno in popolno zgorevanje. Ena polnitev kurilnega prostora zadostuje tudi za 12-urno kurjenje. Rokovanje z njo je zelo preprosto.

GORNJA RADGONA

Petindvajset let ŠŠD Mejnik

Pretekli teden so na osnovni šoli v Gornji Radgoni proslavili 25-letnico uspešnega delovanja šolskega športnega društva »Mejnik«. Ob navzočnosti številnih gostov je o vlogi in pomenu šolskega športnega društva govorila ravnateljica šole Vanda Jošt, o razvojni poti, uspehih in priznanjih pa predsednik društva Tomi Zlatnik. Pripravili so tudi pester kulturni program, 123 članov pa je prikazalo množično dejavnost šolskega športnega društva.

ŠŠD Mejnik na osnovni šoli v Gornji Radgoni, ki vključuje 852 učencev iz vseh razredov, je kljub nekaterim začetim težavam — saj pri stari šoli na gradu niso imeli možnosti za normalno delo — uspešno opravljalo svoje poslanstvo. Imeli so le igrišči za rokomet in odbojko ter jamo za skoke. Skupaj s pripadniki JLA pa so si uredili igrišči za rokomet in košarko ter 60-metrsko tekaško stezo. Društvo je bilo tudi pobudnik občinskih tekmovanj v rokometu, nogometu, gimnastiki in atletiki. Danes je ŠŠD Mejnik organizirano tako, da se enakovredno vključuje v vzgojni proces z ostalimi dejavnostmi na šoli. V okviru društva deluje deset sekcij in 26 vadbenih skupin. Posebno skrb namenjajo tudi samoupravni organiziranosti društva. Člani se tudi vključujejo v telesnokulturno dogajanje v kraju in širši okolici ter se udeležujejo raznih tekmovanj, kjer dosegajo solidne rezultate. Za uspešno delo šolskega športnega društva Mejnik pa imajo vsekakor veliko zaslug mentorji, učitelji telesne vzgoje, zlasti Irena Pevec.

Za svoje uspešno delo je ŠŠD Mejnik Gornja Radgona prejelo številna priznanja, med katerimi velja omeniti najpomembnejša: diplomo in nagrado »dneva mladosti« za osvojeno drugo mesto v Sloveniji, ki ju je podelila ZTKO Slovenije, plaketo republiškega centra ŠŠD ob 15-letnici društva, plaketo republiškega centra ŠŠD je prejela tudi predsednica Metka Irgolič, pokal republiškega centra ŠŠD za 20-letno uspešno delo, bronasto, dve srebrni in zlato plaketo republiškega centra ŠŠD. Sicer pa je ŠŠD Mejnik na osnovni šoli v Gornji Radgoni v 25 letih delovanja prejelo 233 diplom in priznanj ter 91 pokalov. Pokroviteljstvo nad praznovanjem petindvajsetletnice delovanja ŠŠD Mejnik je prevzela DO Mura — TOZD Moda Gornja Radgona, ki je društvu tudi podelila komplet dresov. K uspešnemu jubileju ŠŠD Mejnik tudi naše čestitke.

Feri Maučec

JUDO

ŠEMEN MOJSTER JUDA

Na republiškem prvenstvu v judu po pasovih, ki je bilo v Mariboru, in na katerem je sodelovalo nad 100 tekmovalcev, je v konkurenci rjavih pasov osvojil prvo mesto Darij Šemen iz Murske Sobote in si tako pridobil naslov mojstra juda I. dan. Poleg Krančiča in Apšnerja je Šemen tretji soboški judoist, ki je osvojil najvišji pas. Tako ima soboški Partizan največ mojstrov juda v Sloveniji. Darij Šemen pa je tako letos k svojim velikim uspehom dodal še enega.

O. Š.

NOGOMETNI ASI V LENDAVI

V počastitev obletnice OF in praznika dela bo v četrtek, 26. aprila 1984, ob 16.30 uri na igrišču Nafte v Lendavi zanimiva nogometna tekma med veterani Olimpije iz Ljubljane in Nafte. Ob tej priliki se bo tudi poslovil od aktivnega igranja nogometa 51-letni Ludvik Feher iz Gornjega Lakoša. Ljubitelji nogometa pa bodo lahko v Lendavi pozdravili bivše nogometne ase: Žabjaka, Rogiča, Jovičeviča, Srbuja, Šoškiča, Bečejca, Frančeškina, Popivodo, Mladenoviča, Oblaka, Corna, Zagorca, Nikoliča, Kapidžiča, Kokota, Kulenoviča, Arsanagiča, Škulja in Gugolja.

F. M.

NAMIZNI TENIS — REP. PION. PRVENSTVO

IVAN KUZMA REPUBLIŠKI PRVAK

Republiško pionirsko prvenstvo za posameznike in dvojice, ki je bilo v Kranju, se je končalo s popolnim zmagoslavjem Sobočanov, saj so v moški konkurenci osvojili oba možna naslova, med osem najboljših pa so se uvrstili kar štirje — Kuzma, Mekicar, Unger, Žitek — ki so si pridobili pravico igranja na državnem prvenstvu v mesecu maju v Kranju. Sobočani so tako v letošnji sezoni v moški mladinski in pionirski konkurenci osvojili vse možne naslove razen pri mladincih ekipno, ko so bili drugi, kar se na slovenskih prvenstvih ni zgodilo.

Ivan Kuzma je v finalu zanesljivo premagal igralca Olimpije Boldino z 2:0 in tako dosegel svoj največji uspeh ter samo potrdil, da je letos zares najboljši slovenski pionir. Sobočanom pa je to v zadnjih treh letih že tretji naslov, saj sta bila pred njim prvaka Kovač in Benko. Velik uspeh je dosegel tudi Smiljan Mekicar z osvojitvijo tretjega mesta. K temu je treba dodati še uvrstitev Mirka Ungerja in Matjaža Žitka med osmerico. Uspeh pomeni tudi uvrstitev Tanje Sinic med prvih osem pri pionirkah, med najboljših 16 pa se je uvrstila Mikolčičeva (Radgona). Sobočani pa so osvojili naslov republiških prvakov tudi v dvojicah, ko sta Kuzma in Mekicar v finalu v veliki borbi premagala dvojico Smrekar—Požun (Vesna) z 2:1. Med osmerico sta se uvrstili dvojica Unger—Žitek ter Sinic—Trček pri pionirkah.

M. U.

ŠAH

Cigan četrti v Franciji

V Parizu je bilo odprto mladinsko prvenstvo Francije v šahu, na katerem je sodelovalo 20 tekmovalcev iz 7 držav. Med njimi je nastopil tudi član ŠD Radenska iz Murske Sobote 18-letni Štefan Cigan, trenutno najboljši pomurski šahist, in dosegel lep uspeh. Osvojil je četrto mesto s 5,5 točke in le za 1,5 točke zaostal za zmagovalcem Renejem iz Francije.

PNL

Rezultati — 13. kolo

Hotiza—Bakovci	2:1
Ljutomer—Čarda	1:0
Mostje—Petišovci	3:1
Turnišče—Dobrovnik	3:2
Črenšovci—Veržej	2:2
Lipa—Beltinka	3:2

I. MNL MS

Rezultati — 11. kolo

Tešanovci—Šalovci	4:2
Dokležovje—Rakičan	3:1
Puconci—Tišina	0:2
Pušča—Bogojina	3:5
Apače—Radgona	prel.

II. MNL — vzhod

Rezultati — 9. kolo

Selo—Ižakovci	1:5
Gančani—Bratonci	3:1
Vrelec—Prosenjak.	3:2
Filovci—Melinci	0:2

II. MNL — zahod

Rezultati — 9. kolo

Serdica—Rogašovci	3:1
Slaveči—Tromejnik	0:7
Cankova—Križevci	1:1
Romah—Grad	0:3 prek.

I. ONL Lendava

Rezultati — 10. kolo

Renkovci—Kobilje	3:0
Graničar—Odranci	1:3
Olimpija—Mladost	2:1
Nafta—Nedelica	1:1
Bistrica—Panonija	1:1

X. JUBILEJNA KOLESARSKA DIRKA V BELTINCIH

Priložnost za mlade

Kolesarski klub Pomurje iz Beltinec bo v soboto, 21. aprila 1984, ob 10.00 uri organizator jubilejne 10. kolesarske dirke PRILOŽNOST ZA MLADE, katere start in cilj bo v Beltincih pred Lesnino. Proga, ki bo dolga 7 kilometrov, bo potekala po cesti. Beltinci—Gančani—Lipovci—Beltinci. Pionirji B bodo vozili en krog (7 km), pionirji A tri (21 km), mlajši mladinci sedem krogov (49 km) in starejši mladinci deset krogov (70 km). Na dirki bodo nastopili vsi najboljši slovenski kolesarji in državni reprezentanti. Doslej je že prijavljenih 136 kolesarjev iz klubov: Rog, Astra, Sava, Novo mesto, Sloga-Igrija, Sloga Viko Varaždin in Pomurje. Pričakujejo pa še prijave kolesarjev iz Maribora, Hrastnika, z Bleda in iz Dola. Tako bo predvidoma na dirki sodelovalo okrog 150 mladih kolesarjev. To bo dirka z izredno dobro udeležbo, za katero je težko napovedovati zmagovalca. Domačini si obetajo najboljše uvrstitve v konkurenci mlajših mladincev.

F. M.

ROKOBORBA

Sedež slovenske zveze v Murski Soboti

V Radencih je bila ustanovna skupščina Rokoborske zveze Slovenije, kateri so poleg delegatov prisostvovali tudi predsednik svetovne rokoborske organizacije FILA Milan Ercegan in predsednik RZJ Milan Šarič ter nekateri predsedniki republiških zvez. Na skupščini so sprejeli program dela in statut ter podpisali samoupravni sporazum o ustanovitvi RZS. Izvolili so tudi 7-člansko predsedstvo. Za predsednika je bil izbran dr. Sava Lambič iz Ljubljane, za tajnika pa Boris Barač iz Murske Sobote. V predsedstvu sta tudi Bela Banfi in Blažo Davidovski.

ČETRTI TEKAŠKI MARATON TREH SRC V RADENCIH

SODELOVALO BO ČEZ DVA TISOČ TEKAČEV

V soboto, 21. aprila 1984, ob 15. uri bo v Radencih že četrti tradicionalni tekaški maraton TREH SRC, na katerem bo predvidoma sodelovalo čez dva tisoč tekačev iz vseh delov naše domovine in tudi tujine. Na prvem maratonu leta 1981 je v Radencih sodelovalo 1100 tekačev, leto kasneje jih je teklo okrog 2000, lani pa okrog 1600. Dosedanji zmagovalci velikega maratona so bili: Milan Kotnik (Olimpija—1981), Janez Ferlež (Maribor—1982) in Marko Divjak (Kokra—1983). Zmagovalci malega maratona pa so bili: Janko Smole (1981), Marjan Krempl (Maribor—1982) in Milan Balek (Pomurje—1983). V trim teku pa so zmagali: Stanko Baler (1981), Ivan Škedelj (1982) in Franjo Sparaš (1983). Start bo pred hotelom Radin, proga pa bo speljana proti Ljutomeru in nazaj. Zato bo tudi cesta Radenci—Križevci—Ljutomer zaprta za ves promet od 14.30 do 19. ure. Obvoz bo mogoč prek Murske Sobote ali Vidma ob Sčavnici.

Na vseh dosedanjih tekaških maratonih TREH SRC so gledalci udeležence lepo sprejeli in jih spodbujali ob tekaški progi. Prav gotovo bodo tako gostoljubnost Pomurci pokazali tudi letos. Zlasti so potrebni spodbujanja slabši tekači. Dobrodošli bodo zato klici: „Dajmo, dajmo"!, „Gremo veselo naprej", „Korajžno do cilja" itd. Vedeti moramo, da maratonci sodelujejo pod geslom: „Vsak je zmagovalec" in „Tekmuj sam s seboj!" Proge za posamezne teke bodo označene. Lepo bi bilo, če bi tekačem ponudili topel čaj, kocko sladkorja ali navadno pitno vodo. Organizatorji maratona tudi prosijo, da znakov ob progi ne bi obračali in tako zavajali tekače. Prav tako bi bilo zaželeno, da bi nagrajevali maratonce s ploskanjem.

Feri Maučec

BADMINTON

Todorovičevi dva naslova

V Lendavi je bilo republiško prvenstvo pionirjev in pionirk v badmintonu, na katerem je sodelovalo 26 tekmovalcev in tekmovalk iz treh klubov: Ježica, Branika in Lendave. Lep uspeh so dosegle tekmovalke Mladosti iz Lendave, ki so osvojile prva štiri mesta med posameznicami, prav tako pa tudi v dvojicah. Naslov republiške prvakinje je osvojila Todorovičeva pred Sekerešovo, Žilavčevo in Muličevo, vse Lendava. Todorovičeva pa je skupaj z Žilavčevo zmagala v dvojicah pred Sekereševo in Ternarjevo. Naslov prvaka v mešanih dvojicah pa sta osvojila Sekereševa (Lendava) in Klemenčič (Ježica).

FERI MAUČEC

15

60 LET NOGOMETA V POMURJU

Sobota v osmini pokala s Hajdukom

Po izpadu iz prve zvezne nogometne lige je Nafta iz Lendave v sezoni 1947/48 nastopala v slovenski ligi, kjer je tekmovalo osem moštev. Vrstni red pa je bil naslednji: Garnizija JLA Ljubljana je zbrala 28. točk, Kladivar in Železničar Maribor po 15, Nafta je bila na četrtem mestu s 13 točkami, Polet je osvojil 12 točk, Železničar Ljubljana 10, Rudar Trbovlje 9 in Krim 8 točk. Nogometaši Mure iz Murske Sobote pa so v sezoni 1947/48 tekmovali v drugi slovenski ligi, kjer so osvojili prvo mesto in se uvrstili v prvo slovensko ligo. Moštvo Mure so v glavnem sestavljali naslednji igralci: Bencik, Babič, Klepec, Žižek, Klanjšček, Aki Norčič, Lali Norčič, Zelko, Vrtarič, Secko Horvat, Cvetič in Kološa. V tekmovalni sezoni 1948/49 sta torej moštvi Nafte iz Lendave in Mure iz Murske Sobote nastopali v prvi slovenski ligi. Uspešnejši so bili Lendavčani, ki so s 13 točkami pristali na četrtem mestu, Mura pa je z 10 točkami osvojila sedmo mesto med osmimi moštvi. Naslov prvaka Slovenije pa je osvojilo moštvo Železničarja iz Ljubljane. V letu 1950 se je slovenska liga povečala na 12 moštev. Zopet je bila uspešnejša Nafta, ki je zasedla četrto mesto z 31 točkami, medtem ko je Sobota osvojila sedmo mesto z 18 točkami. Naslov prvaka Slovenije pa je pripadel Korotanu iz Kranja.

AKI NORČIČ — dolgoleten nogometaš Mure, dober povezovalec igre med obrambo in napadom.

V letu 1950 pa so nogometaši Sobote iz Murske Sobote dosegli izreden uspeh v pokalnem tekmovanju, saj so premagali nekatera znana moštva, naposled pa se v osmini finala srečali s Hajdukom v Splitu. To je bil kajpak za nogometaše Sobote enkraten dogodek, čeprav so tekmo v Splitu izgubili kar z rezultatom 15:0. Izid bi lahko bil za Soboto ugodnejši, če ne bi v golu Sobote stal poškodovani Režonja, ki pa tega ni hotel priznati, samo da bi igral proti Hajduku. Za moštvo Sobote so proti Hajduku igrali: Režonja, Horvat, Bušen, Aki Norčič, Klanjšček, Bela Norčič, Šimon, Zelko, Vrtarič, Pavličevič in Kulčar. V letu 1950 se je namreč nogometni klub Mura preimenoval v Soboto. Tudi v letu 1951 so nogometaši Sobote uspešno nastopali v pokalnem tekmovanju, saj so se uvrstili med šestnajst moštev, ko so se v Zagrebu srečali z nogometaši Lokomotive, članom prve zvezne lige in tekmo izgubili z rezultatom 4:1. Za Soboto so nastopili: Bela Norčič, Pavličevič, Maroša, Fujs, Zelko, Lali Norčič, Klanjšček, Klepec, Hrastelj, Šimon in Aki Norčič. Moštvo Sobote je treniral Ljubo Deškovič. V tekmovanju slovenske nogometne lige je Nafta tako leta 1951 kot 1952 osvojila četrto mesto, Sobota pa šesto oziroma deveto mesto. Zatem pa je bila slovenska liga razdeljena na dve skupini — vzhodno in zahodno.

(nadaljevanje)

Nogometaši Hajduka in Mure pred pokalno nogometno tekmo v Splitu leta 1950, ki se je končala z rezultatom 15:0 za Hajduk. Tekma je bila v osmini finala jugoslovanskega pokala. Za moštvo Mure so igrali: Režonja, Horvat, Bušen, A. Norčič Klanjšček, B. Norčič, Šimon, Zelko, Vrtarič, Pavličevič in Kulčar.

HOKEJ NA TRAVI

Prvi turnir Pomurju

V Mariboru je bil prvi spomladanski turnir v hokeju na travi. Prvo mesto so osvojili hokejisti. Pomurja, ki so premagali PIC Maribor 2:0 (Časar in Zelko) in Svobodo iz Ljubljane z 2:1 (Časar 2). Sodili so Vučak, Glavač in Petkovič (vsi MS).

Po petem turnirju za prvenstvo Slovenije vodi Pomurje s 16 točkami pred Partizanom Gaberje (Celje) 6, Svobodo (Ljubljana) 6 in PIC Mariborom 2 točki.

STRELSTVO

Panonija prva

Strelska družina Sebeborci je pripravila odprto tekmovanje z zračno puško, na katerem je nastopilo 12 ekip. Zmagala je Panonija s 1065 krogi pred Noršinci s 1051 in Muro 1041 krogov. Med posamezniki na je zmagal Horvat (Mura) s 368 krogi pred Karom (Panonija) 364 in Bakovcem (Tišina) 362 krogov.

JUDO

Prva Lendava

Na II. pozivnem turnirju članov in mladincev Pomurja v judu, ki je bilo v Murski Soboti, je sodelovalo 45 tekmovalcev. Zmagovalci so bili: do 46 kg: Lešnjak (Le), do 60 kg: Vrdiuka (MS), do 65 kg: Hajdinjak (Le) in do 71 kg: Kisilak (MS). Ekipno: 1. Lendava 19, 2. M. Sobota 11, 3. Cankova 9 in 4. Ljutomer brez točke.

O. Š

NOGOMET

PRIMORJE:MURA 2:1
NAFTA:BREŽICE 7:1
BAKOVCI: OLIMPIJA 0:9

ROKOMET

POLET:PRULE 23:19
BELTINKA ŠMARTNO 14:34
BREŽICE:BAKOVCI 29:31
ŠEMPETER:KROG 23:19

KOŠARKA

SAVA:POMURJE 64:70

TVD Partizan in organizacijski odbor MARATONA TREH SRC obveščata, da bo v soboto, 21. aprila, od 14.30 do 19. ure

zaprta za ves promet

regionalna cesta **Radenci — Ljutomer na odseku Radenci — Križevci pri Ljutomeru.**

Obvoz je urejen po cesti Radenci — Murska Sobota — Ljutomer in obratno.

Prav tako bodo istega dne za nekaj časa zaprte lokalne ceste:

1. Hrastje—Mota — Hrašenski vrh — Murski vrh — Kupetinci — Selišče — Slaptinci — Žihlava
2. Kupetinci — Bučečovci — Stara Nova vas
3. Žihlava — Kokoriči — Križevci.

Prosimo, da upoštevate navodila prometne milice in redarske službe.

varčna · udobna · sodobna

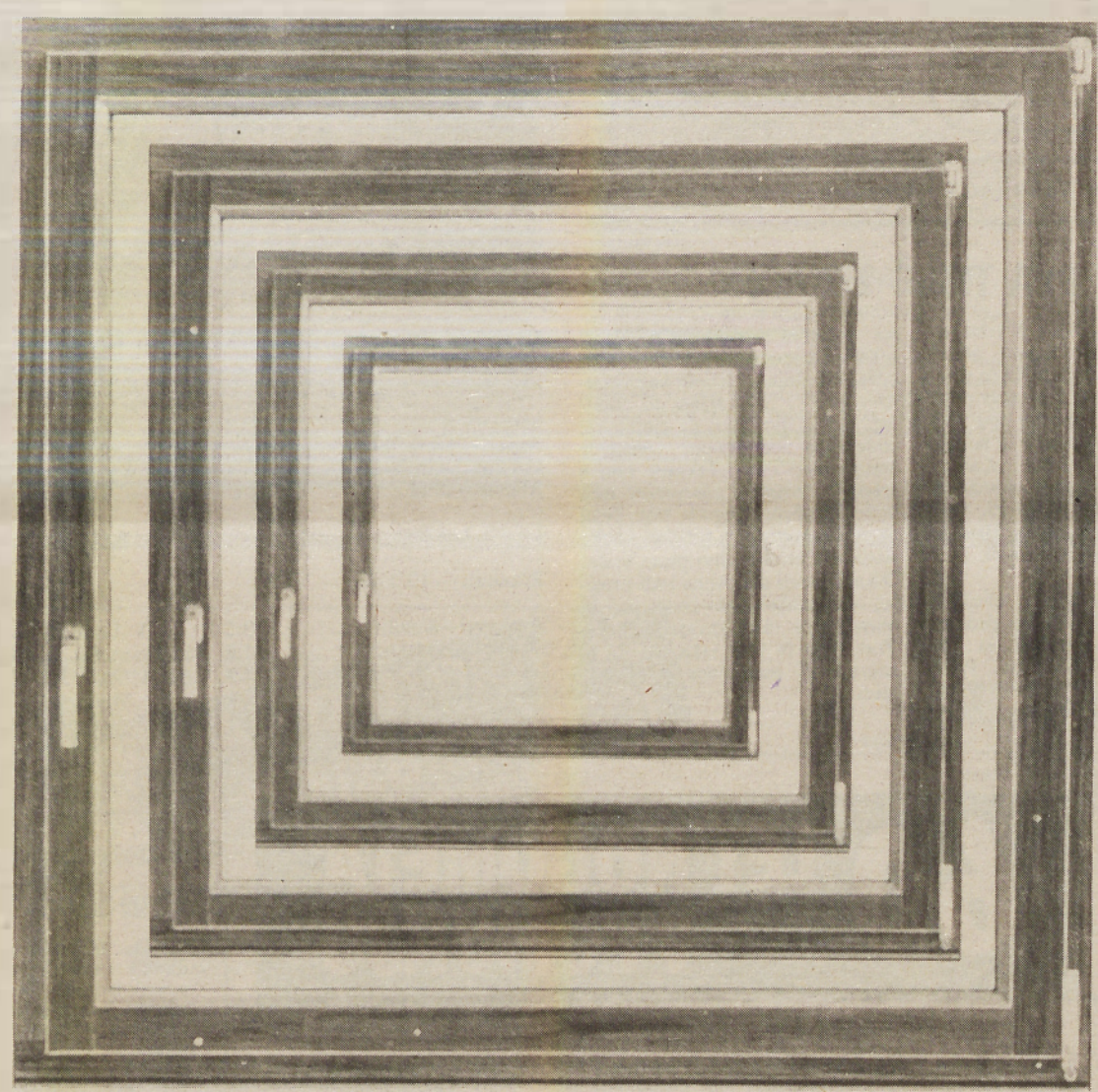

Okna in balkonska vrata KLI si lahko ogledate in kupite v:

KLI Logatec
61370 Logatec
Tovarniška 36
tel.: (061) 741-333

LIP Bled
poslovalnica
41020 ZAGREB
Aleja Borisa Kidriča
tel.: (041) 523-066

SLOVENIJALES
PPC—GR—hala D
61000 LJUBLJANA
Titova c.
tel.: (061) 326-961

SLOVENIJALES
PE 62311 Hoče
pri Mariboru
tel.: (062) 61-260

SLOVENIJALES
61230 DOMŽALE
Antona Skoka 20 a
tel.: (061) 721-397

LIP Bled
poslovalnica
69000 MURSKA SOBOTA
Cvetkova ulica
tel.: (069) 22-941

SLOVENIJALES
PE 42000 VARAŽDIN
Optujska 159
tel.: (042) 47-657

LIP BLED
trgovina
64260 BLED—REČICA
tel.: (064) 77-161

SLOVENIJALES
PE 63000 Celje
Medlog 18
tel.: (063) 25-933

SLOVENIJALES
41260 SESVETE
Zagrebška 162
tel.: (041) 256-022

KOMBINAT LESNE INDUSTRIJE LOGATEC

Krkini strokovnjaki vam svetujejo način vgradnje izolacijskih materialov NOVOTERM

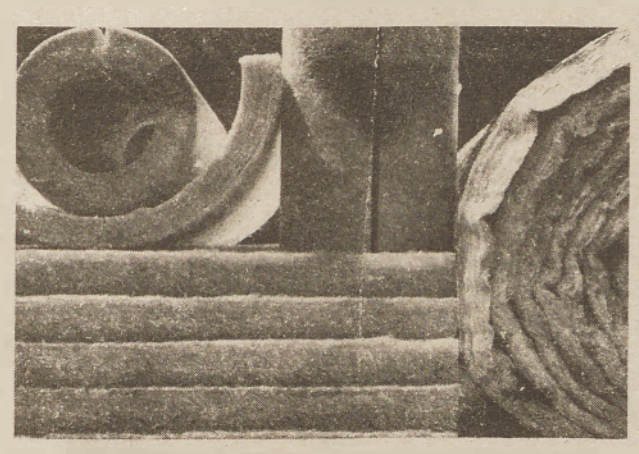

PRODAJA IN INFORMACIJE

KRKA IZOLACIJE, Marketing sektor, Novo mesto, Bršljin 62, tel.: (068) 25-877, telex 35813 krkaiz yu
PRODAJA V POMURJU IN OKOLICI V VSEH VEČJIH TRGOVSKIH HIŠAH Z GRADBENIM MATERIALOM!

Cena toplotne energije, ki jo porabimo za ogrevanje prostorov, je tako visoka, da moramo narediti vse, v osebnem in splošnem interesu, da z njo ravnamo čimbolj gospodarno. Z izbiro pravega izolacijskega materiala in s pravilno vgradnjo se izguba toplote občutno zmanjša (30 do 40 %). Iz zgradbe se toplota izgublja povsod, kjer je dobra toplotna prevodnost. Da bi prehod preprečili, oziroma čimbolj zmanjšali, vgrajujemo izolacijske materiale. Dobri, pravilno vgrajeni izolacijski materiali pozimi preprečujejo izgubo toplote, poleti pa zmanjšujejo segrevanje in omogočajo tudi dobro zvočno izoliranost prostorov.

Med najprimernejšimi izolacijskimi materiali, ki se uporabljajo v svetu in pri nas, so izdelki iz steklene volne. NOVOTERM je izolacijski material, ki ga proizvaja KRKA, TOZD IZOLACIJE, tovarna steklene volne NOVO MESTO, v najrazličnejših oblikah primernih za uporabo v gradbeništvu. uporabljamo ga za izolacije stanovanjskih, poslovnih in industrijskih objektov, cevovodov, rezervoarjev, klimatskih naprav, hladilnih naprav, transportnih sredstev in še povsod, kjer je potrebna dobra toplotna in zvočna zaščita

Steklena volna NOVOTERM

- je odličen toplotni in zvočni izolator
- zagotavlja obstojnost oblike
- ima majhno prostorninsko težo
- je negorljiva
- je obstojna proti vlagi
- prepušča paro
- je odporna proti staranju
- je obstojna proti delovanju mikroorganizmov in mrčesa
- je brez vonja
- je kemično nevtralna, ne deluje na kovine in druge snovi
- je odporna proti tresljajem
- se enostavno vgrajuje

Parna zapora

Dobra izolacija je le suha izolacija. Parna zapora je zlasti pomembna pri vseh notranjih izvedbah izolacije, kadar izoliramo na notranji, topli strani zidu, podstrešja ali stropa. Parno zaporo izvedemo s paronepropustnim materialom, kot je pvc folija.

S parno zaporo preprečimo prehod notranjega, toplejšega zraka navzven.

Izolacija obodnih zidov

Obodni zidovi so največje stične površine med notranjim in zunanjim hladnim zrakom. Da toplotne izgube čimbolj zmanjšamo, moramo obodne zidove dobro izolirati. Zaradi akumulacije toplote je najboljša vgradnja izolacije na zunanji strani zidu, ki jo lahko izvedemo na dva načina: prezračevana fasada in lepljenje izolacijske plasti neposredno na zid. Pri naknadni vgradnji izolacije in pri objektih, ki jih uporabljamo le kratkotrajno (vikendi) pa je smotrna vgradnja izolacije na notranji, topli strani zidu.

ZUNANJA IZOLACIJA OBODNEGA ZIDU PREZRAČEVANA FASADA

Prezračevana fasada se imenuje zaradi prezračevanega prostora (4 cm) med vidno, vodonepropustno zunanjo oblogo (fasadna opeka, kovinske, eternitne ali salonitne plošče, leseni opaž) in izolacijo. Namen prezračevanega prostora je odvajanje pare, ki prodira iz notranjih, toplejših prostorov.

Izolacijo prezračevane fasade z oblogo iz fasadne opeke izdelamo tako, da na nosilni zid polagamo z neprekinjenimi stiki plošče izolacije. Primerne so plošče NOVOTERM P-24, debeline 8 cm. Med izolacijo in fasadno opeko je prezračevani prostor širine 4 cm. S sidri pritrdimo izolacijo na nosilni zid in učvrstimo oblogo. Detajl 004.

NOTRANJA IZOLACIJA OBODNEGA ZIDU

Med letve, ki jih pritrdimo na zid, vložimo plošče NOVOTERM P-24, debeline 8 cm. Preko izolacije položimo parno zaporo iz pvc folije 0,2 mm. Na letve pritrdimo notranjo, vidno oblogo, ki je lahko leseni opaž, iverica ali mavčne plošče. Detajl 005.

Izolacija podstrešij

IZOLACIJA POŠEVNE STREHE

Podstrešja izoliramo glede na njihovo uporabo. Če bomo podstrešje uporabljali kot stanovanjski prostor, izolacijo izvedemo tako, da med špirovce vstavimo NOVOTERM plošče P-16, debeline 14 cm, ali NOVOTERM filc F-16, debeline 14 cm. Med kritino in izolacijo mora biti vsaj 4 cm prezračevalnega prostora. Pod kritino lahko vgradimo plast strešne lepenke, da se nam izolacija ne zmoči. Na notranji strani izolacije izvedemo parno zaporo iz pvc folije 0,2 mm, ki jo pritrdimo na špirovce. Za notranjo oblogo lahko uporabimo leseni opaž, iverico ali mavčne plošče. Detajl 015.

IZOLACIJA POHODNEGA PODSTREŠJA

Če bomo podstrešje uporabljali le občasno, položimo neposredno na stropno konstrukcijo parno zaporo iz pvc folije 0,2 mm in nanjo NOVOTERM filc F-16, debeline 12-14 cm ali NOVOTERM plošče P-16, debeline 12-14 vm. Za zaščito proti prahu lahko uporabimo perforiran papir ali lepenko. Do važnih mest na podstrešju, ki morajo biti dostopna, naredimo prehode iz desk, ki jih položimo tako, da ne obremenimo izolacije.

Na podstrešju, ki ga bomo uporabljali, položimo na parno zaporo iz pvc folije 0,2 mm, primerne lege, med katere vstavimo NOVOTERM filc F-16, debeline 12-14 cm. Na lege pritrdimo leseni pod. Detajl 011.

Plavajoči podi

IZOLACIJA TALNE PLOŠČE

Podložni beton izravnamo in nanj položimo hidroizolacijo, nato toplotno izolacijo. Zanjo so primerne plošče NOVOTERM P-50, debeline 2-5 cm. Nanjo položimo tesnilo pvc folijo debeline 0,2 mm. Nato zabetoniramo cementni estrih debeline 4-5 cm. Priporočamo ojačanje cementnega estriha z minimalno armaturo, ki mora biti položena v spodnjem delu konstrukcije estriha. Nanj položimo pod (tapiploščice ipd). Če je potrebno, izdelamo prej še izravnalno plast. Detajl 011.

ZUNANJA IZOLACIJA OBODNEGA ZIDU — PREZRAČEVANA FASADA (DETAJL 004)

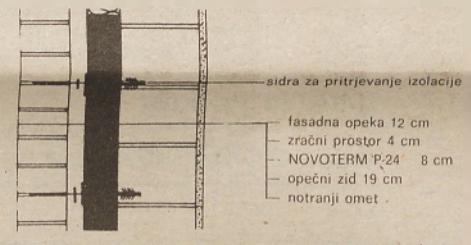

NOTRANJA IZOLACIJA OBODNEGA ZIDU (DETAJL 005)

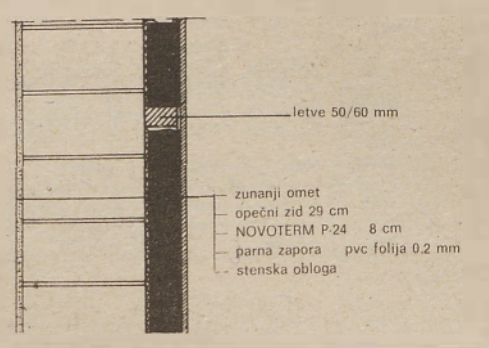

IZOLACIJA POŠEVNE STREHE (DETAJL 015)

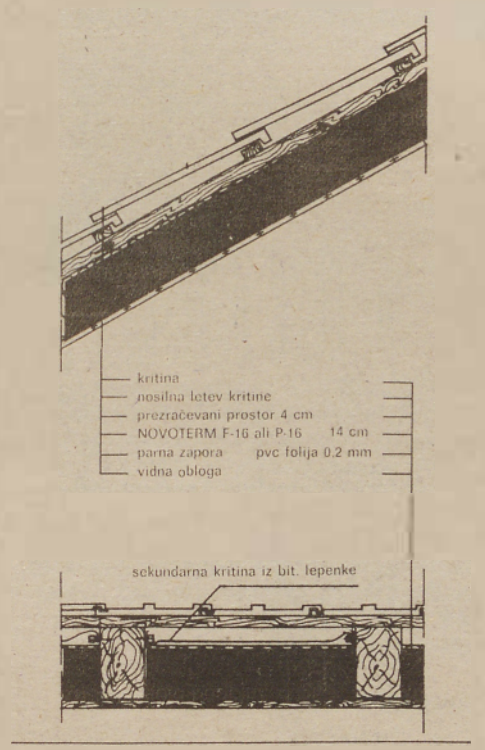

IZOLACIJA POHODNEGA PODSTREŠJA (DETAJL 011)

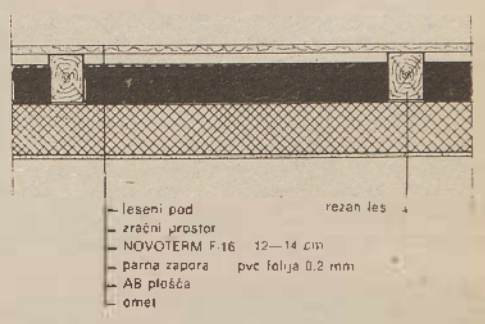

IZOLACIJA TALNE PLOŠČE (DETAJL 001)

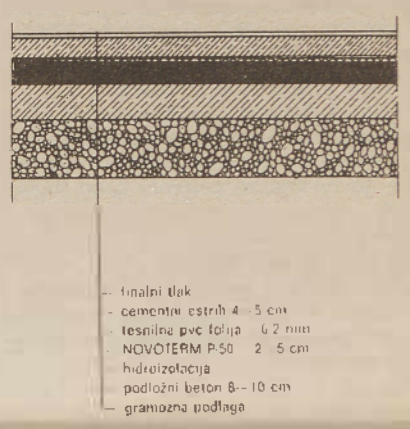

IZOLACIJA VMESNEGA MASIVNEGA STROPA (DETAJL 007

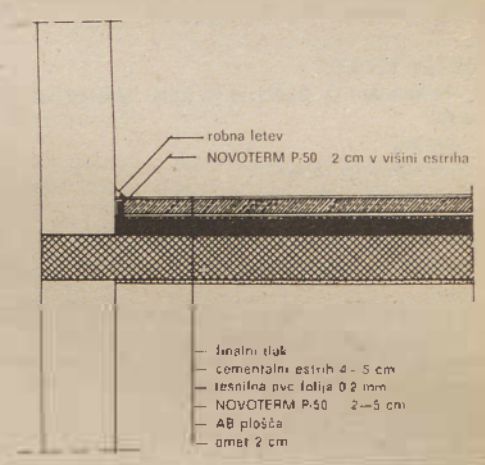

Izolacija vmesnega masivnega stropa

Na stropno konstrukcijo (AB plošče, monta. super, rapid strop ipd) položimo toplotno izolacijo. Primerne so plošče NOVOTERM P-50, debeline 2-8 cm. Nanje položimo tesnilno pvc folijo debeline 0,2 mm. Nato zabetoniramo cementni estrih enako kot prej. Pri konstrukciji tlakov je važno, da ob stenah namestimo vertikalno izolacijo do višine zgornjega dela estriha, ki preprečuje kontaktni stik estriha s konstrukcijo zgradbe in prenos zvočnih vplivov poda na ostalo zgradbo. Za to uporabimo nerezane pasove NOVOTERM P-59 debeline 2 cm. Na ta način smo dobili t. i. plavajoči pod. Detajl 007.

Navedli smo le nekaj značilnih primerov izvedbe toplotne izolacije. Strokovna služba tehnične komerciale v sektorju Marketing vam je na voljo za vse dopolnilne informacije.

PROIZVODNI PROGRAM

NOVOTERM N
Neobdelana steklena volna
NOVOTERM B
Blazine iz steklene volne.
Blazine šivamo na valoviti lepenki (B-1), na merkur pletivu (B-2) in strešni lepenki (B-3).
NOVOTERM F
Elastični filc iz steklene volne, vezan s fenoplastom. Filce izdelujemo nekaširane in kaširane z alu folijo, natronskim papirjem, s stekleno mrežico v enostranski in dvostranski izvedbi.
NOVOTERM P
Plošče iz steklene volne, vezane s fenoplastom.
Plošče izdelujemo nekaširane in kaširane z alu folijo, natronskim papirjem, s stekleno mrežico v enostranski in dvostranski izvedbi.
NOVOTERM PD
Dekorativne plošče iz steklene volne, vezane s fenoplastom.
Plošče izdelujemo obarvane s standardnimi barvami, gole ali kaširane z dekorativnimi tkaninami iz steklenih vlaken.
NOVOTERM R
Cevak iz steklene volne, vezan s fenoplastom. Cevake izdelujemo gole ali zaščitene z alu folijo, pvc folijo ali bombažno tkanino.

NOVOTERM

KRKA IZOLACIJE

KRKA, tovarna zdravil, n. sol. o., Novo mesto
TOZD Izolacije
68000 Novo mesto, Bršljin 62
tel.: (068) 21—620, 21—621; telex 35813 KRKAIZ YU
Marketing sektor:
68000 Novo mesto, Bršljin 62, tel.: (068) 25-877

PROGRAM PROIZVODNJE 1984

inles®

INLES 61310 RIBNICA, Partizanska 3
Telefon: h.c. (061) 861-411
Direktor: (061) 861-050
Telegram: Inles Ribnica
Telex: 31262 yu inles
Žiro račun: TOZD Trgovina SDK Ribnica št. 51310-601-13250

Kombinirana okna KOMBIVAK

Okna in balkonska vrata KOMBIVAK so zasnovana kot toplotno — in zvočnoizolacijska okna. Izdelana so iz lesa (smreka/jelka) s kombinirano trojno zasteklitvijo (enojno steklo + izolacijsko steklo). Les je globinsko zaščiten po posebnem postopku vakuumske impregnacije — 5 do 10 mm globoko. Okna so opremljena z obrtno-nagibnim okovjem in so sestavljiva med seboj. Na okna KOMBIVAK lahko montirate omarice z roletami, polkna, medstekelne žaluzije ali druga senčila.

OKNA INOVAK z izolacijskim steklom

Okna in balkonska vrata INOVAK so izdelana iz lesa (smreka/jelke) in zasteklena z izolacijskim steklom. Les je impregniran in lazurno obdelan. Okna so opremljena z obrtno-nagibnim okovjem in so sestavljiva med seboj. Za zapiranje večjih odprtiin lahko uporabite fiksne stene. Na okna in vrata INOVAK lahko montirate omarice z roletami, naoknice ali druga senčila.

ROLETNA OMARICA z roleto

PVC-roleta je vgrajena v roletno omarico, ki je narejena iz furnirane iverke. Vodila rolet za okna so odmična, za vrata pa fiksna in izdelana iz eloksirane pločevine. RV-omarice so enotne za program oken KOMBIVAK in INOVAK.

OKNA JUG IN NAOKNICE

Sestavljena so iz vezanega okna in naoknice s pomičnimi letvicami. So lazurno obdelana, nezastekljena in se odpirajo okoli vertikalne osi. Okna in vrata JUG so sestavljiva med seboj.

GIBLJIVA POLKNA

Polkna G sestavljajo okviri in pomične naoknice, ki so okovane, opremljene z zadržalniki in zapirali, kovinski deli so pasivizirani. Polkna G so lazurno obdelana in so namenjena za vgraditev na okna KOMBIVAK in INOVAK ter okna standardnih dimenzij.

SOBNA VRATA

So sestavljena iz podboja in krila. Vratna krila so v izvedbi:
— ultrales
— mahagonijev furnir
— finalizirana (lakirana)

Vratni podboji, univerzalni (levi-desni):
— masivni (smreka/jelka) za mokro vgraditev, grundirani
— suhomontažni za suho vgraditev, lakirani, v izvedbi mahagonij ali tanganjika
— slepi, za mokro vgraditev, obvezni za kasnejšo vgraditev suhomontažnega podboja.

VHODNA, GARAŽNA VRATA IN STRANSKI ELEMENTI

Vratna krila imajo lesen podboj (garažna kovinski), krila so obložena s profiliranimi letvicami iz lesa eksot ali trdih listavcev. Površinsko so lakirana ali obdelana z lazurnim premazom, zastekljena, opremljena s cilindrično ključavnico in odkapno eluksirano pločevino. Stranski elementi so izdelani iz lesa eksot ali trdih listavcev v dimenzijah, ki dopolnjujejo širino in višino vrat. So zastekleni in površinsko obdelani kot vrata. Element LVS-1/P ima vgrajen pisemski nabiralnik. Mreže so kovinske in jih naknadno montirate.

Po posebnem naročilu vam lahko dobavimo:
- **vezne letve**
- **pokrivne letve**
- **zadrževalnike naoknic**
- **komplet sider za vgraditev oken in vrat**

PRODAJNA SKLADIŠČA (industrijske prodajalne):
61310 RIBNICA, Kolodvorska ul. 34, tel. (061) 861-212
25260 APATIN, Surčanska bb, tel. (025) 772-041
22330 NOVA PAZOVA, Leninova 103, tel. (022) 331-155
35230 ČUPRIJA, Cara Lazara 92, tel. (035) 61-409
51231 JURDANI-OPATIJA, tel. (051) 741-330
18000 SLAVONSKI BROD, Matoševičeva bb, tel. (055) 231-026, 241-510, 241-410
55300 SLAVONSKA POŽEGA, Beogradska bb, tel. (055) 72-845
56000 VINKOVCI, ul. Moše Pijade 101, tel. (056) 11-367
14220 LAZAREVAC, ul. Janka Stajića 50, tel. (011) 813-217

PREDSTAVNIŠTVA:
18000 NIŠ, Sindelićev trg 22/7, tel. (018) 42-159
91000 SKOPJE, tel. (091) 229-846
56230 VUKOVAR, Sajmište 41, tel. (056) 42-624 (za Vojvodino)
79000 MOSTAR, Avenija 105, tel. (088) 33-969
71000 SARAJEVO, Leninova 7b, tel. (071) 30-874

ino - inovak okna z izolacijskim steklom

ko - kombivak nestekljena okna

kos III - kombivak kombinirana okna

roletna omarica z roleto

— mere so modularne

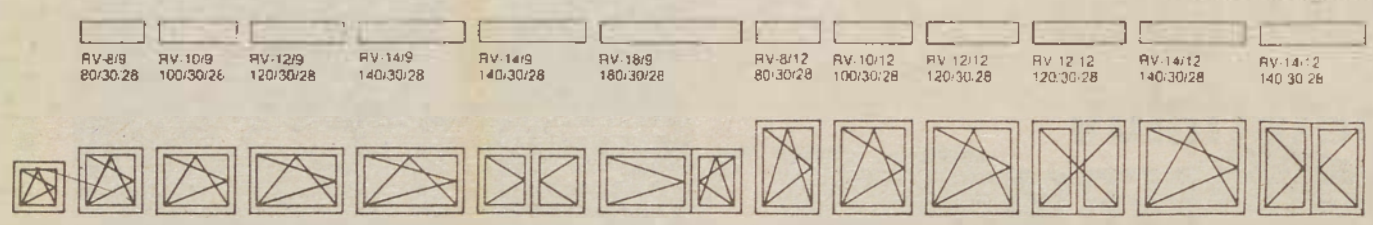

RV-8/9 80/30/28	RV-10/9 100/30/28	RV-12/9 120/30/28	RV-14/9 140/30/28	RV-14/9 140/30/28	RV-18/9 180/30/28	RV-8/12 80/30/28	RV-10/12 100/30/28	RV-12/12 120/30/28	RV-12/12 120/30/28	RV-14/12 140/30/28	RV-14/12 140/30/28
60/60	80/90	100/90	120/90	140/90	140/90	180/90	80/120	100/120	120/120	120/120	140/120	140/120
INO 6/6	INO 8/9	INO 10/9	INO 12/9		INO 14/9-D		INO 8/12	INO 10/12	INO 12/12	INO 12/12-D	INO 14/12	INO 14/12-D
KO 6/6	KO 8/9	KO 10/9	KO 12/9	KO 14/9		KO 18/9	KO 8/12	KO 10/12	KO 12/12		KO 14/12	

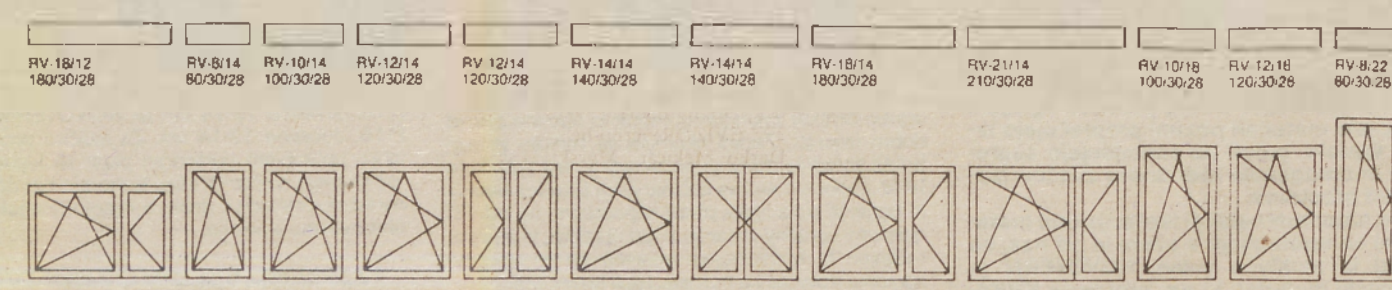

RV-18/12 180/30/28	RV-8/14 80/30/28	RV-10/14 100/30/28	RV-12/14 120/30/28	RV-12/14 120/30/28	RV-14/14 140/30/28	RV-14/14 140/30/28	RV-18/14 180/30/28	RV-21/14 210/30/28	RV-10/18 100/30/28	RV-12/18 120/30/28	RV-8/22 80/30/28
180/120	80/140	100/140	120/140	120/140	140/140	140/140	180/140	210/140	100/180	120/180	80/210
INO 18/12	INO 8/14	INO 10/14	INO 12/14	INO 12/14-D	INO 14/14	INO 14/14-D	INO 18/14	INO 21/14	INO 10/18	INO 12/18	INO 8/21
KO 18/12	KO 8/14	KO 10/14	KO 12/14		KO 14/14		KO 18/14				
	KOS III	KOS III	KOS III		KOS III		KOS III	KOS III	KOS III		

INO = INOVAK OKNA - TERMOIZOLACIJSKA ZASTEKLITEV
KO = KOMBIVAK OKNA - NESTEKLJENA OKNA
KOS III = KOMBIVAK OKNA S KOMBINIRANO TROJNO ZASTEKLITVIJO

fiksne stene

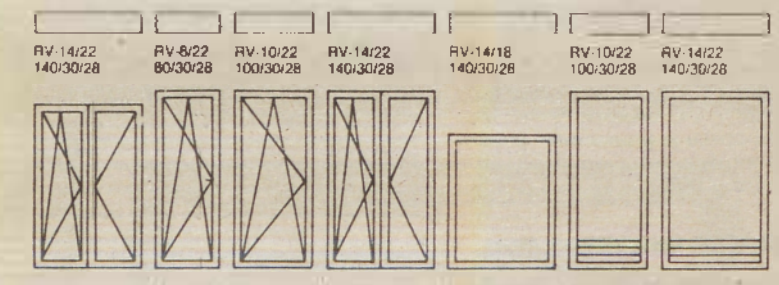

RV-14/22 140/30/28	RV-8/22 80/30/28	RV-10/22 100/30/28	RV-14/22 140/30/28	RV-14/18 140/30/28	RV-10/22 100/30/28	RV-14/22 140/30/28
140/210	80/220	100/220	140/220	140/180	100/220	140/220
INO 14/21-D	INO 8/22	INO 10/22	INO 14/22-D	INO 14/18-F	INO 10/22-F	INO 14/22-F
	KO 8/22		KO 14/22			
	KOS III	KOS III	KOS III			

način odpiranja

okna: levo, desno
vrata

gibljiva polkna

okna z gibljivimi polkni

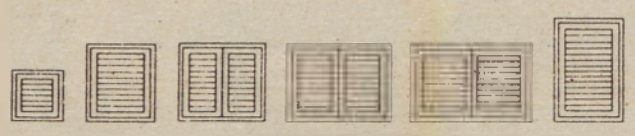

60/60	80/90	100/90	120/90	140/90	80/120
G 6/6	G 8/9	G 10/9	G 12/9	G 14/9	G 8/12
JUG 6/6	JUG 8/9		JUG 12/9		JUG 8/12

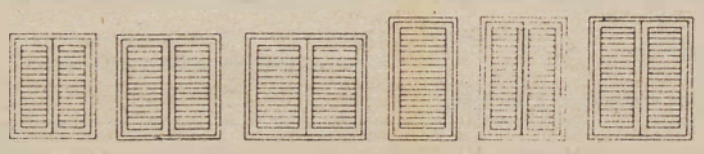

100/120	120/120	140/120	80/140	100/140	120/140
G 10/12	G 12/12	G 14/12	G 8/14	G 10/14	JUG 12/14
	JUG 12/12		JUG 8/14		

140/140	180/140	80/210	80/220	100/220
G 14/4	G 18/4	G 8/21	G 8/22	G 10/22
JUG 14/14			JUG 8/22	

— mere so modularne

JUG - okna z gibljivimi polkni
G - gibljiva polkna

140/220
G 14/22
JUG 14/22

pridržujemo si pravico do konstrukcijskih sprememb, ki ne vplivajo na funkcionalnost

sobna vrata

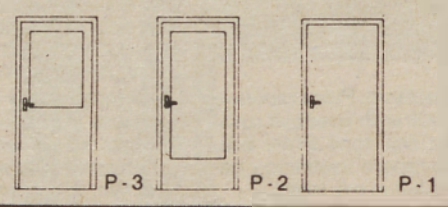

Podboji:

masivni	suhomontažni	slepi
M 10-7	SN 12-7	N 12-7
M 10-8	SN 12-8	N 12-8
M 10-9	SN 12-9	N 12-9
M 15-7	SN 16-7	N 16-7
M 15-8	SN 16-8	N 16-8
M 15-9	SN 16-9	N 16-9
M 22-9	SN 22-9	N 22-9
M 28-9	SN 28-9	N 28-9

modularna mera	proizvodna mera	mizarska svetla mera
7 M	70/205	61/198.5
8 M	80/205	71/198.5
9 M	90/205	81/198.5

vhodna, garažna vrata in stranski elementi

enokrilna vrata dim.: 107/209

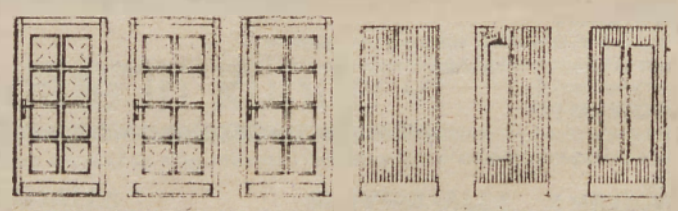

OE-18 MV, OE-12 MV, OE-10 MV, VE-0, VE-1, VE-2

dvokrilna vrata dim.: 130/209

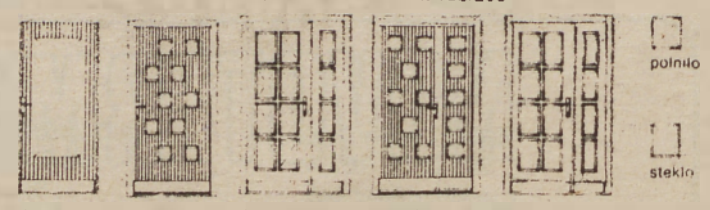

VE-3, VE-110, OE-28 MV, VE-212, OE-20 MV

garažna vrata dim.: 238/209 — mere so modularne

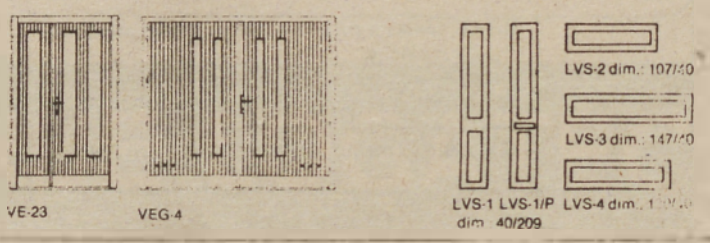

VE-23, VEG-4

prodam

ZASTAVO 1300, v voznem stanju (tudi po delih), prodam. Franc Macun. Cven 74, p. Ljutomer. In-245

WV 1300, letnik 1970, prodam. Informacije po telefonu 81-987. In-244

ZASTAVO 750, registrirano do januarja 1985, prodam. Panič, Ljutomer, Užiška 1, telefon (069) 81-426. In-242

VARNOSTNI LOK ZA FERGUSON, 39 KS, prodam. Bokrači 11. M-1698

SPODNJE KUHINJSKE ELEMENTE, STANDARDNE, PRODAM. Ogled je možen v petek in soboto od 15. do 17. ure. Felkar, Murska Sobota. Lendavska 19/B-III. nadstropje. M-1690

STAREJŠE POHIŠTVO ZA SPALNICO PRODAM. Ogled po 15. uri. Zadravec, Murska Sobota, Juša Kramarja 14. M-1691

KRAVO PRODAM. Hari, Križevci 178 v Prekmurju. M-1692

ŠKODO 110 DE LUX PRODAM. Žižki 106. M-1693

CITROEN GS 1,2, letnik 1977, zelo dobro ohranjen, prodam. Telefon popoldne: 22-758. M-1:94

NOV CAFE BAR ATRIJ!

Cenjene goste vabimo, da obiščete na novo odprt CAFE BAR ATRIJ v Murski Soboti, Lendavska ulica 19/B.

Za obisk se toplo priporočamo. Darjan Gerenčer Lendavska 19/B M. Sobota

SUZUKI ZA MOTOCROS, letnik 1982, prodam. Miha Buček, Murska Sobota, Noršinska 1. M-1695

MEŠANI GOZD, 80 arov, 100 m od glavne ceste, prodam. Naslov v upravi lista. M-1696

PRALNI STROJ GORENJE (z manjšo okvaro) ugodno prodam. Vukanič, Andrejci 54. M-1697

STAREJŠO STANOVANJSKO HIŠO v bližini Radenec prodam. Informacije: Petanjci 73. M-1698

TELEVIZOR GORENJE 900 AVTOMATIK, črno-beli, prodam. Tropovci 25/C. M-1700

CIRKULARKO (na jermenico), primerno za kmetijo, prodam. Murska Sobota, Noršinska cesta 1. M-1701

HIŠO V PROSENJAKOVCIH št. 91 PRODAM. Naslov v upravi lista. M-1702

KRAVA, brejo šest mesecev, enkrat je telila, prodam. Puževci 42. M-1703

VW 1200, letnik 1975, prodam. Pečarovci 35/B, telefon 77-153. M-1704

MLADO KRAVO, brejo sedem mesecev, ni vozna, prodam. Velika Polana 12. M-1705

KRAVO PO IZBIRI PRODAM. Pečarovci 76. M-1707

GOLF JL, letnik 1980, prevoženih 36.000 km, prodam. Telefon: (069) 74-704. M-1707

POHIŠTVO ZA DNEVNO SOBO PRODAM. Zadravec, Murska Sobota, Razlagova 13. M-1708

MALE PUJSKE PRODAM. Sodišinci 55. M-1709

MOTOR ZA ZASTAVO 101 s 15.000 prevoženimi km in ostale dele (ugodno) ter zemljišče za vikend na sončni legi z lepim razgledom prodam. Informacije pri Zrinskem, Dolič 116 v popoldanskih urah. M-1710

AUDI 100 LS 5 S, prevoženih 75.000 km, dobro ohranjen, prodam. Jože Oblak, Zasavska 43/A, Kranj. M-1712

DVE KRAVI, stari šest let, 4 mesece breji, prodam. Janez Mokovec, Turnišče, Štefana Kovača 58. M-1713

tel: 069/73-137
branko MOLLOR radenci
avtokleparstvo-avtoličarstvo
ravnalna miza-komora
zaščita vozil-vlečna služba

RENAULT 4 TLS, letnik 1978, prodam. Puževci 51. M-1716

MOSKVIČ 1300, letnik 1979, obnovljen, in belo pohištvo za kuhinjo ugodno prodam. Boris Vinkovič, Murska Sobota, Naselje Prekmurske brigade 2. M-1717

SPAČEK, letnik 1974, obnovljen, prodam za 35.000 din. Telefon: (069) 78-011. M-1718

HRAST (dolg 3 m, 0,95 m širok), les primeren za sode, prodam. Adolf Binder, Domanjševci 14. M-1719

BREJO SVINJO PRODAM. Žižki 70. M-1720

TAKOJ VSELJIVO HIŠO v središču Lendave, primerno za obrt, prodam. Informacije pri Horvatu, Murska Sobota, Gregorčičeva 9, telefon 23-296. M-1721

FORD TAUNUS 12 M UGODNO PRODAM. Vaneča 26/B. Ogled po 15. uri. M-1722

FORD ESKORD, letnik 1973, registriran do decembra 1984, prodam. Ogled po 15. uri. Talaber, Murska Sobota, Lendavska 23/B. M-1723

MOPED 14 V s štirimi prestavami in harmoniko hohner, 40-basno, prodam. Adrijanci 41. M-1725

GOLF (na bencin), letnik 1982, prodam. Naslov v upravi lista. M-1726

ŽELEZNA OKNA, 4-delna (2,30 x 1,10 m), 3 kose, primerna za vrtnarja ali obrtnika, in gradbeno omaro ugodno prodam. Banfi, Murska Sobota, Staneta Rozmana 15. M-1727

ENOOSNO PRIKOLICO, težko, kiper, prodam. Murski Črnci 20. M-1728

ŠKODO 110 L UGODNO PRODAM. Martjanci 26/A. M-1640

STANOVANJE PRODAM. Telefon po 19. uri: 21-688. M-1637

P 126, letnik 1977, prodam. Kuzma 57. M-1641

KRAVO, kontrola A, s teletom ali brez, in slamoreznico s puhalnikom prodam. Pečarovci 72. M-1642

SENO V BALAH PRODAM. Černelavci 39. M-1643

PREDSETVENIK METALNA 220 (peresasti) in enoosni priklopnik z avtomatsko kljuko za zetor prodam. Lemerje 62. M-1644

VINOGRAD, mladi nasad, s kletjo, elektrika na parceli, prodam. Naslov v upravi lista. M-1645

OJAČEVALEC FENDER, 100 W, in VW 1200 prodam. Franc Husar, Bakovci, Ribiška 6. M-1646

FIAT 750, letnik 1983, in motorno žago, novo, prodam. Ogled po 15. uri: Stanko Senjur, Križevci 54/A pri Ljutomeru. M-1647

GLOBOK OTROŠKI VOZIČEK IN OTROŠKO posteljo z vložkom prodam. Murska sobota, Cankarjeva 82, telefon 22-511. M-1648

LESENO UTO, električno omaro za novo gradnjo in polnila rapid prodam. Moravci 22/d. M-1649

AUDI 100 LS, letnik 1970, ugodno prodam. Informacije: telefon 21-372. M-1651

ROČNO KOSILNICO, širina kose 140 cm, prodam. Pečarovci 86. M-1654

LADIJSKI POD, 3-krat barvan, temno rjav, 50 kv. m, prodam. Naslov v upravi lista. M-1654

TRAKTOR ZETOR 50/1, letnik 1983, s kabino, registriran do decembra 1983, prodam. Jože Kranjc, Črnci 23, p. Apače. M-1655

ŠKODO 110 L, novo, blatnike in prednje luči, nove, prodam. Edi Gregorec, Nasova 5, p. Apače. M-1656

POHIŠTVO ZA DNEVNO SOBO, BMW 1502 in VW 1200, letnik 75/76, prodam. Brunec, Murska Sobota, A. Kardoša 8. M-1659

VINOGRAD V DOBROVNIKU s parcelo za počitniško hišico (jurka, klinton) prodam. Informacije: telefon 23-495. M-1660

inlesinovak okna

STANOVANJSKO HIŠO z gospodarskim poslopjem v Gornjih Petrovcih 78 prodam. Informacije: Franc Belec, Lucova 22, p. G. Petrovci. M-1658

SENO PRODAM. Štefan Zadravec, Turnišče, Pod logom 20. M-1662

ZASTAVO 101, 1. registrirano novembra 76, obnovljeno, prodam. Štajner, Murska Sobota, Štefana Kovača 3. M-1663

Dragemu očetu Beleku Mariču iz Nuskove želijo za bližnji praznik vse najboljše, izpolnitev vseh življenjskih ciljev, predvsem pa, da bi ostal še naprej tako dober in skrben očka — hčerki Suzana in Melita ter sin Marjan. Iskrenim čestitkam se pridružuje tudi žena.

OTROŠKO POSTELJICO, dobro ohranjeno, ugodno prodam. Tinika Barbarič, Murska Sobota, Mojstrska 2. M-1667

DIANO 6, letnik izdelave 1978, v zelo dobrem stanju, prodam. Škafar, Bratonci 145/B. M-1668

BREJO SVINJO PRODAM. Kohek, Dolnja Bistrica 37/a. M-1669

TELEVIZOR, črno-beli, prodam. Darko Mekicar, Murska Sobota, Štefana Kovača 25. M-1670

MLADO ŽREBE PRODAM. Dankovci 38, p. Mačkovci. M-1672

MREŽASTE BRANE ZA KROMPIR PRODAM. Naslov v upravi lista. M-1678

KRAVO, brejo osem mesecev, vozno, prodam. Odranci 338. M-1679

GOLF JGL, letnik 1981, prevoženih 43.000 km, prodam. Ogled možen v soboto in nedeljo. Kampuš. Spodnja Ščavnica 26. M-1680

MALE PUJSKE PRODAM. Satahovci 40. M-1681

TOMOS 15 SLC, letnik 1981, ugodno prodam. Skakovci 35. M-1682

TELICO, kontrola A, brejo devet mesecev, prodam. Lemerje 81. M-1683

MLADO KRAVO, drugič brejo, prodam. Matjaševci 44. M-1685

KRAVO PRODAM. Naslov v upravi lista. M-1686

NOVO STANOVANJSKO HIŠO, 140 m², z dovoljenjem za gostinski lokal, na prometni cesti, približno 5 km od Avstrije, z zemljo in gozdom prodam. Naslov v upravi lista. M-1729

MALE PUJSKE PRODAM. Cipot, Krog, Trubarjeva 63. M-1730

RENAULT 4, neregistriran, letnik 1976, prodam za 25.000 din. Slaščičarna pri gasilskem domu v Murski Soboti. M-1732

KRAVE PRODAM. Štefan Kuhar, Moravci 74, p. Martjanci. M-1734

TRISOBNO KONFORTNO STANOVANJE V ŠIŠKI-DRAVLJE, 75 m², za gotovino in kredit do ene tretjine vseljivo, prodam. Naslov v upravi lista M-1735

BARVNI TELEVIZOR GORENJE PRODAM! Informacije po telefonu 23-314, ob delavnikih po 15. uri. M-1736

STARO HIŠO z vinogradom na lepi sončni legi, blizu Ljutomera, primerno za kmečki turizem prodam. Naslov v upravi lista. In-247

PARCELO S HIŠO V LENDAVI (stari vinograd), prodam. Lendavske gorice 18. Le-144

MLADO KRAVO s prvim teletom prodam. Avgust Prelog, Šalinci 16, p. Ljutomer. In-246

NESNICE, mlade jarkice, pasme HISEX, rjave, stare tri mesece, navajene že na vso domačo hrano, iz vrst najboljših pasem nesnic, prodajam. Dobite jih vsak dan, tudi v soboto in nedeljo po zelo ugodni ceni. Jože Soršak, Podložе 1, 62323 Ptujska gora. In-220

BREJO TELICO PRODAM. Konrad Valner, Plitvica 8, p. Apače. M-OP

DVOINPOLSOBNO STANOVANJE V MURSKI SOBOTI (NAD BOROVIM), prodam. Naslov v upravi lista. Informacije od 15. do 18. ure. M-1522

Razdalje se krajšajo. Gostilna na Hotizi je blizu.

ZASTAVO 101, dobro ohranjeno, prodam. Kuzmič, Staneta Rozmana 2. M-1369

SEJALNICO ZA KORUZO, 4-redno in dvoosno prikolico prodam. Konrad Valner, Plitvica 8, 69253 Apače. M-OP

GRADBENO PARCELO V SREDIŠČU MORAVEC PRODAM ali zamenjam za gradbeni material. Ostalo po dogovoru. Telefon po 16. uri: 062-28-754. M-1737

SEMENSKI KROMPIR PRODAM. Naslov v upravi lista. M-1738

STAREJŠO HIŠO V ČENTIBI št. 2, na 33-arski parceli (voda, elektrika, asfalt), prodam. Cena po dogovoru. Informacije Jože Levašič, Ljubljana, Ulica Posavskega 26. M-1739

OPTIKO ZA NASTAVITEV STEKANJA KOLES, firma HUNTER, prodam. Informacije po telefonu 062-74-345. M-OP

STAN. PRIKOLICO IMV 450, staro štiri leta, z baldahinom, ohranjeno prodam. Informacije od 18. do 21. ure po telefonu 061 627-082. M-OP

ZASTAVO 101, registrirano do marca 1985, prodam. Naslov v upravi lista. M-1740

BARVNI TELEVIZOR GORENJE, zamenjan ekran, skoraj nov (cena 50.000 din), hladilnik Gorenje, 170 l, štedilnik Gorenje (2 elektrika + 2 plin) in predsobni zidni obešalnik (180 × 120 cm), z ogledalom, vse rabljeno, ugodno prodam. Vprašati vsak dan po 15. uri. Murska Sobota, Borisa Ziherla 4, telefon 22-655. M-1742

BARVNI TELEVIZOR GORENJE PRODAM. Puconci 82/A. M-1743

ZASTAVO 101, registrirano, v voznem stanju, ugodno prodam. Evgen Cmor, Moravci 53, p. Martjanci. M-1744

DVE KRAVI PRODAM. Bratonci 155. M-1745

STAREJŠO HIŠO, takoj vseljivo in 2 ha 275 m² zemlje vseh kultur, zaradi starosti lastnika, takoj prodam. Ogled posestva 23. aprila v Žrnovi 3 (Radenci-Kapela). M-1747

DVE KOMBINIRANI OMARI ZA DNEVNO SOBO (nižje), prodam. Ludvik Vlaj, Murska Sobota, Lendavska 43. M-1749

OKVIR MOTORJA APN 6 prodam. Marjan Granfol, Murska Sobota, Lendavska 17/B. M-1750

MOTOR ZA R 4, letnik 1974, dobro ohranjen, prodam. Ogled vsak dan. Kovač, Murska Sobota, Tišinska ul. 29. M-1751

TRAKTOR STEYR, tip 182, 35 KS, prodam. Avgust Zadravec, Lipa 138. M-1752

TRAKTOR ZETOR, 55 KM, tridelni plug in brane prodam. Satahovci 32. M-1753

KOMBI ZASTAVO 850, letnik 1980, prodam. Bogojina 47. M-1755

ASCONA A 16 UGODNO NAPRODAJ. Petanjci 107/A. M-1756

HIŠO z gospodarskim poslopjem, starejšo (leseno), prodam. Voda in elektrika v hiši. Naslov v upravi lista ali informacije po 19. uri po telefonu na številko 72-721. M-1757

ČZ ENDURO 250 ccm, italijansko, opremljeno, prodam. Franc Kovač, Dokležovje 68, p. Beltinci. M-1758

STAREJŠE STANOVANJE V MURSKI SOBOTI s pravico do nadomestne parcele prodam. Telefon 22-958. M-1759

TELEVIZOR, črno-beli, prodam. Naslov v upravi lista. M-1760

ZASTAVO 101 L, pragi in blatniki zamenjani, letnik 1978, prodam. Kolmanič, Bučečovci 34, p. Križevci pri Ljutomeru. M-1761

ZASTAVO 101 L, letnik 1978, prodam. Janko, Šalovci 120. M-1763

KRAVO, dobro mlekarico, brejo tri mesece, kontrola A, prodam. Velika Polana 187. M-1764

ZASTAVO 101, letnik 1976, prodam. Telefon po 15. uri: 22-971. M-1766

ŠKODA 100 Š in FIAT 125 NAPRODAJ. Gomilice 83/A. M-1767

SVINJO ZA PRIPUSTITEV PRODAM. Bogojina 25. M-1768

VINOGRADNIŠKO-GOSPODARSKO ZGRADBO (počitniška hiša) z vinogradom in vinogradniško opremo v okolici Kapele in Radenec prodam. Hiša je podkletena, napeljana sta elektrika in vodovod. Vinograda je 50 arov, novejši nasad. Informacije v večernih urah po telefonu (069) 82-512. M-MM

MERCEDES 200 D, letnik 1980, in kombi IMV RENAULT, letnik 1976, prodam. Informacije: Murska Sobota, Kidričeva 31. M-1804

TRAKTOR ZETOR 4911, 300 delovnih ur, prodam. Kelenc Dezider, Kot 13, p. Lendava. M-MM

KVALITETNO SENO, 2 t, prodam. Tubaut, Hotiza 141. M-MM

ŠTIRISOBNO STANOVANJE z garažo in ostalimi pomožnimi prostori v Črenšovcih prodam. Naslov v upravi lista. M-MM

RENAULT 4 TLS, prevoženih 52.000 km, letnik 1981, prodam. Telefon po 16. uri: 23-139. M-1773

TELEVIZOR, črno-beli, star dva meseca, ugodno prodam. Marič, Lendavska 26. M-1774

TRAKTOR URSUS s priključki in koso prodam. Naslov v upravi lista. M-1775

ČRNE SALONITNE PLOŠČE (200 kosov), 8-valne, prodam. Veržej 12/b, telefon do 15. ure: 23-450 — Slavič. M-1776

ŠKODO 120 L, manjši tip, prevoženih 36.000 km, z novimi gumami, prodam. Jože Pitz, Topolovci 2, p. Cankova. M-1778

ZDOMCI POZOR!

NOVO MEDETAŽNO HIŠO V MORAVSKIH TOPLICAH UGODNO PRODAM. Hiša je na 800 m² veliki parceli, delno vseljiva. Vse informacije pri Slavku Horvatu, Moravske Toplice št. 8 ali Trstenjakova 32 — vsak dan v večernih urah. M-OP

KOSILNICO FIGARO s sedežem in osebni avto FIAT 125 prodam. Pečarovci 48, telefon 77-060. M-1779

MALO POSESTVO z 2 ha obdelovalne zemlje in 1 ha gozda ter hišo prodam. Pečarovci 87. M-1780

MOPED s štirimi prestavami, dobro ohranjen, prodam. Milan Verban, Pečarovci 40/a. M-1781

MOPED APN 6 prodam, elektronic 90 kupim. Anton Marič, Rogašovci 53. M-1782

DIANO (karambolirano) ugodno prodam. Stanko Černela, Bogojina. M-1884

TRAKTOR S KABINO, 35 KM, prodam. Janko Horvat, Pečarovci 19, p. Mačkovci. M-1784

NERJAVEČO PLOČEVINO za štedilnik (centralno ogrevanje) in bojler prodam. Lucova 40. M-1790

ZASTAVO 101, letnik 1973, tudi za dele, prodam. Stanko Katona, Veščica 38. M-1785

HIŠO V GORNJI RADGONI z manjšo delavnico, delno opremljeno, prodam. Informacije pri Jožetu Kolblu, telefon 74-311. M-1788

NOVO HIŠO V PROSENJAKOVCIH št. 20 prodam. Ogled v soboto in v nedeljo. M-1789

kupim

ČZENDURO, lahko v nevoznem stanju, kupim. Jože Horvat, Črenšovci 26. M-1699

DŽIP, lahko v nevoznem stanju ali brez motorja kupim. Zvonko Nagy, Čentiba 64, Lendava. Telefon do 14. ure: 75-271, interna 48. M-1724

sobe

SOBO v Murski Soboti išče dijakinja za naslednje šolsko leto. Ponudbe pod šifro: »PLAČAM DOBRO«. M-1661

OPREMLJENO SOBO ODDAM SAMSKEMU MOŠKEMU. Naslov v upravi lista. M-1794

SOBO, po možnosti s kopalnico, nujno iščeta mlada zakonca. Bratonci 140. M-1769

zaposlitve

DVA ZIDARJA in delavca za omete zaposlim. Gradbena obrt Koper, Letoviška 5, telefon 066-23-449. M-1746

razno

ZDOMCI POZOR!

Otroka sprejmem v celotno oskrbo za vse leto. Bližina osnovne in srednje šole. Naslov v upravi lista. Le-146

RAZOČARANI OČKA, 36/170, svetlolas, z 11-letnim sinom, išče po tej poti zaradi pomanjkanja časa skromno žensko, ki ima smisel za dom in družino. Tvoj otrok ni ovira. Naslov pod šifro: »HARMONIJA«. M-OP

NOTRANJE OMETE IN DRUGA MANJŠA ZIDARSKA DELA OPRAVLJAM KAKOVOSTNO IN PO UGODNI CENI. Naslov v upravi lista. M-1664

V SOBOTO, 21. aprila vabljeni na domače koline z bujto repo. Vljudno vabi gostilna ŽELEZEN iz Beznovec. M-1823

INKUBATOR ZA VALJENJE JAJC IŠČEM. Jože Benkovič, Bogojina 62. M-1688

LOKAL ZA MIRNO OBRT V CENTRU LENDAVE ODDAM V NAJEM. Kličite po telefonu 70-053 — od 15. do 20. ure. M-1714

PREKLIC!

Preklicujem veljavnost zaključnega spričevala, izdanega v OŠ Branko Bernot-Aljaž v Križevcih pri Ljutomeru, leta 1981. Jožica Slavič, Grabe 17, Križevci pri Ljutomeru. In-250

TRAVNIKE ODDAM V NAJEM. Sod s slivami za žganje prodam. Brezovci 40. M-1765

2 HA ZEMLJE V PESKOVCIH DAM V NAJEM. Informacije: Peskovci 10. M-1772

FERGUSON 540, 42, 200 ur, zamenjam za manjšega 35 ali 39, dobro ohranjenega. Naslov v upravi lista. M-1787

VESTNIK

Glasilo občinskih konferenc SZDL Murska Sobota, Gornja Radgona, Lendava in Ljutomer — Izdaja Zavod za časopisno in radijsko dejavnost Murska Sobota, Titova 29/I — Ureja uredniški odbor:

Stefan Dravec (direktor in glavni urednik), Jus Makovec (pomočnik direktorja in glavnega urednika), Jože Šabjan (odgovorni urednik), Brigita Bavčar, Jani Dominko, Jože Graj, Milan Jerše, Ludvik Kovač, Dušan Lopornik, Feri Maučec (šport), Vlado Paveo, Stefan Sobočan, Janko Stolnik (dopisništvo), Branko Zunec, Günter Endre (tehnični urednik), Nevenka Emrl (lektor). Naslov uredništva in uprave: Murska Sobota, Titova 29/I — Telefoni: novinarji 21-232, 21-064 in 21-383, direktor in glavni urednik, odgovorni urednik, naročniški oddelek, računovodstvo, gospodarsko-propagandna služba in tajništvo 21-064 in 21-383; dopisništvo Gornja Radgona tel. 74-597, dopisništvo Lendava tel. 75-085 in dopisništvo Ljutomer tel. 81-317 — Nenaročenih rokopisov in fotografij ne vračamo. — Celoletna naročnina 470,00 din, polletna 235,00 din, letna naročnina za mozemstvo 1.100,00 din, celoletna naročnina za delovne organizacije 630,00 din. Tekoči račun pri SDK Murska Sobota 51900-603-30005 — Devizni račun pri Jugobanki Ljubljana 501005620-000112-25730-30-4-01176 — Cena posamezne številke 13,00 din. Tiska ČGP Večer Maribor — Po pristojnem mnenju je Vestnik oproščen plačila temeljnega davka od prometa proizvodov.

Končano tvoje je življenje,
veroval v lepše si življenje.
Bridka bolečina ostala je pri nas,
oh, kdaj zacelil jo bo čas.

ZAHVALA

Ob boleči in nenadomestljivi izgubi, ko nas je v 73. letu starosti zapustil naš dragi mož, oče, stari oče, svak in tast

Franc Sapač

iz Černelavec 5

Med nami je praznina, v naših srcih bolečina. Težko je spoznanje, da te več nikoli ne bo med nami. Naše misli so pri tebi in tvoj dragi lik ostane v naših srcih do konca dni. Ob tej boleči izgubi se iskreno zahvaljujemo vsem sorodnikom, znancem, prijateljem, vsem sosedom in sovaščanom za vso pomoč v najtežjih trenutkih, vsem, ki so nas tolažili, darovali vence in šopke, nam izrekli sožalje in našega dragega očeta v tako velikem številu pospremili na njegovi zadnji poti.

Prisrčna hvala g. duhovniku za pogrebni obred, pevcem za odpete žalostinke, godbi iz Bakovec, kolektivu Kartonaže, govorniku Celecu za poslovilne besede ob odprtem grobu, Ludviku Škaliču in zdravniškemu osebju internega oddelka bolnišnice v Rakičanu.

Vsem še enkrat — iskrena hvala!

Černelavci, 4. aprila 1983

Žalujoči: žena Vera, sin Janez z ženo Regino, hčerka Darinka ter vnuki Romana, Jana, Darko in Martina

ABCPOMURKA ABCPOMURKA ABCPO

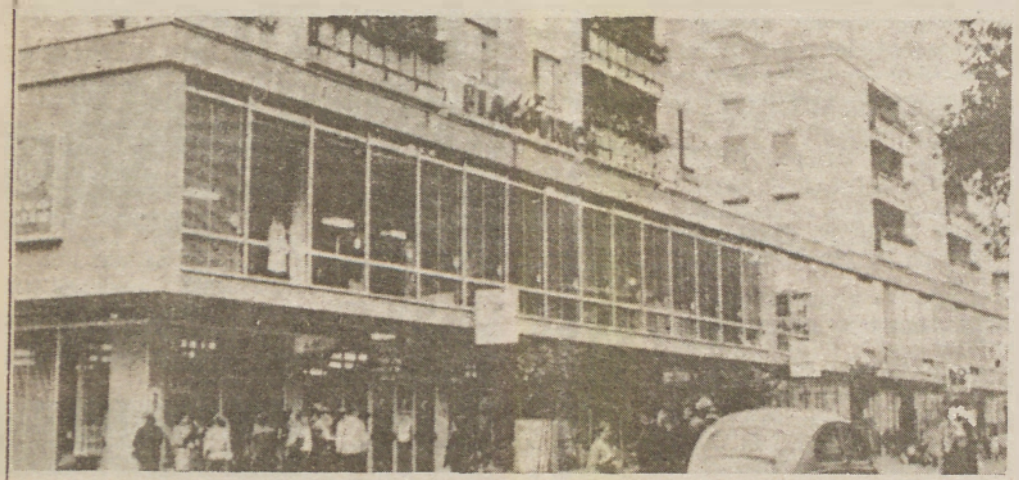

PREIZKUSITE NAŠO POMLADNO PONUDBO

KI SMO JO PRIPRAVILI S POSEBNIM TRUDOM IN POZORNOSTJO

V prodaji so že pomladna in letna oblačila, posebej izbrano metražno blago, perilo in pletenine, zavese, preproge ter vse ostalo za pomladno osvežitev stanovanja.
Zdrava in poceni vožnja je vožnja s kolesom. Pripravili smo vam lepo izbiro moških, ženskih in otroških koles ter nadomestne dele.
Za vrtičkarje, vrtnarje, sadjarje in vinogradnike;
škropilnice, kosilnice, okopalnike, semena, škropiva in gnojila ter ročaje in vso ostalo drobno orodje.

Graditelji! Nudimo vam:
gradbeni material, okna, vrata, pode in opažni les; ploščice zidne in talne, plošče za steze, garažna vrata, kovinska in lesena, ves izolacijski material; peči za centralno kurjavo in radiatorje, material za električno, vodovodno in toplovodno napeljavo; belo tehniko, male gospodinjske aparate, televizijske in radijske sprejemnike ter ostale proizvode iz akustike.

PRIČAKUJEMO VAŠ OBISK V NAŠIH PRODAJALNAH V M. SOBOTI IN NA PODEŽELJU ŠE POSEBEJ PA V BLAGOVNIH HIŠAH:

V BLAGOVNICI, DOMU TEHNIKE
SALONU POHIŠTVA, SALONU MODE IN V RAVENKI V BELTINCIH

Veletrgovina
Potrošnik
Murska Sobota

DOM NI LE STREHA NAD GLAVO

VAŠ DOM POTREBUJE SODOBNO POHIŠTVO!

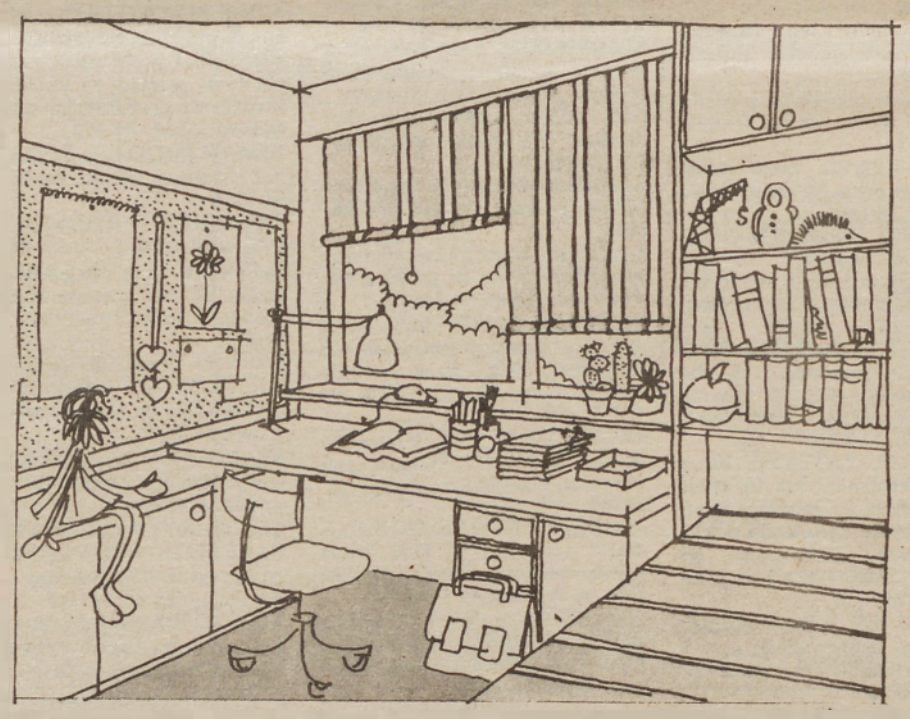

Rešitev za opremo vašega doma vam strokovno posreduje

lesnina

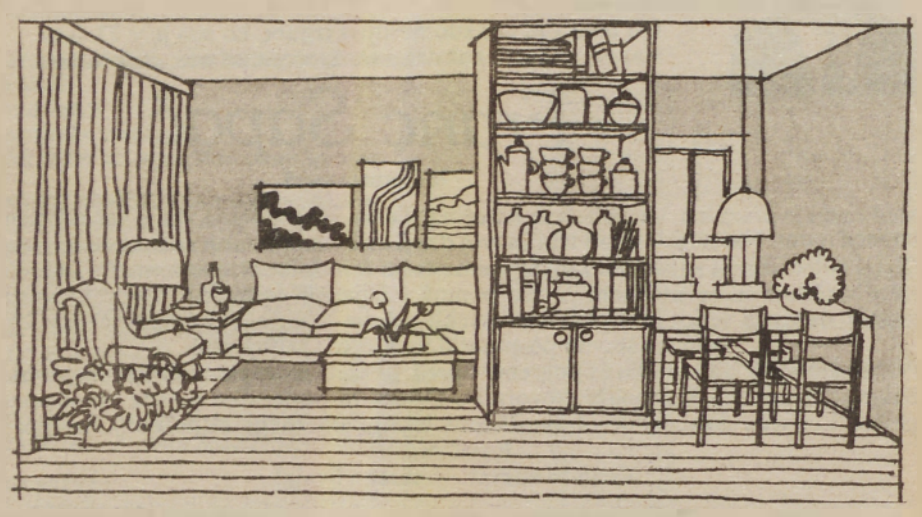

Sleherni prostor potrebuje ustrezno pohištvo, ki je odvisno od velikosti, lege, barvnih odtenkov, od vaših bivalnih navad itd. Strokovne nasvete dobite pri Lesnini

- nudimo vam pohištvo proizvodnih tozdov Lesnine, članic Unilesa in drugih pomembnejših proizvajalcev iz celotne Jugoslavije
- posebej vam priporočamo nakup sestavljivega pohištva, sodobnih oblik in primernega za opremo slehernega prostora
- nudimo vam vseh vrst svetil, preprog in izdelkov bele tehnike
- na voljo imamo kosovno pohištvo, ki bo dopolnilo vaše neizpopolnjene prostore

LESNINA, SALON POHIŠTVA, BAKOVSKA 1, MURSKA SOBOTA, ŽELI ZDOMCEM PRIJETNO BIVANJE V DOMOVINI IN SE PRIPOROČA ZA OBISK IN NAKUP!

Radijski in televizijski spored od 20. do 26. aprila

PETEK

RADIO MURSKA SOBOTA

16.00 Pet najboljših ta teden . . ., 16.30 Aktualno v petek, 20. aprila (mladinska oddaja, Kam konec tedna), 18.00 Najlepše želje s čestitkami in pozdravi, 19.00 Vključitev osrednjega slovenskega sporeda.

TV LJUBLJANA

8.50 Tv v šoli: Tv koledar, Posadimo drevo, Ruščina, Odmor, Tv gledališče, Poročila, 10.35 Tv v šoli: Doba katedral: Ludvik IX., kralj, vitez in svetnik, Risanka, Iz naših krajev — Negotin, Elektronski računalniki, Risanka, Velikani svetovne književnosti, V pravem trenutku na pravem mestu (do 12.30), 17.15 Poročila, 17.20 Rock portret: Sead Memić-Vajta, oddaja TV Novi Sad, 17.50 Modro poletje, španska mladinska nanizanka, 18.25 Obzornik ljubljanskega območja, 18.40 Kras in krasoslovje, izobraževalna oddaja iz niza Kras, 19.05 Risanka, 19.20 Cik cak, 19.24 TV in radio nocoj, 19.26 Zrno do zrna, 19.30 TV dnevnik I, 19.55 Vreme, 19.57 Propagandna oddaja, 20.00 Včeraj za jutri: Brstenje, dokumentarna serija, 20.30 Propagandna oddaja, 20.35 Ne prezrite, 20.50 TV kviz, 22.00 TV dnevnik II, 22.15 Vesele žene Windsorske, angleški film

Oddajniki II. TV mreže:

17.25 TV dnevnik, 17.45 Vrtoglavci, otroška serija, 18.15 Zdravstveno izobraževanje, 18.45 Zabavno glasbena oddaja, 19.30 TV dnevnik, 20.00 Baletna oddaja, 20.45 Zagrebška panorama, 21.00 Vidiki, dokumentarna oddaja, 21.50 Nočni kino: Ena in ena je tri, zahodnonemški film (do 23.10).

TV ZAGREB

8.50 TV v šoli, 16.40 TV v šoli, 17.40 Poročila, 17.45 Vrtoglavci, 18.15 TV koledar, 18.25 Kronika reških občin, 18.45 Aktualnosti, 19.15 Risanka, 19.30 Dnevnik, 20.00 Clochmerle, 21.00 Bodite z nami, 21.45 Dnevnik, 22.00 Paleta.

TV AVSTRIJA

9.00 Jutranja poročila, 9.05 TV v šoli, 10.30 Zdravnik iz San Michella (film), 12.30 Usmeritev, 13.00 Poročila, 15.00 Dok. film 15.45 Camargue (film), 17.00 Poročila, 17.05 TV v šoli, 17.30 Risanka, 17.55 Spanček Zaspanček, 18.00 Pan-optikum, 18.30 Družinski magacin, 19.00 Avstrija danes, 19.30 Čas v sliki, 20.15 Čarobna gora (TV film), 22.10 Šport

ljubljanska banka
Pomurska banka

TV MADŽARSKA

8.10 in 14.30 Šolska TV, 10.00 Kratki filmi: Velike železnice; Užitni kristal sol; Čuvaj rezervata, 15.55 Poper, ponovitev 15. (zadnjega) dela nadaljevanke, 16.55 Vsakdan v kraju Ozd, dokumentarni film, 18.00 Okno, reportaže, 19.30 TV dnevnik, 20.00 Cvetna nedelja nekega konjušarja, TV igra, 21.50 Rešitelj otroka, G. Sztehlo, 22.55 TV dnevnik.

TV KOPER

NISMO PREJELI SPOREDA

SOBOTA

RADIO MURSKA SOBOTA

16.00 Glasbena paleta po vašem izboru, 16.30 Aktualno v soboto, 21. aprila (sobotna reportaža, Listamo po letnikih Vestnika, Iz naših društev, Naš nasvet), 18.00 Najlepše želje s čestitkami in pozdravi, 19.00 Vključitev osrednjega slovenskega sporeda.

DEŽURSTVO: 14.00 do 16.00 (telefon: 21-232)

TV LJUBLJANA

8.00 Poročila, 8.05 Slovenske ljudske pravljice: O teh labodkah, 8.25 Pedenjžep, 8.55 Jole, Jole, otroška serija TV Titograd, 9.25 Mali svet: Kako nastane slikanica, otroška oddaja TV Zagreb, 9.55 S. Pregl: Odprava zelenega zmaja — Srečanje, mladinska nadaljevanka, 10.25 Diamanti na nebu, angleška dokumentarna serija, 11.15 Včeraj za jutri: Slana hladne vode, dokumentarna serija, 11.45 Poročila (do 11.50), 15.20 Poročila, 15.25 PJ v nogometu Osijek—Partizan, prenos v odmoru . . ., 17.15 Ribiči iz Moorhövda, zahodnonemška nadaljevanka, 18.30 Skrivnostni svet Arthurja Clarka: Neznani leteči predmeti, angleška dokumentarna serija, 19.00 Risanka, 19.25 Cik cak, 19.24 TV in radio nocoj, 19.26 Zrno do zrna, 19.30 TV dnevnik, 19.55 Vreme, 19.57 Propagandna oddaja, 20.00 Mednarodno srečanje čarodejev, prenos iz Cankarjevega doma, propagandna oddaja, zrcalo tedna, Zvezda, ameriški film, Poročila.

OPOMBA: 20.00 PJ v košarki — ev. 3. tekma III. kola končnice.

TV ZAGREB

8.50 TV v šoli, 14.55 Sedem TV dni, 17.15 Poročila, 17.20 TV koledar, 17.30 Dokumentarna oddaja, 18.15 Mali koncert, 18.30 Dosje, 19.15 Risanka, 19.30 Dnevnik, 20.00 Skrivnost karpatskega gradu, 21.40 Dnevnik, 21.55 Pred polnočjo.

TV AVSTRIJA

9.00 Poročila, 9.05 TV v šoli, 10.35 Tranbrazilija, 12.10 Nočni studio, 13.15 Poročila, 14.40 Prodani dedek (film), 16.15 Sto dni na čarobni gori, 17.00 Poročila, Abeceda športa, 17.30 Mojster Eder, 17.55 Spanček Zaspanček, 18.00 Tedenski TV spored, 18.25 V soboto zvečer, 19.00 Avstrija danes, 19.30 Čas v sliki, 20.15 Lehar-ekspres, 21.50 Šport, 22.50 Evina hčerka.

TV MADŽARSKA

8.05 Naš ekran, 8.25 Za otroke, 11.05 Družina Leurent, pon. 14.25 Otrokov razvoj, 14.50 Obiskovalci, sci-fi serija, 15.50 V Sofiji, 16.40 Računalnik, 3. del, 17.10 Za najstnike, 17.55 Kuhajmo, 18.25 Parabola, 19.30 TV dnevnik, 20.00 Londonsko srečanje, Hitchcockov film, 21.35 Madžarski plesi, 21.40 Vsi domov, italijanski film, 23.30 TV dnevnik.

TV KOPER

15.00 PREGANJANI — film — Igrajo: Robert Mitchum, Teresa Wright, Judith Anderson in drugi — režija: Raoul Walsh, 16.25 Nogomet: Osijek, Osijek—Partizan (Jugoslovansko prvenstvo), 18.15 Narodni park »Daimiel« — dokumentarec iz serije Človek in zemlja, 18.45 Risanke, 19.30 Tv dnevnik stičišče, 19.50 Ameriške komike, 20.00 Venezuelski pesmi in plesi, 20.30 Lucy ljubi dolarje — televizijski film iz serije Lucy in njeni, 21.00 Dolgo iskanje — dokumentarna oddaja, 22.00 Tv dnevnik vse danes, 22.10 Nočni film

NEDELJA

RADIO MURSKA SOBOTA

10.05 Najlepše želje s čestitkami in pozdravi, 11.00 Srečanje na pomurskem valu, 12.00 Spored v madžarskem jeziku, 13.00 Doma in onkraj meja, 13.30 V nedeljo popoldne (kmetijska oddaja, humoristično-satirična priloga), 14.30 Najlepše želje s čestitkami in pozdravi, 16.00 Vključitev osrednjega slovenskega sporeda.

DEŽURSTVO: 9.00 do 13.00 (telefon: 21-232)

TV LJUBLJANA

9.05 Poročila, 9.20 Živ žav, otroška matineja, 10.10 Modro poletje, ponovitev španske mladinske nanizanke, 10.45 F. Boyer: Življenje Berlioza, francoska nadaljevanka, 11.40 625, oddaja za stik z gledalci, 12.00 Kmetijska oddaja, 13.00 Poročila (do 13.05), 15.05 Visok pritisk, zabavno glasbena oddaja TV Koper, 15.40 Poročila, 15.45 H-8, jugoslovanski film (ČB), 17.30 Športna poročila, 17.45 Pred Luksemburgom — predstavitev I. dela letošnjih popevk Evrovizije, 18.15 Čudež življenja, švedska dokumentarna oddaja, 19.10 Risanka, 19.20 Cik cak, 19.24 Tv in radio nocoj, 19.26 Zrno do zrna, 19.30 TV dnevnik, 19.55 Vreme, 19.57 Propagandna oddaja, 20.00 S. Karanović — M. Marinović — A Horton: Nekaj vmesnega, nadaljevanje in konec, 21.00 Športni pregled, 21.30 Zeleni pesek, reportaža, 21.55 Poročila.

TV ZAGREB

10.20 Poročila, 10.30 Nedeljsko dopoldne, 12.00 Kmetijska oddaja, 13.00 Umetniška topografija — Koprivnica, 13.30 Prehrana rastlin, 14.00 Oddaja o narodnih običajih, 14.30 Modro poletje, 15.30 V nedeljo, 17.20 Banda Al Cappona (film), 18.55 Risanka, 19.30 Dnevnik, 20.00 Nekaj vmesnega (serija), 21.00 Športni pregled, 21.30 Potopisna reportaža, 22.00 Dnevnik.

TV AVSTRIJA

9.00 Iskanje srebrnega zvona (film), 10.30 Velikonočna maša v Rimu, 12.00 Papežev nagovor, 12.30 Ob zaključku Svetega leta, 13.00 Poročila, 14.50 Družinski dragulj, 16.30 Mojster Eder, 16.55 Lutke, 17.10 Oddaja o baletu, 17.40 Čeladek, 17.45 Klub seniorjev, 18.30 Družinski magacin, 19.00 Avstrija v sliki, 19.30 Čas v sliki, 20.15 Wagner, 21.15 Igre je konec, 21.45 Mefisto.

TV MADŽARSKA

8.05 Spored za otroke, 10.35 Kormorani se še niso vrnili, mladinski TV film, 14.35 Skupni program TV NOVI SAD in SZEGED, 15.35 Čudežni opanek, 1. del TV filma, 16.50 Napoved sporeda, 17.20 Možgansko prvenstvo, 18.00 Delta, 19.00 Teden, 20.00 Poročila, 20.05 Dollarpapa, madžarski film, 21.35 Nadaljevanje, 22.30 Tiše z basi, francoski film, 23.40 Poročila.

TV KOPER

17.00 Videomix — glasbena oddaja, 19.00 Prisluhnimo tišini — mesečna oddaja za slušnopriznadete, 19.30 Stičišče — tednik Tv dnevnika, 19.45 Visok pritisk — glasba, vesti, novosti iz glasbenega sveta, 20.30 Jaz, ljubezen — film — Igrajo: Brigitte Bardot, Laurent Terzioff, Jean Rochefort — režija: Serge Bourguignon, 22.00 Kultura narave — dokumentarec iz serije Skušnjava novega — 2. del, 22.30 Zvezde plešejo

PONEDELJEK

RADIO MURSKA SOBOTA

16.00 Po domače, 16.30 Aktualno v ponedeljek, 23. aprila, (šport, Najbolj iskane plošče preteklega tedna), 18.00 Najlepše želje s čestitkami in pozdravi, 19.00 Vključitev osrednjega slovenskega sporeda.

TV LJUBLJANA

8.50 TV v šoli: TV koledar, Tri basni, Makedonščina, Povej mi, povej, Dioklecijanova palača, Poročila, 10.35 TV v šoli: TV berilo, Risanka, Angleščina, Sveta Lukič, Risanka, Velikani športa in olimpijske igre (do 12.30, 17.20 Poročila, 17.25 Jole, Jole, otroška serija TV Titograd, 17.55 Radijski jezik, izobraževalna oddaja, 18.15 Naši znanstveniki: Jurij Vega, izobraževalna oddaja, 18.25 Podravski obzornik, 18.40 Pet minut za rekreacijo, 18.45 Pop godba: Pankrti (za JRT I), 19.15 Risanka, 19.20 Cik cak, 19.24 TV in radio nocoj, 19.26 Zrno do zrna, 19.30 TV dnevnik I, 19.55 Vreme, 19.57 Propagandna oddaja, 20.00 D. Rupel: Pošljite za naslovnikom, predstava Primorskega dramskega gledališča, 21.50 Dokumentarec meseca: »Holandec«, 22.40 TV dnevnik II

Oddajaniki II TV mreže:

20.00 Znanost in mi, 21.00 Zagrebška panorama, 21.20 Ženska za pultom, češkoslovaška nadaljevanka, 22.10 Vse je bilo le igra, zabavno glasbena oddaja (do 22.55)

TV ZAGREB

8.50 TV v šoli, 16.40 TV v šoli, 17.40 Poročila, 17.45 Slovenske pravljice, 18.00 Pravljice, 18.15 TV koledar, 18.25 Kronika gospiških občin, 18.45 Zdravo mladi, 19.15 Risanka, 19.30 Dnevnik, 20.00 Zgodba o ljubezni (drama), 21.25 Izbrani trenutek, 21.30 Paralele, 22.00 En avtor, en film, 22.20 Dnevnik.

TV AVSTRIJA

14.30 Inšpetkor raziskuje (film), 15.55 Carobna roža, 17.00 Čeladek, 17.05 Otroci artistov, 18.05 Skrivnostne globine, 18.30 Kipar Oskar Hottoli, 19.00 Avstrija v sliki, 19.30 Čas v sliki, 20.15 Klasika, 21.50 Smileyevi ljudje, 22.45 Klaus Mann

TV MADŽARSKA

8.05 Spored za otroke, 14.45 Zanamec pred menoj, 3. del, 15.40 Volčjak Kavik, ameriški TV film, 17.20 Korösi Csoma Sandor, portret, 18.15 Čudežni opanek, 2. del TV igre po G. Paskandiju, 20.00 Poročila, 20.05 Roža se razcveta, nastop interpretatorjev narodnih, prenos, 21.35 Še polni res, kviz, 22.05 Roža se razcveta, nadaljevanje prenosa, 22.25 Koščica brez ribe, 5. del.

TV KOPER

14.00 Odprta meja — Informativna oddaja v slovenskem jeziku — Videoteleks, 16.30 Odprta meja — Informativna oddaja v slovenskem jeziku — Videoteleks, 17.00 Tv poročila, 17.05 Tv šola, Dolina noči — dokumentarec iz serije Čudeži narave, 17.30 Jaz, ljubezen — film — Igrajo: Brigitte Bardot, Laurent Terzioff, Jean Rochefort — režija: Serge Bourguignon, 19.00 Športni pregled, 19.30 Tv dnevnik stičišče, 19.50 Deset minut glasbe, 20.00 Dokumentarna oddaja iz serije Opera narave, 20.30 Monrojevi — televizijski film, 21.20 Tv dnevnik vse danes, 21.30 Plesni korak — Zlodej na vasi, prvi del, Glasba: Fran. Lhotka, Koreografija in režija: Pia in Pino Mlakar, Baletni ansambel ljubljanskega slovenskega ljudskega gledališča, 22.00 Nočni film.

TOREK

RADIO MURSKA SOBOTA

16.00 Vrtiljak popevkarskih novosti, 16.30 Aktualno v torek, 24. aprila (gospodarska tema, Iz naših krajevnih skupnosti), 18.00 Sotočje, 19.00 Vključitev osrednjega slovenskega sporeda.

TV LJUBLJANA

8.50 TV v šoli: TV koledar, Zagreb-kulturno zgodovinski spomenik, Za učitelje, Otroci ustvarjajo, Predstavljamo vam . . . Avstralija-dežela in ljudje, Zanimivo potovanje, Poročila, 10.35 TV v šoli: Rastlinski laboratorij: Vitamini, Risanka, Botanik, Tehniška ustvarjalnost mladih, Risanka, Glasbeni pouk — Klavir, Govorni jezik (do 12.30), 16.30 Šolska TV: Sublimacija in ekstrakcija, Rdeče, rumeno zelono; Gibanje zračnih gmot, 17.30 Poročila, 17.35 Slovenske ljudske pravljice: O pustu, 17.50 MPF Celje — Mednarodno tekmovanje, 4. del, 18.25 Obalno-Kraški obzornik, 18.40 SUBMARINA, jugoslovanski kratki film 18.55 Knjiga, 19.10 Risanka, 19.20 Cik cak, 19.24 Tv in radio nocoj, 19.26 Zrno do zrna, 19.30 TV dnevnik I, 19.55 Vreme, 19.57 Propagandna oddaja, 20.00 Ch. Dickens — D. Edgar: ŽIVLJENJE IN DOGODIVŠČINE Nicholasa Nicklebyja, angleška nadaljevanka, 20.55 Aktualno, 21.55 TV Dnevnik II

TV ZAGREB

8.50 TV v šoli, 16.50 TV v šoli, 17.40 Poročila, 17.45 Otroška oddaja, 18.15 TV koledar, 18.25 Kronika osijeških občin, 18.45 Mladi talenti, 19.15 Risanka, 19.30 Dnevnik, 20.00 Notranjepolitična oddaja, 20.55 Svinčeni čas (film), 22.35 Dnevnik.

ljubljanska banka
Pomurska banka

TV AVSTRIJA

9.00 Poročila, 9.05 TV v šoli, 10.30 Inšpektor raziskuje (film), 11.50 TV film, 12.35 Avstrija v sliki, 13.00 Poročila, 15.00 Švicarke, 16.15 Dok. film, 17.00 Poročila, 17.05 Eci, peci, pec, 17.30 Oddaja z miško, 17.55 Spanček Zapsanček, 18.00 Risanka, 18.30 Družinski magacin, 19.00 Avstrija danes, 19.30 Čas v sliki, 20.15 Dokumentarna oddaja, 21.15 Otok v reki (film).

TV MADŽARSKA

8.05 in 15.00 Šolska TV, 10.00 Srečna ženska, romunski film, 16.40 Življenje letom, spored za upokojence, 17.15 Naš človek, 4. del nemške serije, 18.25 Revolucija računalnikov, poljudnoznanstvena serija, 19.30 TV dnevnik, 20.00 Družina Laurent, 9. del, 20.55 Studio 84, kulturni tednik televizije, 21.55 Nenavaden primer, dokumentarni film, 22.50 TV dnevnik.

TV KOPER

14.00 Odprta meja — Informativna oddaja v slovenskem jeziku — Videoteleks, 16.30 Odprta meja — Informativna oddaja v slovenskem jeziku — Videoteleks, 17.00 Tv poročila, 17.05 Tv šola, Skrivnost kraljevskega orla — televizijski film iz serije Kim & CO, Hrbtenica noči — dokumentarec iz serije Cosmos — Carla Sagana — 2. del, 18.00 Monrojevi — televizijski film, 18.50 Risanke, 19.30 Tv dnevnik stičišče, 19.50 Deset minut g'asbe, 20.00 Horizonti, Prihodnost preteklosti — dokumentarec iz serije Skušnjava novega — 1. del, 20.30 Zbogom, Teksas — film — Igrajo: Franco Nero, Cole Kitosch, Elisa Montes — režija: Ferdinando Baldi, 22.00 Tv dnevnik vse danes, 22.10 Tomo Bakran — Tv nadaljevanka — 1. del.

SREDA

RADIO MURSKA SOBOTA

16.00 Iz domačega glasbenega arhiva, 16.30 Aktualno v sredo, 25. aprila (gost v živo, Iz delovnih kolektivov), 18.00 Najlepše želje s čestitkami in pozdravi, 19.00 Vključitev osrednjega slovenskega sporeda.

TV LJUBLJANA

8.50 TV V ŠOLI: TV koledar, Poštni nabiralnik, Kolesar v prometu, Odmor, Ivo Lozica, Notranja ura, Poročila, 10.35 TV V ŠOLI: Biologija — Nevretenčarji, Risanka, Kocka, kockica: Dragan Atanacković — O lepem vedenju, risanka, Baletni upi (do 12.30), 18.05 Poročila, Ciciban, dober dan: Črepinje in metla, 18.25 Notranjski obzornik, 18.40 Generacija pod košem, športna reportaža, 19.05 Risanka, 19.20 Cik cak, 19.24 Tv in radio nocoj, 19.26 Zrno do zrna, 19.30 Tv dnevnik I, 19.55 Vreme, 19.57 Propagandna oddaja, 20.00 Hej, to naši partizani pojo, prenos iz Cankarjevega doma ob 40 letnici Partizanskega pevskega zbora, 21.30 Majhne skrivnosti velikih kuharskih mojstrov, 2135 Kulturne diagonale, 22.05 Tv dnevnik II

Oddajniki II. TV mreže:

17.25 TV dnevnik, 17.45 Taktu — zgodbe starega Eskima, 18.15 Poklicna usmeritev, izobraževalna serija, 18.45 Narodna glasba, 19.30 TV dnevnik, 20.00 Gigi, ameriški film, 21.55 Zagrebška panorama, 22.10 Glasbena dogajanja, 23.00 Povodi in sledi, oddaja iz kulture (do 23.30)

OPOMBA: Zg I ob 20.00 Športna sreda. London: Nogometni pokal UEFA — Tottenham: Hajduk

TV ZAGREB

8.50 TV v šoli, 17.40 Poročila, 17.45 Zgodbe starega Eskima, 18.15 TV koledar, 18.25 Kronika bjelovarskih občin, 18.45 Zvoki Panonije 83, 19.15 Risanka, 19.30 Dnevnik, 20.00 Športna sreda, 22.00 Dnevnik.

TV AVSTRIJA

9.00 Poročila, 9.05 TV v šoli, 10.30 Prijatelj (film), 12.15 Dokumentarna oddaja, 13.10 Poročila, 17.00 Poročila, 17.05 Lutke, 17.30 Čebelica Maja, 17.55 Spanček Zaspanček, 18.00 Pisarniške zgodbe, 18.30 Družinski magacin, 19.00 Avstrija danes, 19.30 Čas v sliki, 20.15 Šport.

TV MADŽARSKA

8.05 in 14.45 Šolska TV, 10.00 Delta, ponovitev, 10.30 Obiskovalci, pon. 1. dela, 16.55 Madžarska—SZ, prenos kvalifikacijske nogometne tekme za olimpijske igre iz Moskve, 19.30 TV dnevnik, 20.00 Sončni dečki, ameriški film, 21.55 Še vnuki bodo videli, varstvo mest, 22.25 TV dnevnik, — Bachov koncert ob 19.25 na II. programu.

TV KOPER

14.00 Odprta meja — Informativna oddaja v slovenskem jeziku — Videoteleks, 16.30 Odprta meja — Informativna oddaja v slovenskem jeziku — Videoteleks, 17.00 Tv poročila, 17.05 Tv šola, Ego — dokumentarec serije Možgani, 17.30 Zbogom, Teksas — film — Igrajo: Franco Nero, Cole Kitosch, Elisa Montes — režija: Ferdinando Baldi, 19.00 Risanke, 19.30 Tv dnevnik stičišče, 19.50 Deset minut glasbe, 20.00 Kulturna panorama, 20.30 Nogomet — Evropski pokal —, 22.00 Turistični vodič — v sodelovanju s Kompas-Hertz, 22.10 Tv dnevnik vse danes, 22.20 Venezuelski pesmi in plesi — 2. del.

ČETRTEK

RADIO MURSKA SOBOTA

16.00 Glasba skozi stoletja, 16.30 Aktualno v četrtek, 26. aprila (kultura, prispevek s področja SLO in DS), 18.00 Najlepše želje s čestitkami in pozdravi, 19.00 Vključitev osrednjega slovenskega sporeda.

TV LJUBLJANA

8.50 TV V ŠOLI: TV koledar, Utapljanje, Razvoj organov izločanja, Otroci ustvarjajo, Veselje v gozdu, Poklicna usmeritev, Poročila, 10.35 Tv v šoli: Kemija—Magnezij, Risanka, Izobraževalna reportaža, Risanka, Vzgojitelj, Govorni jezik, (do 12.30), 16.55 Šolska Tv: Sublimacija in ekstrakcija; Rdeče, rumeno in zeleno, Gibanje zračnih gmot, 17.50 Poročila, 17.55 Igrajmo se gledališče: Raziskovanje v neznano, 18.25 Koroški obzornik, 18.40 Podelitev priznanj OF, reportažni zapis, 19.10 Risanka, 19.20 Cik cak, 19.24 Tv in radio nocoj, 19.26 Zrno do zrna, 19.30 Tv dnevnik I, 19.55 Vreme, 19.57 Propagandna oddaja, 20.00 Tednik, 21.00 Propagandna oddaja, 21.05 J. Prebble — K. Taylor: Borgijci, angleška nadaljevanka, 21.55 Tv dnevnik II

TV ZAGREB

8.50 TV v šoli, 16.55 TV v šoli, 17.40 Poročila, 17.45 Smogovci, 18.25 Kronika splitskih občin, 18.45 Evrogol, 19.00 Glasbena akademija vam predstavlja . . . 19.15 Male skrivnosti velikih kuharskih mojstrov, 19.30 Dnevnik, 20.00 Politični magazin, 21.05 Berači in sinovi, 22.05 Dnevnik.

TV AVSTRIJA

9.00 Poročila, 9.05 TV v šoli, 10.30 Šport, 12.15 Klub seniorjev, 13.00 Poročila, 17.00 Poročila, 17.05 Eci, peci, pec, 17.30 V živalskem vetu, 17.55 Spanček Zaspanček, 18.00 TV kuhinja, 18.30 Čas v sliki, 19.00 Avstrija danes, 19.30 Čas v sliki, 20.15 Lep konec tega sveta, 21.55 Raport iz tujine.

ljubljanska banka
Pomurska banka

TV MADŽARSKA

8.10 in 15.00 Šolska TV, 10.00 Tvoj dom je tukaj, ameriški TV film, 16.50 Kratki film, 1.05 TV borza, 17.15 Za najstnike, 18.05 Pulzus, zabavnoglasbena panorama, 19.30 TV dnevnik, 20.00 Sedim in kramljam, spored Tamasa Vitrayja, 21.05 Telešport; pokalno tekmovanje v nogometu, pregled, 21.30 Razgovor s predstavnikom verskega urada, 22.30 TV dnevnik.

TV KOPER

14.00 Odprta meja — Informativna oddaja v slovenskem jeziku — Videoteleks, 16.30 Odprta meja — Informativna oddaja v slovenskem jeziku — Videoteleks, 17.00 Tv poročila, 17.05 Tv šola, Hrbtenica noči — dokumentarec iz serije Cosmos — Carla Sagana — 2. del, 17.30 Ansambel »Divje jagode«, 18.10 Nevarna igra — televizijski film iz serije Ryan, 19.00 Evrogol, 19.30 Tv dnevnik stičišče, 19.50 Z nami pred kamero, 20.30 Rdeče vrtnice za demona — televizijski film iz serije Wallace Stile, 21.15 Turistični vodič — v sodelovanju s Kompas-Hertz, 21.25 Tv dnevnik vse danes, 21.35 Videomix — glasbena oddaja v živo z glasbenimi željami in nagradnimi igrami.

Z UPRAVE ZA NOTRANJE ZADEVE V MURSKI SOBOTI

NESREČA Z MOTORJEM

V nedeljo okrog 15. ure se je v Nedelici zgodila huda prometna nesreča. 19-letni Jože Bakan iz Nedelice 100/a je preizkušal motorno kolo; po vaški cesti se je zapeljal proti Turnišču, nato pa se obrnil in z neprimerno hitrostjo peljal proti vasi. Zaradi hitrosti in neizkušenosti, saj ni imel vozniškega dovoljenja, ga je v ovinku pri domačiji številka 109 začelo zanašati: zapeljal je čez cesto v jarek, peljal po njem 20 metrov, nakar je z nosilcem za noge, ki je na motorju, zadel v žično ograjo, nato v betonski propust, kar je imelo za posledico, da ga je vrglo 10 metrov v zrak. Obležal je mrtev.

Prav tako v nedeljo se je pripetila huda prometna nesreča na regionalni cesti v Dobrovniku. Franc Solarič iz Dobrovnika se je peljal z motornim kolesom skozi Dobrovnik. Tu je dohitel Aleksandra Zarka iz Dobrovnika, ki je šel peš ob skrajnem desnem robu cestišča. Motorist je pešca zadel in sta oba padla ter se hudo poškodovala. Prepeljali so ju v bolnico.

12. aprila ob 19.45 uri se je na Jamni vnel osebni avto zastava 750, s katerim se je peljal Karel Zamuda. Med vožnjo se je avto ustavil, nato je šofer dvignil pokrov in opazil, da je pri motorju plamen. Skušal ga je pogasiti oz. zadušiti z avtomobilskimi prevlekami, vendar mu ni uspelo. Škoda znaša 70.000 dinarjev.

V Pečarovcih se je zgodila huda delovna nezgoda. 9. aprila ob 17. uri je 58-letni Štefan Panker s slamoreznico rezal seno. Pri delu ni bil pazljiv, zato mu je stroj odrezal na desni roki štiri prste.

Podobno kot že nekaj tednov prej, je bilo tudi v preteklih sedmih dneh na območju Pomurja veliko nezakonitih prilastitev premoženja. V Desnjaku je nekdo izruval 27 jablan in delovni organizaciji Sadjarstvo Ivanjkovci povzročil za 16.200 dinarjev škode. V Dolgovaških goricah je neznanec posekal več akacij v gozdu Zoltana Kepeja iz Gornjega Lakoša in mu povzročil škodo za 30.000 dinarjev. Vlomljeno je bilo v skladišče stanovanjskega bloka na Mojsterski ulici v Murski Soboti. Storilec je odnesel razne barve in drug material v skupni vrednosti 6.000 dinarjev. Iz skladišča delovne organizacije Komuna v Beltincih je ukradeno razno mizarsko orodje v vrednosti 1.500 dinarjev. Štefan Kolarič iz Hotize je prijavil tatvino 9 golobov priznane pasme in je oškodovan za 15.000 dinarjev. Iz koruznjaka Jožeta Kovača v Lendavi je izginilo 300 kilogramov koruze v storžih. Škoda znaša 5.000 dinarjev. Na parkirnem prostoru pred trgovino Vrelec v Radencih je nekdo vlomil v osebni avto Milana Jureša in ga skušal s silo spraviti v pogon. Z vlomom je povzročena škoda za 20.000 dinarjev. Marija Gazdag iz Dolge vasi pa je prišla povedat na milico, da ji je nekdo ukradel posteljno perilo in razna oblačila. Oškodoval jo je za 9.000 dinarjev. Vlomljeno je bilo v stanovanje na Gregorčičevi ulici v Murski Soboti. Storilec je med drugim odnesel tepih. Škoda znaša 5.000 dinarjev. Na ulici Štefana Kovača v Murski Soboti se je v kletnih prostorih nepridiprav spravil nad kolo z motorjem in z njega pobral nekatere dele. Škoda znaša 2.000 dinarjev. Pa še tale vest: na cesti med Gančani in Beltinci so neznanci poškodovali oziroma izpulili 40 cestnih smernikov in povzročili za 23.000 dinarjev škode.

Š. S.

TISKOVNA KONFERENCA NA TEMELJNEM JAVNEM TOŽILSTVU V MURSKI SOBOTI

TIHOTAPCI SO MED NAMI

„Od celotnega števila kaznivih dejanj, ki jih je obravnavalo temeljno javno tožilstvo v Murski Soboti v lanskem letu, predstavlja gospodarski kriminal 26,3 odstotka. Najbolj so porasla kazniva dejanja nevestnega gospodarjenja, nedovoljena trgovina, zatajitve davščin ter kazniva dejanja po carinskem zakonu. Porasla so tudi kazniva dejanja tatvin in premajhna skrb za varovanje družbenega premoženja. Gospodarski kriminal se je lani — če izvzamemo tatvine — najbolj manifestiral v obliki tihotapljenja," je povedal javni tožilec Ludvik Gornjec.

Temeljno javno tožilstvo je lani obravnavalo 20 primerov nevestnega gospodarjenja, 13 zatajitev davščin, 151 primerov tatvin družbenega premoženja, 20 tihotapcev, od katerih je bilo 10 tujcev. Ugotovili so celo organizirane oblike tihotapstva in s tem nedovoljeno trgovino s kavo in tehničnimi predmeti. S področja cestno-prometnih predpisov je bilo storjeno 285 kaznivih dejanj, kar je v primerjavi s prejšnjimi leti precej manj. Še vedno je kot vzrok za prometne nesreče na prvem mestu vinjenost voznikov, sledijo: neprimerna hitrost, tesno prehitevanje, vožnja po levi . . . Večino nezgod so povzročili vozniki osebnih avtov. Največ nesreč se je zgodilo med 14. in 22. uro, najhujše nezgode pa med 20. in 5. uro.

Lani so porasle tudi nesreče pri delu. Tožilstvo je obravnavalo 28 primerov. Do nezgod prihaja predvsem na gradbiščih. Tudi nesreče z viličarji in žerjavi so pogoste. Požari, nastali zaradi namernega požiga, so povzročili 3.785.000 dinarjev škode, zaradi drugih vzrokov (instalacije, dimniki, igra otrok z vžigalicami) pa so nastalo škodo ocenili na 6.317.000 dinarjev, od tega na družbenem premoženju za 722.000 dinarjev.

„V letu 1983 smo bila na območju Pomurja širšemu pojavu narkomanije. Tožilstvo je prejelo ovadbe zoper 13 oseb, od teh je bilo 5 mladoletnih, sicer pa poprečna starost uživalcev in razpečevalcev oziroma pridelovalcev znaša okrog 20 let, je dejal javni tožilec v Murski Soboti in dodal: „Sploh je prestopništvo mladoletnikov v porastu. V primerjavi z 1982. letom se je število takih prestopkov povečalo za 24 odstotkov. Izstopajo premoženjski delikti, potem ogrožanje javnega prometa in telesne poškodbe. Največ kaznivih dejanj so zagrešili delavci brez zaposlitve, učenci osnovnih šol, dijaki in drugi."

Lani se je povečalo tudi število gospodarskih prestopkov, in sicer za 28 odstotkov. Največ je bilo kršitev zakona o temeljih varnosti cestnega prometa, zakona o družbeni kontroli cen, zakona o knjigovodstvu, zakona o standardizaciji in drugih predpisov.

Š. Sobočan

Avto moto društvo „Štefan Kovač" Murska Sobota
razpisuje
prosto delovno mesto

AVTOLIČARJA

Nastop službe po dogovoru. Prijave sprejemamo do konca meseca.

PZC TOZD
ZDRAVSTVENI DOM
MURSKA SOBOTA

OBJAVLJA

JAVNO DRAŽBO

naslednjih rabljenih osnovnih sredstev:

1. OSEBNI AVTOMOBIL KOMBI IMV 1600, letnik 1978, izklicna cena 100.000,00 din.
2. OSEBNI AVTOMOBIL 125 PZ, letnik 1980, izklicna cena 130.000,00 din

JAVNA DRAŽBA BO V NEDELJO, DNE 22. 4. 1984, ob 9. uri NA DVORIŠČU ZDRAVSTVENEGA DOMA MURSKA SOBOTA.

Udeleženci morajo pred pričetkom položiti 10-odstotno varščino od izklicne cene.

Prometni davek plača kupec.

„SOBOTA" TOZD GRADBENIŠTVO Murska Sobota prodaja na

javni dražbi

naslednja osnovna sredstva:

	Izklicna cena
1. „Karlo peši," uporaben, s traktorjem	150.000,- din
2. Kombi zastava 750	20.000,- din
3. Motor FAP 145, kompleten	50.000,- din
4. Motor FAP 145 polmotor	15.000,- din
5. Motor T 524, kompleten	20.000,- din
6. Kason ROMAN	100.000,- din
7. Motor IMV morris 1600, kompleten	25.000,- din
8. Nakladalec UL 90	140.000,- din

Ogled osnovnih sredstev je možen v sredo, dne 25/4-1984, od 14. do 15. ure. Dražba bo ob 15. uri v prostorih mehanične delavnice, kjer so osnovna sredstva tudi na ogled.
Vsak udeleženec dražbe mora pred licitiranjem položiti 10-odstotno varščino od izklicne cene.
Najmanjši znesek povečanja ponudbene cene je 1.000 din.

ZAHVALA

Ob boleči izgubi našega ljubljenega očeta, dedka, pradedka, strica, bratranca in tasta

Jožeta Ruesa

se zahvaljujemo vsem, ki so pokojniku v njegovem življenju in nam v težkih trenutkih stali ob strani.
Posebna zahvala dr. Anici Gregorc-Kastelčevi za dolgoletno skrb za pokojnikovo zdravje, mag. dr. Vučaku, dr. Hodoščku in osebju intenzivnega oddelka interne bolnice za lajšanje zadnjih dni njegovega življenja, družini Andrejek, ki nam je vedno zvesto stala ob strani, pevcem, ki so izpolnili njegovo željo in mu ob grobu zapeli žalostinko, in g. župniku za pogrebni obred.
Vsem, ki ste ga pospremili na njegovi zadnji poti, darovali vence in cvetje ter nam ustno ali pismeno izrekli sožalje — prisrčna hvala!

M. Sobota, 5. aprila 1984

VSI, KI SMO GA LJUBILI

ZAHVALA

Ob boleči izgubi dragega očeta in starega očeta

Martina Maučeca

iz Gančan

se iskreno zahvaljujemo vsem sorodnikom, sosedom, prijateljem in znancem, ki so nam v teh težkih trenutkih kakorkoli pomagali, nas tolažili, z nami sočustvovali, darovali vence in cvetje ter ga v tako velikem številu spremljali na zadnji poti.
Posebna hvala č. g. župniku za pogrebni obred, predstavniku KS za poslovilne besede, pevcem za odpete žalostinke in godbi na pihala iz M. Sobote.
Hvala kolektivom Beltinke iz Beltinec, hotela Zvezda in Feromota iz M. Sobote ter Obrtnemu združenju Ljutomer za darovane vence.

ŽALUJOČI: VSI NJEGOVI

Srce je dalo vse, kar je imelo,
nobene bilke zase ni poželo.

ZAHVALA

Ob nenadni in boleči izgubi drage žene, snahe, hčerke in sestre

Olge Žibrat

roj. Škerget
z Mote

ki nas je v 23. letu za vedno zapustila, se iskreno zahvaljujemo vsem sorodnikom, znancem, prijateljem in sosedom, ki ste nas tolažili v teh bolečih trenutkih, nam priskočili na pomoč, darovali vence in cvetje, nam izrekli sožalje in jo v tako velikem številu pospremili na njeni zadnji poti. Posebna hvala g. duhovniku za pogrebni obred, predstavniku Mure iz Ljutomera tov. Ferencu in tov. Milanu Babiču z Mote za poslovilne besede ter pevcem za odpete žalostinke.
Utihnil je tvoj glas, ostali pa so sledovi tvojih pridnih rok in neizmerna bolečina v naših srcih.
Vsem, ki jo boste ohranili v lepem spominu, iskrena hvala!

Žalujoči: mož Jože in vsi njeni

ZAHVALA

5. aprila nas je tiho in brez slovesa, komaj v 54. letu starosti, za vedno zapustil dragi mož, sin, oče in stari oče

Zoltan Kranjec

iz Ivanovec

Prisrčna hvala vsem sorodnikom, sosedom, prijateljem in znancem, ki ste nam v težkih urah ob njegovem slovesu stali ob strani, vsem, ki ste ga skupaj z nami pospremili na njegovi zadnji poti, darovali vence in cvetje, nam izrekli sožalje ter nam kakorkoli pomagali preboleti težko izgubo.
Posebna hvala g. duhovniku, pevcem in vsem govornikom za ganljive poslovilne besede.

Ivanovci, 7. aprila 1984

Žalujoči: žena Marija, oče, sin Jože z družino in Ilonka z družino

Končano tvoje je življenje,
verovala v lepše si življenje.
Bridka bolečina ostala je pri nas,
oh, kdaj zacelil jo bo čas.

ZAHVALA

1. aprila nas je tragično zapustila naša draga mama in stara mama

Marija Gergorič

iz Bakovec

Iskreno se zahvaljujemo vsem sorodnikom, znancem, posebno sosedom, ki so nam priskočili na pomoč in v težkih trenutkih kakorkoli pomagali, darovali vence in cvetje, nam pa izrekli sožalje. Prisrčna hvala g. duhovniku za pogrebni obred, pevcem za odpete žalostinke, predstavniku KS za poslovilne besede, sodelavcem iz TOZD Težka konfekcija za venec pokojni mami ter predstavniku ZB za venec in izrečeno sožalje.
Vsem še enkrat — iskrena hvala!

Žalujoči: hčerka Marta z možem Alojzom, vnuka Roman in Renata, hčerka Irena z možem Manetom, vnukinje Liljana, Martina in mala Anita ter ostalo sorodstvo

Ce bi solza mrtvega zbudila, tebe druga mama ne bi črna zemlja krila.

ZAHVALA

Ob boleči izgubi naše mame

Marije Horvat

iz Male Polane

se iskreno zahvaljujemo vsem sorodnikom, botrini, sosedom, prijateljem in znancem, ki ste sočustovavali z nami, nam izrekli sožalje, ji darovali vence in cvetje, ter vsem, ki ste jo spremljali na njeni zadnji poti.
Hvala tudi g. župniku za tolažilne besede, pevcem za odpete žalostinke in medicinskemu osebju kirurškega oddelka za vso pomoč v času bolezni.
Vsem še enkrat — prisrčna hvala!

ŽALUJOČI: MOŽ ŠTEFAN IN HČERKA MARIJA Z DRUŽINO

ZAHVALA

Boleča je resnica, ko se zavedamo, da nas je nepričakovano, komaj v 60. letu starosti, za vedno zapustil naš dragi mož, oče, dedek in brat

Ivan Ciglar

iz M. Petrovec

Ob tej boleči izgubi se iskreno zahvaljujemo vsem sorodnikom, sosedom, prijateljem in znancem, ki ste nam v najtežjih trenutkih priskočili na pomoč, nas tolažili, našega dragega pokojnika v tako velikem številu pospremili na njegovi zadnji poti, mu darovali vence in cvetje, nam pa izrekli sožalje.
Posebna zahvala g. kaplanu za pogrebni obred, pevcem za odpete žalostinke, predstavniku KS tov. Francu Bertalaniču, društvu invalidov iz M. Sobote enota Tišina, GD M. Petrovci ter zdravstvenemu osebju kirurškega in internega oddelka soboške bolnišnice.
Vsem še enkrat — iskrena hvala!

M. Petrovci, 5. aprila 1984

Žalujoči: žena Ljudmila, sinova Ivan in Jože z družinama, sestri Marija in Terezija z družinama ter ostalo sorodstvo

---

Ne jokajte ob mojem grobu,
le tiho k njemu pristopite,
spomnite se, kako trpela sem,
šopek rož mi prinesite
in večni mir mi zaželite.

ZAHVALA

Po dolgi in težki bolezni nas je komaj v 68. letu starosti zapustila draga žena, mama, stara mama in sestra

Irma Kučan

roj. Novak
iz Križevec v Prekmurju

Iskreno se zahvaljujemo vsem sorodnikom, sosedom, prijateljem in znancem ter vsem, ki ste darovali vence in cvetje, nam izrekli sožalje ter jo v tako velikem številu pospremili na njeni zadnji poti.
Hvala zdravniškemu osebju iz G. Petrovec, posebno dr. Kiršnerju in sestri Eriki, g. duhovniku za pogrebni obred, pevcem za odpete žalostinke, predstavniku KS Elemerju Hariju in kolektivu Cestnega podjetja Maribor TOZD Vzdrževanje M. Sobota.
Vsem še enkrat — prisrčna hvala!

ŽALUJOČI: VSI NJENI

Ne jokajte ob mojem grobu,
le tiho k njemu pristopite,
spomnite se, kako trpel sem,
in večni mir mi zaželite.

ZAHVALA

V 74. letu starosti nas je po težki bolezni za vedno zapustil naš dragi mož, oče in dedek

Karel Kerec

iz Otovec

Ob boleči izgubi se iskreno zahvaljujemo vsem sorodnikom, prijateljem, znancem in dobrim sosedom, ki ste nam v teh težkih trenutkih priskočili na pomoč, nas tolažili, darovali vence in cvetje ter našega dragega pokojnika pospremili na njegovi zadnji poti.
Prisrčna hvala, g. duhovniku za pogrebni obred, pevcem za odpete žalostinke, predstavniku KS Rudiju Sapaču za poslovilne besede ter TOZD Klavnica za darovani venec.
Posebna zahvala zdravstvenemu osebju pljučnega oddelka za vso zdravniško pomoč in nego.

Žalujoči: žena Julijana, hčerki Elza in Marija z družinama, sinova Jože in Karel z družinama ter vnuk Drago iz Vučje gomile

---

Ljubi mož in očka,
spiš v temni jamici,
moje srce pa joče
in trpi v žalosti.

V SPOMIN

6. aprila sta minili dve leti, polni žalosti, odkar je za vedno utihnilo srce ljubega moža, očeta in sina

Rudolfa Kukojce

iz Andrejec

Z bolečino v srcih se iz dneva v dan zavedamo krute resnice, ki je prinesla v naš dom toliko žalosti. Bil si poln življenjskih ciljev, toda kruta usoda je hotela drugače in te je odtrgala od nas. Zelo te pogrešamo, mnogo prezgodaj si nas zapustil. Praznina za teboj je boleča, a spomin na tebe ne bo nikoli ugasnil.
Hvala vsem, ki se ga še spominjate, poslednji dom krasite s cvetjem in na njem prižigate sveče.

Žalujoči: žena Aranka, sin Roman, oče in sestra Emilija z družino iz Martjanec

---

ZAHVALA

Prisrčna hvala vsem, ki ste našega dragega očeta, opapo, strica in svaka

Nikolaja Györfija

vrtnarja
iz M. Sobote

v tako velikem številu pospremili na njegovi zadnji poti 3. aprila na murskosoboškem pokopališču.

Hvala vsem, ki ste mu darovali cvetje, vence ali se kakorkoli poklonili njegovemu spominu, nam pa izrekli sožalje.

Posebna hvala g. župniku, predstavniku krajevne skupnosti in predstavniku čebelarske družine M. Sobota za njihove prisrčne in poslovilne besede, pevcem in murskosoboški godbi na pihala pa za odpete in odigrane melodije žalosti in tolažbe.

Žalujoči: sinova Feri z ženo Marijo ter hčerkama Andrejo in Barbaro ter Jani z Lidijo in sinom Markom ter ostalo sorodstvo.

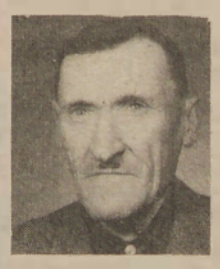

V SPOMIN

Letos mineva pet let, odkar nas je zapustil naš dragi oče

Štefan Kološa

Iskreno se zahvaljujemo vsem, ki se ga še spominjate in obiskujete njegov grob.

ZAHVALA

V 82. letu starosti nas je po dolgi in težki bolezni za vedno zapustila naša draga mama, tašča, stara mama in sestra

Ana Kološa

z Gorice

Ob tej boleči izgubi se iskreno zahvaljujemo vsem sorodnikom, sosedom, prijateljem in znancem, ki ste jo skupaj z nami pospremili na njeni zadnji poti, darovali vence in šopke, nam pa izrekli sožalje.
Hvala GD Gorica, predstavnici KS za poslovilne besede in kolektivu TOZD Poljedelstvo EE Martjanci za darovani venec in izrečeno sožalje.
Hvala tudi g. župniku za pogrebni obred in pevcem za odpete žalostinke.
Gorica, Černelavci, Trbovlje, 5. aprila 1984

Žalujoči: sin Štefan, hčerka Emilija, sin Janez in sestra Otilija z družinami

---

Ne jokajte ob mojem grobu,
le tiho k njemu pristopite,
spomnite se, kako trpela sem,
in večni mir mi zaželite.

ZAHVALA

Po težki bolezni nas je v 86. letu starosti za vedno zapustila draga tašča, mama, babica in prababica

Marija Prelec

iz Gerlinec 22

Ob boleči izgubi se iskreno zahvaljujemo dobrim sosedom, sorodnikom in znancem, ki ste nam v najtežjih trenutkih pomagali, jo spremljali na njeni zadnji poti, ji poklonili vence in cvetje, nam pa izrekli sožalje.
Prisrčna hvala g. duhovniku, pevcem za odpete žalostinke, GD in predstavniku KS za poslovilne besede ob odprtem grobu.
Vsem še enkrat — prisrčna hvala!

Gerlinci, 29. marca 1984

Žalujoči: snaha Marija, vnuk Jože z ženo Cvetko, pravnuka Melita in Matej, hčerke Ema, Frida, Marija in Irma ter sinova Janez in Tone z družinami ter ostalo sorodstvo

LENDAVA

Izobraževanje komunistov

Predsedstvo občinskega komiteja ZKS v Lendavi je pripravilo seminar za vodje idejnopolitičnega izobraževanja komunistov v osnovnih organizacijah. Dogovorili so se o programu in o načinu, kako pripraviti izobraževanje komunistov. Komunisti lendavske občine bodo letos obravnavali štiri obvezne teme, druge pa si bodo izbrali po lastnem preudarku. Predsedstvo občinskega komiteja ZKS sodi, da bi bilo potrebno izobraževanje pripraviti tako, da bi bilo čim več vsebinskih razprav in ne samo gola predavanja. Izobraževanje komunistov se je torej začelo in upati je, da bo rodilo boljše sadove kot v lanskem letu.

Jani D.

PRIPRAVE NA TURISTIČNO SEZONO

ŠE SO VRZELI

Glede na to, da je bilo na nedavni regijski posvet o pripravah na letošnjo turistično sezono vabljenih 48 predstavnikov gostinsko-turističnih tozdov, trgovin, obrtnih združenj, lovskih in ribiških zvez, Petrola, turističnih agencij, avtomobilsko-servisnih organizacij, carinarnice ... in da se je večina njih udeležila razprave, lahko sklepamo, da se tudi v Pomurju vse bolj zavedamo pomena turizma.

Na posvetu so nanizali nekatere pomanjkljivosti v turistični ponudbi in dali usmeritve ter konkretne predloge za popestritev. Dobro so bila sprejeta poročila gostinsko-turističnih tozdov o ukrepih, ki so se jih že lotili, da bo tako njihova ponudba letos boljša. Že prej so namreč izdelali neke vrste akcijske programe, katerih rezultati se že kažejo. Gre predvsem za drobne reči, vendar so lahko odločilnega pomena za zadovoljstvo gostov. Poleg ureditve lokalov po higiensko-tehničnih predpisih je tu še skrb za dvig kakovosti storitev, prijaznejši odnos do gostov, komuniciranje v tujih jezikih, popestritev jedilnikov z domačimi specialitetami, skrb za ureditev zunanjosti lokalov itd. Podobno so ravnali tudi nekateri zasebni gostinci.

Letos pričakujemo veliko večji obisk tujih in domačih gostov. Kaže, da jim bodo gostinsko-turistični delavci znali prisluhniti. Kaj pa ostali? Na primer trgovina? Zdi se, da je premalo aktivna. Tu ne mislimo le na spominke, ampak tudi na blago, ki se dobro prodaja. Vsekakor je to kristal. So pa seveda še drugi izdelki, katerih cena je konkurenčna. Praktično tujec lahko izvozi vsak tehnični in drug izdelek. V mislih imamo zlasti belo tehniko. V nobeni naši trgovini ni napisa, ki bi tujce posebej opozarjal na nakup. Potemtakem ni čudno, da premalo porabijo.

Na posvetu v Radencih je bilo tudi rečeno, da se naše družbene gostinsko-turistične organizacije v glavnem zadovoljujejo z agencijskimi gosti, skoraj nič pa ne storijo za privabljanje individualnih tujih gostov, še zlasti iz bližnjih krajev onstran meje. Idejo, naj bi v sosednjih pokrajinah pripravili razstave, kjer bi prikazali pomursko turistično ponudbo, je treba vsekakor uresničiti. Toliko bolj, ker naši sosedje razen Radenec in Moravskih toplic kaj več ne poznajo. Na drugem koncu Slovenije, na Gorenjskem, so bolj podjetni in uspelo jim je pridobiti veliko posamičnih gostov, ki večkrat tedensko prestopijo mejo in seveda trošijo denar za nakupe in turistično-gostinske usluge.

O slabih cestah v Pomurju je bilo prav tako veliko govora. To je problem, ki zelo neugodno vpliva na prizadevanja po čim večjem številu gostov. So pa seveda (žal) še druge boleče točke. Na primer to, da menjalnicam ob večjem prihodu turistov (in zdomcev) zmanjka denar. Letos naj bi bilo dinarjev dovolj. Prav tako kaže, da ne bo težav (vsaj za tujce) z bencinom. Je pa res, da bo moral pomurski Petrol čas obratovanja bencinskih servisov prilagoditi prihajajočim motoriziranim turistom, še zlasti pa na črpalkah ob meji.

Gostinsko-turistična ponudba mora biti bolj usklajena, prav tako tudi reklama. Žal ideja o skupnem pomurskem prospektu letos še ne bo uresničena, bo pa, ko bo začela z delom pomurska turistična zveza. Skratka: pripravljenosti sodelovanja za skupni cilj ne manjka, le čimprej je treba preiti od besed k dejanjem. Potem bodo rezultati večji.

Š. Sobočan

V APAČAH PROSLAVILI PRVI KRAJEVNI PRAZNIK

Domiselno in zabavno ob 20-letnici

Dolgo pričakovano toplo pomladinsko sonce in vaške zabavne igre sta ob prvem krajevnem prazniku ob 20-letnici ustanovitve krajevne skupnosti privabila na športno igrišče v Apačah številne občane. Trideset tekmovalcev vseh petih vaških odborov — do tistih čez 50 let — je že ob prihodu z opravo prikazalo izvirnost in domiselnost. Žepovčani v znaku gosi, Apačani v znamenju bika, Lutverčani sejalca ... in člani apaškega turističnega društva so bili pred težko preizkušnjo, ko so morali izbrati najbolj izvirno ekipo. Ob tem srečanju družabnega in zabavnega značaja pa so se dopoldne v kulturnem domu sestali delegati skupščine krajevne skupnosti in DPO na slavnostni seji. Zaslužnim krajanom, krajevnim DPO, osnovni šoli »Karel Destovnik—Kajuh«, karavli Jože Kerenčič iz Konjišča, radgonski postaji milice, delovni organizaciji Lina in tozdu Kmetijstvo Črnci so za zasluge pri razvoju krajevne skupnosti podelili skupno 15 priznanj in 22 pohval. Pozno popoldne pa so v Žepovcih predali namenu obnovljeni vaški kulturni dom za obnovo katerega so žrtvovali prosti čas, delo in denar vaščani, domači obrtniki in združeno delo.

vp

VEČ NA TEREN, MED LJUDI! — Najvidnejši politiki Pomurja: Mira Markova (sindikat), Boris Prejac (SZDL) in Franc Kolarič (ZK) so se pred tednom dni odzvali vabilu našega uredništva in nam predstavili zdajšnje družbenopolitične in ekonomske razmere na obmejnem, manj razvitem in narodnostno mešanem območju severovzhodne Slovenije. Večurni, živ, odkrit in poznavalsko zaokrožen pogovor je izzvenel v zahtevo, da je treba zdaj — bolj kot kdajkoli prej — več na teren, med ljudi, sicer bitke za zaupanje v socialistično samoupravljanje in zlasti za gospodarsko stabilizacijo, ne bomo dobili.

(B. Ž., foto: A. Albert)

Usmeritev za akcijo NNNP 84

Na prvi seji novo izvoljene občinske konference SZDL v Lendavi so delegati razpravljali o lanskoletni akciji NNNP ter usmeritvah za letošnjo akcijo. Na konferenci so ugotovili, da je bila akcija uspešna, vendar pa morajo nekatere dolgoročne naloge zajeti tudi v programe krajevnih skupnosti. Letošnjo akcijo naj bi vsebinsko še bolj obogatili, zato naj bi imela predvsem naslednje naloge: Uresničevanje koncepta dopolnjene zasnove narodne zaščite, zaščita pred biološkim in kemijskim orožjem, krepitev samoupravne delavske kontrole, varstvo človekovega delovnega in življenjskega okolja. Pomembno bo delovanje na področju samoupravne delavske kontrole in varstva človekovega okolja. Delavske kontrole preslabo delujejo, zato bo potrebno njihovo delo poživiti. Človekovo okolje pa je v zadnjih letih postalo dokaj zanemarjeno, zato bo potrebno zasnovati dober program akcije, da se naravno okolje povsod zaščiti. Konferenca je sprejela še program dela za letošnje leto in imenovala člane v organe občinske konference.

Jani D.

VSE NARED ZA GRADNJO DOMA NA VANEČI

Kot so ugotovili na seji gradbenega odbora za izgradnjo pomika NOB na Vaneči pri zvezi združenj borcev NOV v Murski Soboti, je bilo do 12. aprila zbrano skupno 3 milijone 164 tisoč dinarjev prostovoljnih prispevkov v soboški občini. Od tega so v okviru borčevske organizacije in združenja rezervnih vojaških starešin zbrali 442 tisoč dinarjev, organizacija SZDL 302, delovne organizacije milijon 435, sindikalne organizacije 675, obrtniki 78, ostalih virov pa se je nabralo 220 tisoč dinarjev. Poleg tega je za izgradnjo doma na Vaneči prispevala samoupravna stanovanjska skupnost 2 milijona 666 tisoč dinarjev, 2 milijona dinarjev znaša premostitveni kredit, prostovoljno delo mladih pa ocenjujejo na 540 tisoč dinarjev. Ker so nekatere stroške, zlasti napeljavo električnega omrežja in ureditev zemljišča, že poravnali, ostane skupno 8 milijonov 110 tisoč dinarjev, ki so jih naložili na poseben investicijski račun pri SDK. Ker je treba do 1. novembra letos vrniti premostitveni kredit, so se člani gradbenega odbora zavzeli za poživitev akcije zbiranja finančnih sredstev med nekaterimi organizacijami združenega dela, ki zamujajo s pristopnimi izjavami. Ob tem pa so omenili vse beltinske delovne kolektive, separacijo Puconci, Pomurski tisk in druge, ki so se še posebej izkazali in pokazali veliko razumevanja za omenjeno akcijo.

Za gradbena in obrtniška dela so se dogovorili s cankovskim Temeljem, ki se je strinjal s pogodbenim zneskom 8 milijonov 110 tisoč dinarjev. Tako bi do 15. septembra zgradili pomnik NOB na Vaneči, gradbeni nadzor pa prevzema Zavod za ekonomiko in urbanizem iz Murske Sobote.

Prav tako so sklenili pogodbo za izdelavo spomenika, ki je zaupana profesorju Vladu Sagadinu. Vsi stroški naj bi znašali 300 tisoč dinarjev, do 1. julija, ko bi se začela umetniška obdelava, pa naj bi končali s postavitvijo betonske stene z izolacijo. Tako bi vsa dela s spomenikom, ki bo sestavljen iz reliefnih elementov, zaključili 31. avgusta. Potlej pa bi urejali okolico pomnika, katerega otvoritev bo 21. oktobra letos.

Milan Jerše

Kmetom gume za traktorje

Kmetom, kooperantom kmetijskih zadrug Pomurja, je ABC Pomurka za spomladansko setev zagotovila gume za traktorje. Iz razdelilnika je razvidno, da so v Pomurki uspeli zagotoviti gume dimenzij 10 krat 28 za traktorje IMT 533 in ursus ter 11 krat 28 za traktorje IMT 539, deutz in ursus.

Po preverbi porabe umetnih gnojil, ki jih ABC Pomurka porabi 24 odstotkov od količin namenjenih Sloveniji, slovenskim potrošnikom pa letno zagotovi kar 35 odstotkov potrebne hrane, je ABC Pomurka za gume iz proizvodnih programov domačih proizvajalcev uspela za proizvodnjo hrane ob pomoči vezanega odkupa deviz od Narodne banke Jugoslavije preko MFP Beograd in po samoupravnem sporazumu o združevanju sredstev za obratna sredstva iz tovarne gum Tigar zagotoviti za združene kmete — člane agroživilske asociacije ABC Pomurka 190 gum. Od tega jih je za KZ Panonka 80, KZ Lendava 30, prav toliko za KZ Radgona in 50 za kooperante, člane TOK Ljutomerčan.

Boris Hegeduš

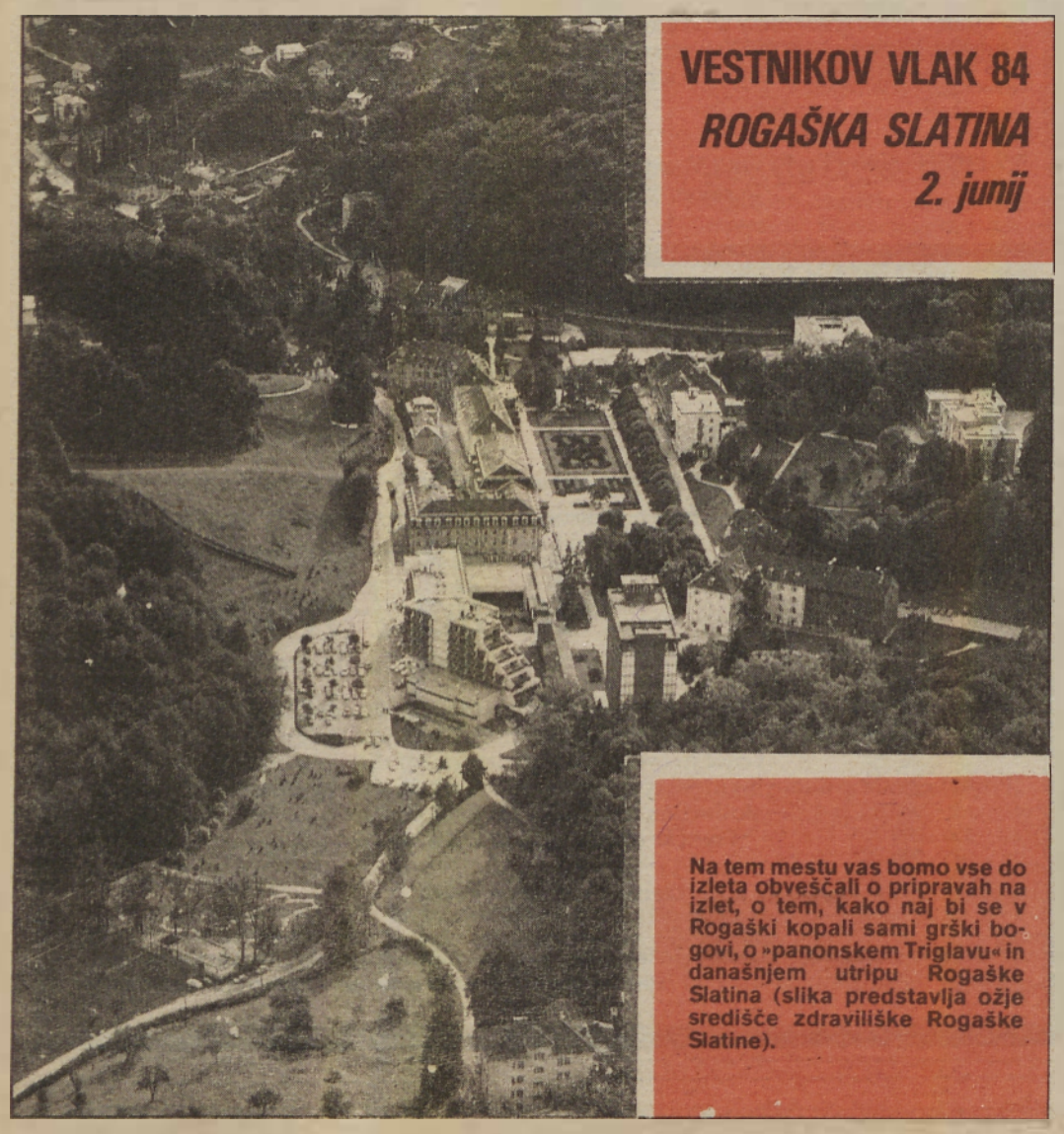

— ŠAH

Lep uspeh Radenske

V RTC Trije kralji na Pohorju je bilo sklenjeno letošnje republiško finalno tekmovanje v šahu za Titov pokal, ki ga je pripravilo ŠD Impol iz Slovenske Bistrice. Sodelovalo je 18 moških in 11 ženskih ekip. V moški konkurenci so nastopali tudi šahisti Radenske iz Murske Sobote v postavi: Cigan, Kovač, A. Kos, B. Hari, Nerat in Gaber in se odlično izkazali. Osvojili so četrto mesto z istim rezultatom kot tretjeuvrščena ekipa Domžal. Vrstni red: 1. ŽSK Maribor 14,5, 2. Iskra (Lj) 14,3, Domžale 12,5, 4. Radenska (Murska Sobota) 12,5, 5. AIP Ptuj 12 točk. Najboljši v ekipi Radenske je bil Štefan Cigan, ki je na prvi deski v petih partijah osvojil 3,5 točke.

— KRIŽEVCI PRI LJUTOMERU

REFERENDUM USPEL

V vseh devetih naseljih krajevne skupnosti Križevci pri Ljutomeru — Križevci, Ključarovci, Lukavci, Stara Nova vas z Dobravo, Vučja vas, Boreci, Bučečovci, Iljaševci in Zasadi — so se v nedeljo krajani na referendumu odločili, da bodo v naslednjih petih letih zbirali samoprispevek za razširitev telefonskega omrežja, adaptacijo telefonske centrale, gradnjo mrliške veže, nabavo opreme za večnamensko dvorano v prizidku pri osnovni šoli Branko Bernot-Aljaž in drugo. V celotni krajevni skupnosti se je od 1946 volilnih upravičencev referenduma udeležilo 1861 in 1113 jih je glasovalo za. Referendum je uspel s 57,3 odstotki. Za samoprispevek se niso odločili le v naselju Iljaševci, kjer se je od 180 volilnih upravičencev referenduma udeležilo 171 in 70 jih je glasovalo za, 98 pa proti.

Poleg tega pa so v Stari Novi vasi z naseljem Dobravo ter v Križevcih in Zasadih glasovali tudi za dodatni samoprispevek v teh treh naseljih. V vseh treh so se krajani odločili, da bodo zbirali sredstva za svoje potrebe.

D. L.

— RATKOVCI

V krajevni skupnosti smelo naprej

Na nedeljskem referendumu so se v vseh štirih vaseh krajevne skupnosti Ratkovci odločili za uvedbo novega krajevnega samoprispevka.

Za komunalno urejanje naselij v krajevni skupnosti bodo v prihodnjih petih letih zbirali dva odstotka od katastrskega dohodka, poldrugi odstotek od neto osebnih dohodkov in 100 dinarjev mesečno od zaposlenih v tujini. Odločali so se tudi o delovnih obveznosti. Vsako gospodinjstvo z do tri hektare zemlje bo opravilo tri delovne dni, ostala pa pet. Lastniki traktorjev bodo opravili po deset ure prevozov.

V naseljih Ivanovci, Ratkovci in Kančevci pa bodo prispevali še dva odstotka od katastrskega dohodka in neto osebnih dohodkov za asfaltiranje, sto dinarjev mesečno zaposleni v tujini, tristo dinarjev letno za vsak traktor in dvesto za vsak avtomobil.

-js-

— SELO—FOKOVCI

ZA SAMOPRISPEVEK

Za plačevanje krajevnega samoprispevka v prihodnjih petih letih so se minulo nedeljo na referendumu odločili tudi občani krajevne skupnosti Selo — Fokovci. Na referendum so se v krajevni skupnosti izredno dobro pripravili, v obeh krajih pa so z glasovanjem zaključili do 12. ure. V Selu se je za samoprispevek odločilo 85 odstotkov in v Fokovcih 89 odstotkov volilcev, v obeh vaseh pa bodo v prihodnjih petih letih plačevali zaposleni 1,5 odstotka od osebnih dohodkov, prav toliko obrtniki, zaposleni v tujini bodo prispevali mesečno znesek v višini 1,5 odstotka od poprečnih osebnih dohodkov v Sloveniji v preteklem letu, kmetje bodo plačevali 4 odstotke od katastrskega dohodka, vsako gospodinjstvo pa bo pomagalo še s prostovoljnim delom. Sredstva, ki jih bodo zbrali s krajevnim samoprispevkom, bodo v glavnem namenili za komunalno urejanje obeh naselij ter za druge sprotne potrebe.